

KarenssiSanomat

Vähäeuroisten äänenkannattaja

3/99

Julkaisija: Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY ry

KUULUUKO TYÖTTÖMÄN ÄÄNI?

TVY:n ja Helsingin työttömien (HeTy:n) yhteisessä mielenosoituksessa muistutettiin syyskauden työskentelynsä aloittaneita kansanedustajia työttömien päiväjärjestyksestä. Niistä ajankohtaisimpia ovat työttömyyseläkeputken jatkon varmistaminen, työttömyysturvan tason ja ehtojen turvaaminen sekä suuntautuminen työllistävään talouspolitiikkaan. Myös kuntien ja valtion työllistämismisvelvoite nousi keskustelussa esille.

Lapin työttömät toivat terveisensä Saariselän EU-ulkoministerikokoukselle

Syyskuun ensimmäisen viikonloppun perjantaina, päivää ennen epävirallista ulkoministerikokousta Lapin alueen työttömät saivat ilon tavata Suomen ulkoministeri Tarja Halosen.

Tapaamisen yhteydessä käytämässään puheenvuorossa Posion Työttömät ry:n toiminnanjohtaja Leila Pyhtinen esitti huolensa Euroopan reuna-alueitten työttömien tilanteesta ja tulevaisuudesta ja toivoi toimenpiteitä.

- Onhan Euroopan vakaalle kehitykselle tärkeää pyrkiä tasoittamaan kehityseroja EU:n ulkorajoilla miksei myöskin rajojen sisällä. Leila Pyhtinen toivoi, että EU:n tulevalla budjettikaudella tukimuodoista päätettäessä huomioitaisiin EU:n pohjoinen ulottovuus, jonka tulisi koskea myöskin sosiaalista ulottuvuutta, niin EU-maiden sisällä kuin lähialueillakin.

- Näin ollen em. tekijät ja tuet kohdistettaisiin EU:n reuna-alueilla tehostetusti, jotta nämä alueet pysyisivät asuttuina ja pystyisivät tarjoamaan palveluja koko EU:lle. Ovathan EU:n reuna-alueet pahimpia työttömyysalueita juuri pohjoisessa ja etelässä, korosti Pyhtinen.

Hän päätti puheenvuoronsa vetoamalla oman maakunnan puo-

Tarja Halonen otti vastaan lähetystön ja lupasi välittää perille terveiset ja Lapin työttömien marsilla porontaljalle kerätyt nimet, joita EU:n huippukokouksen yhteydessä Kölnin virkamiehistä ei kukaan suostunut vastaanottamaan.

lesta: Toivon, että maakuntamme tarjoamat kokemukset ja olosuhteet auttavat Teitä ymmärtämään, mitä Lappi on meille täällä asuville.

Ulkoministeri Tarja Halosen vastasi Lapin työttömien lähetystölle

lupaavansa tehdä voitavansa, että työllisyystilanteen vakavuus otettaisiin huomioon kaikissa EU:n päätöksenteossa. Hän kertoi vievänsä lähetystön terveiset sekä lauantaina kokouksensa aloitaville ulkoministerille että

Suomen hallitukselle ja luovuttavansa porontaljan edelleen työministerille.

Teksti ja kuva: Ukko-Media Oy, Inari

Sisäsivuilla

Mitä tehdä 75 miljoonalla markalla?

Raha liikkuu Euroopassa yhä vinhempaa vauhtia. Tampereen Hervanta saa 75 miljoonaa markkaa EU-rahaa. Työttömien yhdistys on mukana miettimässä, miten potti käytetään.

Sivu 4

Mitä tapahtuu kun markasta tulee euro?

Tuotteiden kaksoisnoinnointi on ensimmäisiä näkyviä arkipäivän merkkejä euron tulosta. Mitä kaikkea tapahtuu, siitä

Sivuilla 10 ja 11

Vieläkö on vaihtoehtoa?

EU-kansanäänestyksessä liki toinen puoli kansaa vastusti EU-jäsenyyttä. Nyt EU on kaikkialla ihmisten arjessa. Silti EU:n vastustajia on yhä olemassa ja toiminnassa. Mutta mikä on vaihtoehto?

Sivu 13

Valtiovarainministeriö ja Euroopan Unioni tukevat tämän numeron julkaisemista kansalaisten EU- ja Emu-tietouden lisäämiseksi

Kulttuuri kukoistakoon!

Työttömien elämä ei ole pelkkää työn puutetta. Siihen sisältyy joskus jopa uusia mahdollisuuksia. Kuten kulttuuri, jota harrastetaan monin tavoin. Se todistettiin kolmasilla työttömien kulttuuripäivillä Joensuussa.

Sivu 14

Kuka muistaa Rinteen mallin?

80-luvun puolivälissä toimi muutama vuoden työllistämiskokeilu, joka tunnettiin isänsä Heikki Rinteen mukaan Rinteen mallina. Mitä mietti Rinne näinä päivinä suunnitellensaan nuorten työpajatoimintaa Turussa?

Sivu 20

Rakennetyöttömyys

Rakennetyöttömyys on mielenkiintoinen sana. Epämääräinen, jota kukaan ei oikein osaa selittää. Sanotaan, että rakennetyöttömyys koskee 200000 ihmistä.

Yrityksissä ymmärtää, mistä termissä on oikein kysymys, olen ymmärtänyt että olemme väärän ammattitaidon omaavia, väärällä paikkakunnalla asuvia, väärän ikäisiä ja meillä Suomessa on työllistymistä estävä veropolitiikka ja liian hyvä sosiaaliturva.

Siinä se ehkä on. Vai onko? Puhutaan "alapään" ammateista, joiksi luokitellaan myyjät, siivoojat ja tarjoilijat.

Aloilla on matalat palkat ja koulutusvaatimukset, mutta talousasiantuntijoiden mukaan ihmisten ei kannata ottaa työtä vastaan, kun tulojenhankkimiskulujen jälkeen palkasta jää vähemmän käteen kuin erilaisista tuista.

"Yläpäässä" sen sijaan on ongelmana työttömien ammattitaito. Olemme liian huonosti koulutettuja. Muutaman vuoden työttömyyden jälkeen meidän ammattitaito

on laskenut siten, ettemme enää pysty vastaamaan työn vaatimustason.

Työttömien syyllistäminen siitä, että avoimet työpaikat eivät kelpaisi, on täyttä puppua. Työministeriön mukaan yli puoli vuotta avoimena olleita työpaikkoja koko maassa oli kesällä vain 22.

Kaikkien tilastojen mukaan myös matalapalkka-alojen työt kelpaavat. Sinnä tarvittaisiin ehdottomasti toimenpiteitä, palkan korotuksia, verohelpotuksia. Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen alueella palkkaperusteiset määrärahat ovat loppuneet.

Yksi sieltä tuleva tuki on yhdistelmätuki. Palkka kolmannen sektorin työstä lähtee 5200 markasta. Siellä missä kuntalaisia ei tukeen makseta, palkkaa jää jäljelle kaikkien vähennysten jälkeen ehkä 3500 markkaa ja nekin paikat kelpaavat. Mutta toteutuuko tässä oikeudenmukaisuus?

Ihmisten pitäisi tulla toimeen ansaitsemallaan palkalla.

Toimeentulotuen hakeminen työssäkäyvälle on todella nöyryyttävää. Yksi syy tietyissä näissä heikosti palkatuissa ammateissa on myös se, että ne harvoin ovat enää kokopäiväisiä.

Mihin jäi koulutusvakuutuksen vaikutus? Lainsäädännöllä siitä tehtiin niin hankala työttömille, ettei se auttanut suunniteltaessa hakeutumista jatkokoulutukseen ja uudelleen koulutukseen, kuten ehkä lainsäätäjän tavoite oli.

Jos halutaan, että se kauhea rakennetyöttömyys helpottuu ja ihmisiä saadaan uuden ajan vaatimuksia vastaaviin tehtäviin, pitää helpottaa nopeasti työttömien pitkän linjan kouluttautumista. Kyllä viisikymppisiinkin pitää uskaltaa satsata, sillä heillä on vielä annettavana pitkä työputki tälle yhteiskunnalle.

Helsinki 21.9.1999

Lea Karjalainen
Karensisanomien päätoimittaja
TVY:n puheenjohtaja

Ruokapankkiväki huolissaan tuloerojen kasvusta

Seurakuntien ruokapankkien luottamushenkilöt, työntekijät ja vapaaehtoiset kritisoivat päättäjiä tuloerojen kasvusta maassamme. Julkisen vallan toimista köyhyyden poistamiseksi ei ole valitettavasti mitään merkkejä, sanoo Oulussa kokoontunut evl. kirkon ruokapankkiväki julkilausmassaan.

Hyvinvointikasvun kakusta ei ole tippunut juuri murujakaan hädänalaisimmille. Päinvastoin ruoka-avun tarvetta lisäävät mm. suunnitellut opiskelijoiden asumistuen heikennykset ja erilaisten palvelumaksujen korotukset, sanotaan julkilausmassassa.

Valtakunnallisille aineellisen avun päiville kokoontuneet kysyvät päättäjiltä, miten he aikovat toteuttaa kansalaisten oikeuden ihmisarvoiseen elämään. On nähtävissä, että toimeentulolakea tulkitaan kohtuuttoman kireästi. Ruokapankkiväki pitää käsittämättömänä ja oikeustajun vastaisena, että ruoka-avun jakamiselle esiintyy nykyisen laajuista tarvetta.

Ruokapankkeja on kaikkiaan 65, joiden toiminnassa on mukana noin 170 seurakuntaa. Diakoniatyöntekijät kohtaavat vuosittain yli 300000 avuntarvitsijaa. Pääosa heistä on työttömiä, mutta myös mm. eläkeläisiä, mielenterveysongelmaisia, pitkäaikaissairaita ja ylivelkaantuneita.

Päivien osanottajat ilmoittavat kuitenkin sitoutuvansa jatkamaan hädänalaisimpien avustamista seurakuntien voimavarojen mukaan, kunnes julkinen valta takaa kansalaisille riittävän perusturvan. Ruokapankkiväen mukaan kysymys on pikemminkin asioiden arvojärjestyksestä kuin rahasta.

Kirkon tiedotuskeskus

Kirkko varaa syrjäytyvien auttamiseen 10 miljoonaa

Kirkon keskusrahaston vuoden 2000 budjettiesityksessä varataan 10 miljoonaa markkaa syrjäytyvien auttamiseen. Summasta kolme miljoonaa markkaa on tarkoitettu kirkon diakoniarahastolle avustustoiminnan toteuttamiseen kolmena lähivuotena. Loput seitsemän miljoonaa käytetään syrjäytymistä ehkäiseviin seurakuntien projekteihin. Kirkot viettävät Suomessa juhluvuotta yhdessä teemalla Riemuvuosi 2000 - Toivon vuosi. Riemuvuoden muuhin menoihin kirkko varaa 3,4 miljoonaa markkaa. Budjetin hyväksyy marraskuussa kokoontuva kirkolliskokous. Riemuvuoden hankkeista on tietoa internetissä osoitteessa <http://www.riemuvuosi2000.fi/>

Kirkon tiedotuskeskus

Karenssi- sanomat

Julkaisija:
Työttömien Valtakunnallinen
Yhteistoimintajärjestö-TVY
ry

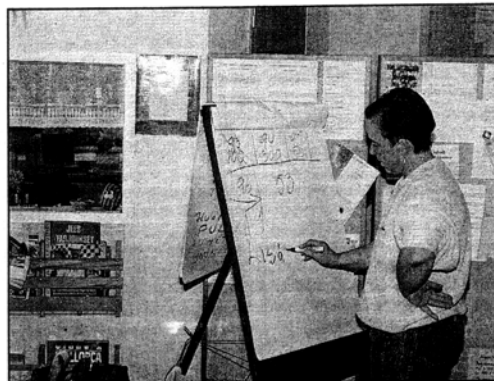
Päätoimittaja:
Lea Karjalainen
040- 5477099

Toimitussihteeri:
Hannu Oittinen
040-5191502

Yhteystiedot:
Os: Sörnäisten rantatie 27 C 4
00500 Helsinki
Puh: 09-77453540
Fax:09-77453550
E-mail:tvyn@nettilinja.fi

Paino: Uusimaa Oy, Porvoo

Toimintakeskukset käyttöön myös iltaisin ja viikonloppuisin

Monilla työttömien yhdistyksillä on monipuolisia toimitiloja, jotka ovat kuitenkin vajaakäytössä. Nyt on aika pohtia tilojen uskäyttöä, ja avata ovet muillekin kansalaistoiminnalle, jopa kuntien palveluille.

säksi esimerkiksi maahanmuuttajat kaipaavat kokouksien- ja toimitiloja.

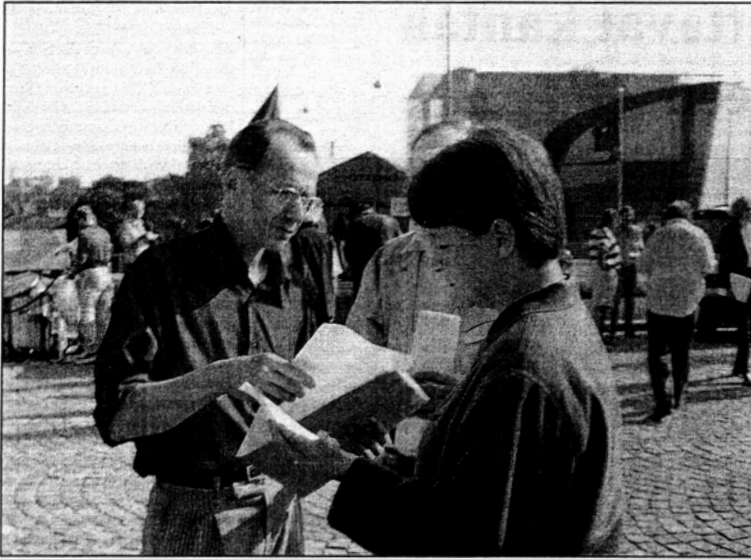
Nyt on syytä ryhtyä kehittämään monenlaisia projekteja, jolloin toimintakeskuksistamme voisi tulla kylä- ja lähiökeskuksia sekä erityyppisiä kansalaistaloja. Jopa joidenkin kunnallisten palvelujen säilyminen voitaisiin turvata, jos olisi tarjolla edullisia toimitiloja. Esimerkiksi kansalais- ja työväenopistojen piirit voisivat olla tällaisia tahoja.

Monien yhdistysten toimintakeskuksissa on atk- ja kieliluokkia, kokoushuoneita, pyöräkorjaamoja, autohalluja ja ties mitä tiloja, joille olisi kysyntää varmasti nykyistä enemmän. Syksy on hyvää aikaa keskustella kun jälleen tehdään tulevaa vuotta koskevia päätöksiä. Rohkeasti liikkeelle!

Lea Karjalainen
TVY:n puheenjohtaja

Eduskunnan syysistontokausi alkoi

Työttömät evästäivät kansanedustajia

Mielenosoituksessa työttömät ja kansanedustajat kohtasivat. Kuvassa Hämeenlinnan työttömien Matti Lehtinen keskustelee alueensa kansanedustajan Tarja Filatovin kanssa TVY:n eduskunnan työasianvaliokunnalle osoittamasta lausunnosta.

TVY eduskunnan työasianvaliokunnalle

Alueellisten talouksien vahvistaminen parantaa työllisyyttä ja vähentää sisäistä muuttoliikettä

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö arvostaa työasianvaliokunnan meille antamaa mahdollisuutta antaa lausuntomme otsikossa mainitussa asiassa. Samalla toteamme kuitenkin, että toimintaohjelma on käsitelty EU - ministerivaliokunnassa jo keväällä.

Toivomme, että valiokunta viestittäisi valtioneuvostolle, että olisi selvittävää millä tavoin eri kansalaisjärjestöjä voitaisiin kuulla heitä läheisesti koskeissa asioissa jo ohjelmien valmisteluvaiheessa.

Taloudelliset lähtökohdat

Hallitus tuo esille kysynnän kasvun keskeistä merkitystä työllisyyskehityksen jatkumiselle myönteisenä lyhyellä aikavälillä. Alijääminen tai edes tasapainotettu laaja budjetti antaisi parhaat mahdollisuudet tähän. Ylijääminen budjetti siitä tuskin tekee.

Myös mahdollisimman tasainen tulojako edistäisi kulutuskykyä, etenkin kotimaista. On siis toivottavaa, että viimeaikainen kehitys, tuloerojen kasvu, saadaan palkkaratkaisujen ja hallituksen veropolitiikalla katkaistua.

Työllisyysstrategian nostamisratkaisu

TVY kiinnittää ennen kaikkea huomiota hallituksen julkilausuman tarpeeseen aluetalouksien vahvistamiseen kasvun ja työllisyyden parantamiseksi koko maassa. Alueelliset erot ovat työllisyyden parantuksessa korostuneet.

Korkean työttömyyden alueille vakavin uhka on, että parhaassa työiässä ja parhaiten koulutetut ihmisetillä hetkellä muuttavat maamme jian

harvoihin kasvukeskuksiin aiheuttaen taas näissä painetta varsinkin asunto-markkinoilla.

Keskeiset toimenpiteet

TVY toistaa aikaisemmin lausumansa sanomaa, että työnhakusunnitelmiin laittaminen niin, että prosessissa toteutuu Työvoimapaivulain työttömälle työnhakijalle antama asema tasavertaisena sopijapuolena, asettaa työhallinnon resurssit äärimmäisen voimaponnistukseen eteen. Muuta aikaa, motivaatiota ja resursseja vievää työttömien määrääkäs ilmoittautumista tulisi välttää, ellei ole mitä tarjota.

Sosiaaliturvan väärinkäytöksiä koskevassa ohjelmassa tulisi ennen kaikkea kiinnittää huomiota sellaisiin lakiviidakon kummallisuuksiin, jotka yllyttävät väärinkäytöksiin tai keinokeinoisiin ratkaisuihin esimerkiksi parien muuttamista virallisesti erilleen turvatakseen toimeentulotasonsa. Tämä on veromarkkojen tuhlausta ja olemassa olevan asutokannan turhaa raskittamista.

Ihmisten työllistyvyyden ohella olisi kiinnitettävä huomiota yritysten kysynnän työllistämiseen parantamalla työn kilpailukykyä siirtämällä yhä suurempi osa verotaaikasta ja työnantajakmaksuista työn kanssa kilpailevien tuotantopanoksien kannettavaksi esimerkiksi ympäristöverotuksen puolelle ja verottamalla kansainvälisiä spekulatiivisia valuuttasiirtoja (Tobin tax).

Pitkäaikaistyöttömyyden torjunnan ohella olisi kiinnitettävä lisääntyvä huomiota toistuvaistyöttömyyteen, joka muodostaa melkein yhtä suuren riskin kytymiselle kuin yhtenäisesti jatkuva pitkä-aikaistyöttömyys.

Toimeenpanon suunnittelu ja seuranta

TVY toivoo, että työministeriö nykyistä valpammin arvioisi ja seuraisi, minkälaisia vaikutuksia eri työllisyystoimenpiteillä on paitsi työttömyyden vähentämiseen (tilastoissa) myös:

- työllisyystoimenpitein työllistettyjen mahdollisuuksiin saada sellaista palkkaa, etteivät työllistymisestään huolimatta joutu turvautumaan toimeentulotukseen.

- tuloerojen kehitykseen
- talouksien suhteellisen köyhyyden kehitykseen käytettävissä olevilla mittareilla (40% ja 50% alle keskitulon).

Haluamme kiinnittää erityistä huomiota yhdistelmätyöjärjestelmän kehittämiseen. Suuri osa yhdistelmätyöllistetyistä joutuvat, työllistymisestään huolimatta, turvautumaan toimeentulotukseen. Ei voi olla kovin motivoivaa pyrkiä köyhästä työttömästä köyhäksi työlliseksi!

Järjestelmää tulisi kehittää toisaalta niin, että se antaa nykyistä paremman mahdollisuuden riittävän tulon ansaitsemiseen, toisaalta tulisi rinalle tai jatkona kehittää järjestely, joka parantaa niiden työttömien työllistymistä, jotka eivät nykyisellä yhdistelmätyöllä saa työpaikkaa.

Oheinen TVY:n hallituksen julkilausuma jätettiin eduskuntaryhmille 8.9. eduskuntatalon edessä pidetyssä työttömien mielenosoituksessa.

Työttömien syyskausi alkoi leikkausten pelossa

Huoli salassa suunnitelluista ja tulossa olevista uusista leikkauksista ja muista heikennyksistä työttömien elämään oli vahvasti esillä kun työttömät ja kansanedustajat tapasivat eduskuntatalon edessä 8. syyskuuta. Tilaisuuden avannut Helsingin Työttömien HeTy:n puheenjohtaja Markku Kekäläinen kyseli työttömyyseläkeputken kohtalon ja työttömyysturvan vastikkeellisuuden perään.

Työttömien puheille ehtivät ja uskaltuivat muutamat kansanedustajat. Puheenvuoroja käyttivät Marjatta Stenius-Kaukonen (vas), Tero Rönni (sd), Reija Varpasalo (kok), Pehr Lövin (rkp) ja Ismo Seivästä (krist.).

- Kun työllisyyslaki olisi edelleen voimassa, se vaikuttaisi nytkin. Yhä edelleen lähdän siitä, että kunnilla ja valtiolla tulisi olla työllistämismahdollisuus. Vaikka laki aikanaan kumottiin kun sen väitettiin tulevan kalliiksi, on helpo nähdä että nykyinen tilanne tulee monin tavoin kalliimmaksi, sanoi Marjatta Stenius-Kaukonen.

Hän vaati työttömiä syyllistävän politiikan lopettamista ja paluuta todellisiin työllistäviin toimiin, eli oikeaa työtä, oikealla palkalla, oikeassa työsuhteessa.

TVY:n puheenjohtajan Lea Karjalainen esitti kysymyksen kansanedustaja Tero Rönnille, jossa kysyi onko oikein, että kouluttamattomia työttömiä laitetaan hoitamaan vanhuksi.

- Ei se ole kouluttamattomalle työttömälle oikea paikka, sillä työn pitää olla ammattitaitoa vastaavaa eikä toisaalta työllistämistoimin saa viedä koulutettujen hoitajien työpaikkoja, vastasi Rönni.

Kokouksen Reija Varpasalo oli myös sitä mieltä, että julkisen vallan on otettava vastuuta työllisyydestä.

- Valtion täytyy ottaa aktiivisempi ote työllistämiseen, koska yksityiset tahot eivät sitä vastuuta ota, sanoi Varpasalo.

Kristillisten Ismo Seivästä evästäi syksyn tuponeuvottelijoita, joiden pitäisi ottaa huomioon myös työttömien ja yrittäjien tarpeet ja turvata näiden ryhmien edustus tuponeuvotteluissa. Rkp:n Pehr Lövin mielestä pohjoismaiden sosiaalipoliittinen ajattelu edellyttää, että kaikille kansalaisille turvataan kohtuullinen toimeentulo riippumatta siitä, onko henkilö työssä. Toimeentulon taso on Lövin mukaan sitten keskustelun arvoinen asia.

Kansanedustaja Marjatta Stenius-Kaukonen kannatti valtion ja kuntien työllistämismahdolluuksia.

Emu:n tausta eli Maastrichtin sopimuksen synty ja EU:n rakenne

Julkaisemme sivulla jatkuvana Eurooppa-tiedotuksen tuottaman artikkelin EU:n rakenteesta ja Emun synnystä sekä niiden vaikutuksista.

Euroopan unioni perustettiin helmikuussa 1992 allekirjoitetulla Maastrichtin sopimuksella, joka tuli voimaan marraskuun alussa vuonna 1993. EU ei ole sen enempää järjestö kuin oikeudellinen yhteisö. Se on jäsenvaltioiden välinen yhteenliittymä, jonka puitteissa toimii edelleen kolme yhteisöä.

Euroopan unioni toimii kolmen pilarin varassa. Ensimmäiseen piiriin sisältyy olemassaoleva Euroopan yhteisö vahvistettuna EMUlla ja niillä muutoksilla, jotka yhteisöjen perustamissopimuksiin Maastrichtissa tehtiin. Toiseen piiriin on yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Kolmas piiri kattaa yhteistyön oikeus- ja sisäasioissa.

Pilarit eroavat toisistaan siten, että ykköspilari edustaa perinteistä ylikansallista EY-yhteistyötä. Kakkos- ja kolmospilareissa tehdään perinteistä hallitusten välistä yhteistyötä, jossa päätökset syntyvät pääsääntöön mukaan vain, jos kaikki ovat niiden sisällöstä yhtä mieltä.

Maastrichtin sopimuksen voimaantuloon saakka Euroopan yhteisö oli yksi yhtenäisen kokonaisuus. Valtiosa Roomassa vuonna 1957 sovittuista tavoitteista oli saavutettu sen avulla. Vuonna 1985 Eurooppa-neuvosto hyväksyi komission suunnitteleman, jonka avulla oli määrä luoda täydelliset sisämarkkinat vuoden 1992 loppuun mennessä. Suunnitelma tunnetaan sisämarkkinoiden Valkoisen kirjan nimellä. Sen synnystä ja toteutuksesta suurin kiitos annetaan yleensä komission silloiselle puheenjohtajalle Jacques Delorsille.

Sisämarkkinasuunnitelmasta ei olisi koskaan tullut totta ilman perustamissopimuksen muutoksia. Nämä toteutettiin Euroopan Yhteisöasiakirjalla, joka tuli voimaan vuonna 1987. Konkreettisin muutos oli, että suurin osa työvoiman, tavaroiden, palvelujen ja pääoman vapaaseen liikkumiseen tarvittavista laeista voitiin tarvittaessa päättää määränemismäärä.

Yhteisön toimivalta kasvoi ympäristön, teknologian ja työsuojelusta liittyvillä aloilla. Yhteisön tavoitteeksi sovittiin talous- ja rahaliitto. Ulkopoliittista yhteistyötä lisättiin. Tunnettiin koheesio eli köyhempien jäsenmaiden oikeus saada taloudellista tukea yhteisön budjetista korvauksena vapaamasta kaupasta.

Yhtenäisasiakirjan muutoksilla Euroopan yhteisö nostettiin uuteen aikaan. Sen innoittamana Eurooppa-neuvosto antoi puheenjohtaja Delorsin johtamalle komitealle tehtäväksi laatia ehdotuksen talous- ja rahaliitosta.

Ajatus rahaliitosta sai tukea niin elinkeinoelämältä, julkisen vallan käyttäjiltä kuin poliittisemmasta unionista haaveileviltä federalistitaltakin. Elinkeinoelämä piti rahaliittoa luonnollisena seurauksena sisämarkkinoille. Päätäjät toivoivat rahaliiton avulla voivansa ottaa takaisin ainakin osan siitä poliittisesta vastasta, jonka kansantalouksien ja rahamarkkinoiden avautuminen olivat heiltä viemässä. Federalistien mielestä

Jatkuu sivulla 4

EU-rahaa jaossa 75-100 miljoonaa markkaa Hervannassa

Työttömät yhdessä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa ottavat kantaa alueensa kehittämiseen

Tampereen tytärkaupungin Hervannan 20 prosentin "paremmalla" puolella pysyttelevä työttömyys on puhuttanut Hervannan työttömien parissa monet kerrat. Onko mitään tehtävissä? Vai onko vain tydyttävä tilanteeseen? Mitä viranomaiset ja elinkeinoelämä oikein tekevät? Kunhan saisi edes oman yhdistyksen toimintaan rahaa, että olisi jotakin tarjota työttömille?

Keväällä tullut tieto Hervannan saamasta 75 miljoonan markan EU-tuesta käynnisti alueella vilkkaan keskustelun. Vuosina 2000 - 2006 on alueen kehittämiseen tulossa tuo summa, puhutaan jopa liiki 100 miljoonasta markasta. Hervannassa on aika laaja yksimielisyys siitä, että tuki pitää suunnata siten, että sen avulla luodaan pysyviä työpaikkoja ja samalla hyödynnetään olemassaolevaa hervantalaista osaamista.

"Haluatteko mukaan?"

Samalla kuitenkin alkoi kädenväntö siitä, mikä tuota tavoitettua parhaiten edistäisi. Kun teknologia-keskus Hermia ja muut huippuyritykset olivat vikkelästi liikkeellä vaatien tukea omaan käyttöönsä, heräsi väriä erilaiset kansalaisjärjestöt liikkeelle omien tavoitteidensa puolesta. Yhdistysten hankkeen keskeinen henkilö on ollut monissa Hervannan kansalaisliikkeissä toimiva **Sirpa Koivu**.

Kun meiltä kysyttiin, haluatteko mukaan, olimme ilman muuta valmiit. Hankkeen kireä aikataulu vain ihmetytti, kertoo Hervannan työttömien yhdistyksen hallituksen jäsen **Heimo Turkinen**.

Ei meillä ole mitään korkean teknologia hankkeita vastaan, mutta niillä menee muutenkin hyvin ja ne työl-

Hervannan työttömien yhdistys on yhdessä kuuden muun kansalaisjärjestön kanssa lähössä kehittämään kaupunginosansa työllisyyttä tavalla, jossa myös pitkäaikaistyöttömien ja nurten vailla työkokemusta olevien tarpeet huomioidaan, sillä ei Hervanta pelkästään korkealla teknologialla elä.

- Työpajan, kierrätyskeskuksen, osuuskuntien ja erilaisten sosiaalisten yritysten yhteinen hanke voisi edistää näitä tavoitteita, pohtivat **Ari Sipponen** (vas.), **Heimo Turkinen**, **Seppo Masanen** ja **Aija Pettissalo** yhdistyksen kahvilan ovella.

listävät vain korkeasti koulutettuja. Tarvitaan mahdollisuuksia myös vähemmän koulutetuille, myös pitkäaikaistyöttömille ja vailla työkokemusta oleville nuorille, sanoo puolestaan **Ari Sipponen**.

Ari ja Heimon lisäksi keskustelussa mukana olevat eli **Aija Pettissalo** ja **Seppo Masanen** ovat sitä mieltä, että työpajojen, kierrätyskeskuksen, osuuskuntien ja erilaisten sosiaalisten yritysten ryppäs voisi olla hervantalaisten työttömyyteen pureva malli. Moni on jo niin vieraantunut työelämästä, että tarvitaan pehmeää

nousua ilman korkeita osaamiskynnysjä. Jo paluu sosiaaliseen elämään yksinäisestä syrjäytyneisyydestä on arvokas alku, josta voi edetä kohti varsinaista työelämää.

- Pohdimme malleja syksyn mittaan, sillä tietojemme mukaan esitys pitäisi olla valmis marraskuun lopulla. On onni, että pääsimme alusta saakka mukaan kuuden muun yhdistyksen kanssa yhteisten tavoitteiden taakse. Jos yhteistyö pelaisi koko ajan, se olisi antoisaa niin meille kuin muillekin, sanoo **Aija Pettissalo**.

Kesäkuun tilastojen mukaan Hervannassa oli 2867 työttöntä, joista 1765 eli työmarkkinatien varassa. Tälle joukolla näkää on muun ohella jokapäiväistä todellisuutta.

- Oma ruokala on ollut jo pitkään toivelistalla, sillä jos työtön ja rahan käy Tampereen keskustan työttömien ruokalassa, tulee aterialle bussimaksuun jo liikaa hintaa. Ruokala, työpaja ja ainakin kolme työllistettyä yhdistykseen olisi vähimmäistoive, sanoo **Heimo Turkinen**.

Teksti ja kuva:
Hannu Oitinen

Kansalaisjärjestöjen hankeideoita Hervannan EU-tuen käyttämiseksi

Hervannan pääsy EU:n T2-ohjelmaan, perustui alueen korkean työttömyysasteeseen ja keskimääräistä alhaisempaan tulotasoon. Hervannan työvoimatoimiston tilaston mukaan Hervannassa oli kesäkuun lopussa kaikkiaan 2867 työttöntä, joista 1765 on työmarkkinatukeen oikeutettuja.

Työttömien lisäksi Hervannassa on muitakin pienituloisia mm. opiskelijoita, maahanmuuttajia, yksinhuoltajia ja eläkeläisiä. Työttömyys ja sen aiheuttama taloudellinen ahdistus koskettavat kaikkia perheenjäseniä lapsista vanhuksiin. Työttömyyteen ja taloudelliseen ahdistukseen voidaan parhaiten vaikuttaa uusilla pysyviä työpaikkoja synnyttämällä.

Hervantalaisten yhdistysten edustajat (Hervanta Harrastaa ry, Hervannan Kirjan Ystävät ry, Hervannan Martat, Hervannan Seudun Työttömät ry, Hervannan Sykke ry, Tampereen Hervantalaiset ry, Yhdessä Selviytymisen Tuki ry/Verkko/Kätevä) kokoontuivat elokuussa laatimaan ehdotuksia Hervannan saamasta T2-tuen käyttämiseksi.

Järjestöjen yhteisen esityksen mukaan perusasiat EU-rahojen käytöstä päätettäessä ovat:

- Paikallisten järjestöjen osaaminen ja kokemus hyödynnettävä
- Köyhyyden ja syrjäytymisen elämää kapeuttaviin rakenteisiin puuttuttava
- Työllisyys- ja koulutushankkeissa tarvitaan laajaa yhteistyötä
- Pitkäaikaistyöttömien tilanteeseen nopeaa ja kestävää korjausta

Työttömien erityistarpeet

Hervannan työttömien työllistymisen perinteisillä työmarkkinoilla on elinkeinorakenteen muutoksen vuoksi heikkoa. Työttömien tilanteen korjaamiseen on kaupungin tasolla rajoitetusti keinoja. Tarvitaan keinoja uuden ammattitaidon hankkimiseksi, vähäisen työkokemuksen omaavien muiden ja pitkään työttömänä olleiden kuntouttamiseksi, sekä heidän fyysisen ja psyykkisen toimintakykynsä ylläpitämiseksi.

Työttömien tilannetta voidaan parantaa myös käynnistämällä yhteistyö-

nä työllistämishankkeita Hervannan alueella ja turvaamalla Hervannan Seudun Työttömät ry:n toiminta.

Järjestöjen mielestä työttömien yhdistyksen toiminnanohjaajan palkkaus on turvattava pitkäjänteisen työn turvaamiseksi. Työttömien virkistystoiminnan koordinointi on ollut hankalaa, koska toiminnan vetäjien työsuhteet ovat olleet lyhytkestoisia.

Toiminnanohjaajan tehtäviin kuuluisi myös omakustannuseriaaella toimivan työttömien ja ruokala-toiminnan käynnistäminen Hervantassa. Hankekeho voitaisiin työllistää hervantalaista työttömää ja tarjota työkokeilu sekä -harjoittelu paikkoja.

Työttömien elämänhallintakurssien käynnistämisen yhteistyössä työvoimaviranomaisten, koulutusyhteisöjen, liikunta-, sosiaali- ja terveydenhoito- ja paikallisten järjestöjen kanssa.

Itsenä työllistämishankkeiden ja uusien yritysten synnyttämiseksi tarvitaan johdonmukaista koordinointia toimintaa, jonka päävastuu tulee olla työvoimaviranomaisilla ja erilaisia

koulutuspalveluja tarjoavilla yrityksillä.

Kansalaisverkko ja kansalaistalo

Hervannan EU-projektin sisäiseen ja asukkaalle tapahtuvaan tiedottamiseen kansalaisvaikuttamisen ja osallistumisen edistämiseksi tarvitaan riippumaton tiedotuskanava. Julkaisijana voisi toimia EU-projektiohjaaja.

Kansalaisverkkoon päästyä turvattaisiin ilmaisilla nettipsykeillä, joita perustettaisiin aluksi esim. Hervannan Seudun Työttömien, Toimelan, Tampereen hervantalaiset ry:n ja Kansainvälisen Naisten Tapaamispaikan tiloihin.

Hervannassa on runsaasti aktiivisia kansalaisjärjestöjä, jotka toimivat kulttuurin ja kotiseututyön alueella sekä yhdyskuntatyön parissa. Usein toimintaa rajoittaa sopivien tilojen puute.

Kulttuuri- ja kansalaistalo tarjoaisi toimivia tiloja paikallisille taiteen, käsityön ja kulttuurinharrastajille esim. laulajille, soittajille, teatteriryhmille.

Jatkoa sivulta 3

rahaliihto oli juuri se tekijä, jonka puuttumisen takia aiemmat kaavailut poliittisesta liitosta olivat epäonnistuneet.

Delorsin komitean raportin seurauksena kutsuttiin koolle hallitusten välisen konferenssi pohittamaan talous- ja rahaliiton perustamista. Sen työn kestäessä otot Euroopassa muuttuivat jälleen. Ensinnä Keski- ja vähän myöhemmin Itä-Euroopan valtiot alkoivat pyrkiä eroon Neuvostoliiton holhouksesta. Berliinin muuri murtui ja itäsaaksalaiset työryivät länteen. Neuvostoliitto romahti. Saksat yhdistyivät syyskuun 1990. Pelkkä Euroopan yhteisön kehittäminen alkoi yhtäkkiä tuntua monesta täysin riittämättömältä.

Saksa ja Ranska alkoivat tavoitella tiivimpää poliittista yhteistyötä EY:n puitteissa. Maiden motiivit olivat pohjimmiltaan erilaiset. Ranskalle yhteiseen rahan perustuva EY edusti entistä mahtavampaa, yhdistyneen Saksan johtamaa liittoa. Käsitteestä poliittinen liitto Pariisi etsi vahvempaa poliittista vaikutusvaltaa yhteisössä ja tasavertaisuutta Saksan rinnalla. Saksalle poliittinen liitto merkitsi toisaalta yhteisestä rahasta maksettavaa hintaa, toisaalta sellaista kehystä, jonka sisällä Saksa voisi kasvaa ja vaurastua ilman, että muut kokisivat sen itselleen uhaksi.

Kesäkuussa 1990 Eurooppa-neuvosto päätti käynnistää toisen hallitusten välisen konferenssin, tällä kertaa valmistelemaan poliittista liittoa.

Tavoite poliittisesta liitosta kulki alussa voimakkaassa vastatulessa monessa EY:n jäsenmaassa. Vankinta vastarinta oli pääministeri Margaret Thatcherin johtamassa Iossa-Britanniassa. Britit viereksivät koko hanketta. He näkivät siinä manner-Euroopan federalistien pyrkimyksen kohti eurooppalasta liittoa, joka murtautaisi saarivaltakunnan itsenäisyyttä ja vaarantaisi yhteisön suhteet Yhdysvaltoihin. Myös Tanskassa asiaa vastustettiin. Maastrichtin sopimus itse asiassa kaatui kertaalleen Tanskassa kansanäänestyksessä 1991 ja saatiiin hyväksytyksi vasta uusilla neuvotteluilla, joilla vahvistettiin maan jo kertaalleen saamia poikkeuksia.

Poliittisen liiton suurin ongelma oli kuitenkin käsitteen epämääräisyys. Kysymys tiivistyi lopulta siihen, kuinka pitkälle menevään ulko- ja turvallisuuspoliittiseen ja puolustusyhteistyöhön maat olivat valmiit. Tässäkin suhteessa jäsenvaltioiden, myös Saksan ja Ranskan, rivit hajosivat lopulta pahemman ker-

ran. Eräät jäsenvaltiot eivät olleet valmiita yhteisessä ulko- ja turvallisuuspoliittisessa sitoutumaan Euroopan yhteisön kaltaiseen toimintamalliin. Se olisi sisältänyt komission aloiteoikeuden, tuomioistuimen tuomio- ja tulkintavallan ja mahdollisesti määränemistöpäätöksenteon. Toiset kammoksuivat ajatusta yhteisön toimintaperiaatteiden vesittämistä. Heidän mielestään löyhän ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön ympäröiminen yhteisön rakenteisiin olisi johtanut juuri tähän.

Pilarirakenne oli kompromissi, jolla neuvottelujen umpikuja murrettiin. Euroopan unioni perustettiin ensimmäisen pilarin eli Euroopan yhteisöjen varaan. Sitä täydennettiin toisella ja kolmannella pilarilla eli yhteisellä ulko- ja turvallisuuspoliittisella sekä oikeus- ja sisäasioiden yhteistyöllä. Poliittisen liiton vastustajien tahdosta toinen ja kolmas pilari muistuttavat enemmän perinteistä hallitustenvälisestä kuin EY-yhteistyöstä. Liiton puolestaajat saivat neuvotteluksi näinkin yhteistyön muotoihin komissiolle vahvan ja parlamentillekin jonkinlaisen aseman. Euroopan yhteisöt säilyivät koskemattomina.

Jatku sivulla 5

Jatkoa sivulta 4

Talous- ja rahaliitto EMUn syntyhistoria

Lauantaina 10. joulukuuta 1991 hollantilaisessa Maastrichtin kaupungissa oli kaunis ilma. Aamulla purret pakkanen oli lauhunut. Aurinko paistoi. Kaupungin konferenssikeskus kuhisi poliitikkoja, virkamiehiä, turvamiehiä, toimittajia ja kuvaajia. Rahapolitiikasta vastaava komission jäsen Henning Christophersen oli vaikean tehtävän edessä. Tiedotusvälineiden edustajat odottivat häntä kertomaan, millä tavoin Eurooppa-neuvostossa päätetty siirtyminen yhteen, yhteiseen rahan käytännössä tapahtuisi.

Christophersenin tiedotustilaisuuden päätyttyä useiden toimittajien ensimmäinen reaktio oli hämmennys. Euroopan merkittävimpään valtioiden johtajat olivat juuri tehneet joukon historiallisia päätöksiä. Valtioiden ja julkisyhteisöjen velkaantumisen pysäyttämisen. Devalvaatioista kansallisen kilpailukyyn korjausvälineinä luovuttamisen. Kansallisten valuuttojen arvot vakautettamisen. Hintojen nousuvahti pantasiin kuriin. Viimeistään vuonna 1999 kansalliset valuat olisivat enää maksuvälineitä, symboleita, joiden arvo määrättäisiin yhdessä. Pian sen jälkeen yhteinen unionin raha korvaisi kokonaan kansalliset rahat. Unionilla olisi yhteinen rahapolitiikka, keskuspankki ja entistä tiiviimpi talouspolitiikan yhteistyö. Miksi tätä oli niin vaikea ymmärtää?

Vastaus löytyy Maastrichtin sopimuksesta, johon talouspolitiittia yhteistyötä ja rahaliittoa koskevat määräykset on kirjoitettu seikkaperäisesti. Käytetyt käsitteet, lauserakenteet ja päätöksentekomenettelyt sekä niihin piilotettu ehdollisuus ovat kenelle tahansa vaikeita ymmärtää. Vaikka EMU sinänsä on selväpiiriteinen hanke, sen toteuttaminen ja siitä päättämisen ovat kaikkea muuta kuin yksiselitteisiä. Lujalle Maastrichtin sopimuksen EMU-pykälät avautuvat huonosti, koska niihin on kirjoitettu hyvin monta kompromissia. Ilman kompromisseja ei olisi syntynyt sopimusta yhteisestä rahasta.

Haag, joulukuuta 1969

Talous- ja rahaliiton ei ole mikään uusi hanke. Yhteinen raha ja taloudenpito ovat tavalla tai toisella sisällyneet melkein kaikkiin Euroopan yhdentymisestä tehtyihin suunnitelmiin.

Euroopan yhteisössä talous- ja rahaliiton tyyppistä yhteistyötä on pohdittu alusta alkaen. Vakavammin sitä on yritetty kerran aiemmin. Vuonna 1969 valta vaihtui Ranskassa ja Saksassa. Willy Brandtista tuli liittokansleri ja Georges Pompidousta presidentti. Eläkepäiviään viettänyt 81-vuotias Jean Monnet oli jälleen ensimmäisiä, jotka oivalsivat mahdollisuuden suurempaan muutokseen. Päivä Brandtin valtaantulon jälkeen hän kirjoitti uudelle liittokanslerille kirjeen, jossa ehdotettiin rahaliiton toteuttamista ja Britannian jäsenyyttä EY:ssä. Saman vuoden joulukuussa Brandt teki tätä koskevan esityksen muille EY-maiden päämiehille huippukokouksessa Haagissa. Huippukokous hyväksyi rahaliiton yhteisön tavoitteeksi.

Ajatus rahaliitosta näytti täyttävän kaikki tarpeelliset tunnusmerkit. Liittokansleri Brandt halusi parantaa maansa suhteita Itä-Saksaan. Tähän hän tarvitsi Ranskaa, jonka epäluuloisuus Saksan motiiveja kohtaan oli parhaiten hälvennettävissä yhä vahvemman sitoutumisella läntiseen talousyhteisöön. Myös Pompidou suhtautui hankkeeseen aluksi myönteisesti. Läheinen suhde Saksan kanssa oli yksi gaulhistien Eurooppa-politiikan kulmakiviä. Jos Britanniaa oli talousyhteisön jäsen, Saksa-suhteen mer-

Jatkaa sivulla 6

Palveluneuvojakoulutus on näkyvimpiä osia Kainuussa maaliskuussa 1998 alkaneesta ja vuoden 2000 lopussa päättyvästä Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamasta ja Kajaanin Työttömien yhdistyksen hallinnoimasta tukiverkko-projektista.

Koulutus toteutettiin 6 kuukauden työvoimapolitiittisena koulutuksena, jonka rahoittajan toimi paikallinen TE-keskus. Koulutus saatiin päätökseen heinäkuun alussa. Palveluneuvojakoulutukseen oli 62 hakijaa, joista valittiin 16 hakijaa kustakin Kainuun kunnasta.

Koulutuksen aikana käsiteltiin yhteiskunnallisiin muutoksiin ja työttömyyteen liittyviä asioita sekä asiakkaan kohtaamista ja vuorovaikutustaitoja. Koulutettavat perehtyivät myös työvoima- ja sosiaalilainsäädäntöön, palveluneuvojan työkenttään, työssä jaksamiseen sekä työhaun, urasuunnitteluun ja elämänsuunnitteluun ohjaukseen. Harjoittelujaksot koulutettavat suorittivat eri organisaatioissa (sosiaali, työvoimahallinto), järjestöissä ja erilaisissa hankkeissa ja projekteissa.

Työnsä syksyllä aloittavat palveluneuvoajat muodostavat 7 kunnan alueella verkoston. Verkosto kehittää toimintaansa yhteisten tapaamisten ja työohjauksen avulla. Suurimmalla osalla koulutettavista on koulutus pääasiassa sosiaali- ja terveysala kauppaliiselta alalta sekä monenlaisia työkokemusta, joka varmasti helpottaa uusiin tehtäviin siirtymistä. Haasteita ei tule kuitenkaan puuttamaan.

Kunnat tukevat kiitettävästi

Hankkeessa mukana (ei Vaala eikä Paltamo) olevat kunnat ovat sitoutuneet työllistämään palveluneuvoajat kuudeksi kuukaudeksi. Neuvojien työtehtävät on kirjattu työllistämissopimuksiin, mutta ne elävät tarpeiden mukaan. Kunnat ovat kiitettävästi suhtautuneet koulutettavien harjoitteluun ja tukityöjaksoihin sekä yhteistyöhön.

Ainoa ongelma on rahoituksen jatkuvuus, jotta saataisiin toiminnalle pitkäkestoisuutta. Kuudessa kuukaudessa ei tällaisissa asioissa päästä kovinkaan pitkälle. Palveluneuvojen toiminnalla pyritään kehittämään mallia, jossa luodaan tukiverkosto työttömille ja ennen kaikkea luodaan yhteistyötä työllisyyden hoidossa.

Pilkettä mukana perinteikkäässä Karelia-soudussa

Yli 10 vuotta vanha perinne eli Karelia-soutu on soudettu jälleen. Tänä vuonna osanottajia oli satoja veneuntia tai veneitä, yhteensä mukana oli yli 600 soutajaa. Tapahtuma pitää yllä kirkkovenen soutu-perinnettä, se on mittava liikuntatapahtuma mutta myös eri yhteisöjen ja yritysten esittäytymistilaisuus.

Kolmen vuoden ajan mukana on ollut erilaisia "sosiaalisia" veneuntia. Tänä vuonna mukana oli kolmen työttömien yhdistyksen (Joensuu, Liperi ja Kontiolahti) sekä Yhteistyöllä elämä hallintaan -projektin Pilke-ryhmä. Mukana oli haastettu kaikki 15 Pohjois-Karjalan työttömien yhdistystä.

Pilke-ryhmäläisiä oli reilut 20 ja huoltotehtävissä mukana olleet mukaan lukien työttömien yhdistyksistä osanottajia oli yli 30.

Ensimmäinen matka: Jakokoski-Joensuu

Ruokailu, joka oli järjestetty yhdessä sosiaalisoutajien ja näkövammaisten soutajien kanssa. Ruokailijat olivat tyytyväisiä muonitukseen ja kiit-

Kainuussa koulutetaan työttömien palveluneuvoja

Tavoitteena on paneutua niihin asioihin, joihin virallisella organisaatiolla ei ole aikaa eikä resursseja, mutta ovat asiakkaan kannalta kuitenkin hyvin oleellisia. Tavoitteena on tuodamuna myös uusia toiminta- ja työtapoja, joissa korostuu yksilökeskeisyys palveluiden tuottamisessa. Lisäksi pyrimme työjakson aikana kokemaan palveluneuvojan antamaa palvelua eri pisteiden kautta.

Kussakin kunnassa olemme lähteneet hakemaan fyysisistä sijoituspisteistä siinä näkökulmasta, mikä on asiakkaan palvelun saamisen kannalta helpointa ja vähitenleimaavaa. Työskentelypisteet voivat olla työvoimahallinnossa, sosiaalivirastossa, hankkeiden yhteydessä tai yhdistyksessä. Tällä menettelyllä haluamme saada kokemuksia siitä, miten asiakkaat kokevat palveluiden saatavuuden ja halukkuuden hakeutua palveluiden piiriin. Toiminnassa keskeistä on palvelun helppo saatavuus ja joustavuus. Joustavuus voi tarkoittaa jopa sitä, että palveluneuvoja toimii kentällä yhdessä asiakkaan kanssa. Myös tiedon jakajana palveluneuvoajat ovat tärkeä resurssi.

"Sällillä" on tietoa

Työttömien tukiverkko-projekti pitää palvelupistettä, josta saa tietoa sosiaali- ja työttömyysturvaan sekä työllistämiseen liittyvissä kysymyksissä. Huhtikuussa avattiin Tieto-Sälli -palvelupiste, joka toimii alueellisenä tiedonjakopisteenä.

Piste palvelee niin työttömiä, nuorten työpajalaisia kuin muitakin alueen asukkaita. Tieto-Sälli on kokeilu, joka kehittyi käyttäjien tarpeiden mukaan. Tällä hetkellä Sälli tarjoaa mm. atk-palveluja koulutuksen muodossa sekä jakaa tietoa työllistymisestä ja

muista kaupungin palveluista. Myös kohtaamispaikkana toimiva palvelupiste tuo lähelle informaation, jota muuten pitäisi hakea Kaupungin keskustasta. Piste tarjoaa tiedonvälityskanavan viranomaisiin ja päättäjiin päin. Internet-verkko tarjoaa yhteydet eri tiedonlähteille.

On löydetty uusia yhteistyömuotoja

Hanke on pyrkinyt tavoitteidensa mukaisesti tekemään ja kehittämään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Tavoite on vaativuudessaan haastava ja loputon.

Lähimmiksi yhteistyökumppaneita ovat muodostuneet Kainuussa toimivat työttömien yhdistykset. Yhdistysten aktiiviset toiminnanohjaajat ovat antaneet tärkeän kenttäresurssin kunnissa toimimisessa. Tällä hetkellä yhteistyötä tehdään kunnissa nimenomaan vaikeasti työllistyvien henkilöiden mahdollisuuksien kehittämiseksi.

Lisäksi pyritään löytämään uusia toimintatapoja muuttamaan passiivisuus aktiiviseksi työhauksi. Esimerkiksi kuntien sosiaalitoimet ovat kiinnostuneita malleista käyttätoimeentulotukeen tarkoitettuja määrärahoja etenkin nuorten työllistämiseksi. Lisäksi erilaisen työllistämiseen tarkoitettujen määrärahojen kytkeytymistä muihin kuntien määrärahoihin kiinnostaa kuntien eri toimijoita.

Selkeästi on nähtävissä kuntien eri viranomaisten tarve tehdä laaja-alaista yhteistyötä työttömyyden vähentämiseksi. Tämä on hyvä lähtökohhta yhteistyön tekemiselle, vaikka monesti vaikeat kysymykset vaativat aikaa ja asioiden monipuolista perehtymistä. Mutta onhan asiakaskunta kuitenkin yhteinen.

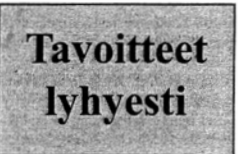
Yhteistyötä myös koulutuksessa

Yhteistyötä on tehty myös koulutuksen osalta. Keväällä järjestettiin TVY:n kanssa yhteistyössä työsuojelu ja palvelukoulutus.

Syksyllä toteutetaan Palvelujen tuottamiseen ja työllistämiseen liittyvä Itä- ja Pohjois-Suomen seminaari, jossa asiantuntemusta saadaan niin yrittäjien edustajilta kuin ministeriöistäkin. Seminaari on tarkoitettu kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon ja työvoimahallinnon viranomaisille ja työntekijöille, yrittäjille, kansalaisjärjestöissä työskenteleville, projektienkiloille, työnhakijoille sekä kaikille työllisyyden ja palveluiden tulevaisuudesta kiinnostuneille henkilöille.

Tervetuloa tutustumaan!

Hanke toivottaa kaikki Karensisanimien lukijat tervetulleeksi Kajaanin työllisyyden hoidon merkeissä.

Lisää yhteistyötä: eri viranomaisten ja yhdistysten kanssa työllistämiseen, sosiaaliseen ja terveydelliseen hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Antaa tietoa: sosiaali- ja työttömyysturvaan ja työllistämiseen liittyvissä kysymyksissä

Luoda ja kouluttaa: Kainuuseen tukiverkkojärjestelmää, jonka tavoitteena on parantaa työttömien työllistymismahdollisuuksia ja estää pitkäaikaistyöttömyyttä.

Lisäksi pyritään kehittämään: erilaisia toimintatapoja ja palvelumalleja kumppanuuteen pohjautuvan työkaluturvin avulla.

Tarjoamme palveluja: työttömille, työttömien yhdistyksille, työttömien kanssa toimiville viranomaisille
Toiminta-alue: Kainuu
Hankkeen rahoitus ja kesto: RAY (3.1998-12.2000)

Perinteisessä Karelia-soudussa oli mukana osanottajia kolmesta työttömien yhdistyksestä sekä Kumppanuus- ja Pilke-ryhmäläisiä.

telivät kovasti. Myös huoltoporukan taakka pieneni huomattavasti, paikallisella porukalla homma toimii. Seuraava rantaautuminen oli Männikköniemessä seurakunnan kesäkodilla, jossa saimme taas moniutusta ja saunomisen. Ensimmäisenä soutupäivänä oli mukana 21 henkilöä.

Toinen matka: Joensuu-Rääkkylä

Vatsan täydennys tapahtui Niitylahdessa. Siten alkoi ongelmat. Kun vatsat oli täynnä niin veneen matka hidastui ja saimme käyttää 20 hv:n

apumootoria, (vene oli normaalia suurempi ja raskassoutuinen). Liperinsaloon tullessa olimme kaksi jäljessä muista.

Veneet saivat uusia nimiä

Veneen kippareina toimivat Riitta Bastman ja Ruikoperän multakurkku Jaakko Teppo. Venemme saivat uusia nimiä kuten Oihonna, Lotja, Hinaaja ja Ruuhi. Liperinsalosta Liperin kirkolle kipparina toimi Jaakko Teppo, joka komensi venettä pienemmän kiveen kanssa.

Kokonaismatkaa soudulle kertyi 123 kilometriä, touhussa oli mukana kaikkiaan 40 henkilöä. Liperissä meitä odotti Liperin työttömien valmista keitto ja leppöisa ilmapöytä. Osa porukasta lähti viemään venettä takaisin Vuonislaitteen vesiteitse.

Liperin työttömien puolesta
Ritva Malinen
toiminnanohjaaja

Lapin työttömät EU-ulkoministereille

Tarvitaan myös sosiaalista ulottuvuutta

Lapin läänin työttömien yhdistysten viestissä EU-ulkoministereille painotettiin EU:n pohjoisen reunan karua todellisuutta. Niinpä paljon puhutun EU:n pohjoisen ulottuvuuden pitäisi sisältää vahva sosiaalinen ulottuvuus, sillä ilman ihmisten hyvinvointia ei yhteiskunta voi hyvin.

- Meitä lappilaisia työttömiä on noin 20600, joista ansiosidonnaisella päivärahalta on liki 10000. Kelan tuella yli 10000 ja kokonaan vailla tukea yli 400 henkeä. Maakuntamme väkiluku on pelkästään vuoden alkupuoliskolla vähentynyt 1283 henkilöä. Tämä puolestaan on aiheuttanut mm. perheiden hajoamista, lasten huostaanottoja, ylivelkaantumista, vajaikäyttöä kouluissa ym. kunnallisissa palveluissa sekä lisännyt sosiaaliturvan tarvetta ja tällä tavoin kuormittanut yhteiskunnan verotakkaa, sanottiin työttömien viestissä.

Sen mukaan työhallinnon tarjoamat erilaiset tuki- ja muut työllistämisen ja karsimismuodot eivät toimi tarjottavalla tavalla Lapissa toisin kuin eteläisessä Suomessa. Mainitut tukimuodot eivät huomioi alueen pitkäaikaista työttömyyden liikenteen vähyyttä ja arktisen luonnon olosuhteita.

Jos muutosta halutaan, on eri tukimuotoja räätälöitävä alueen vaatimuk-

Lapin alueen työttömien edustajat Tauno Hakkarainen Rovaniemeltä, Sirpa Kyrö Inarista, Ritva Kivellä Sodankylästä ja Leila Pyhtinen Posiolta odottavat jännittyneinä ulkoministeri Halosen saapumista.

sia vastaaviksi. Samalla tulee lisätä ruohonjuuritason yhteistyötä ohi kansallisten byrokraattisten valtakoneistojen, tavoitteena saavuttaa kansalaisten suora yhteistyö ja vuorovaikutus.

- Toivomme, että EU:n tulevalle budjettikaudella tukimuodoista päätettäessä huomioitaisiin EU:n pohjoisen ulottuvuus, jonka tulisi koskea myös sosiaalista ulottuvuutta, niin EU-mai-

den sisällä kuin lähialueellakin. Erilaiset tuet ja muut toimet tulisikin kohdistaa EU:n reuna-alueille tehostetusti, jotta nämä alueet pysyisivät asuttuina ja pystyisivät tarjoamaan palveluja koko EU:lle. Ovathan EU:n reuna-alueet pahimpia työttömyysalueita juuri pohjoisessa ja etelässä.

- Tällä hetkellä vallalla olevan markkinavoimien näkemysten mukaan työvoima on tavaraa, jota voi-

daan helposti liikutella, siirrellä paikasta toiseen, varastoida, myydä, vaihtaa sekä vuokrata. Voittojen maksimoimiseksi jätetään tietoisesti huomioimatta se, että ihmisokeudet koskevat myöskin työvoimaa.

Edelleen työttömien viestissä muistutettiin, että alueen toimeentulon turvaamiseksi aluepolitiikka ja sen kehittäminen on kaiken A ja O. Ilman tehostetusta aluepolitiikkaa, muuttoliikettä ja sen mukanaan tuomia ongelmia ei voida ratkaista pysyvällä tavalla.

Työttömien viestin mukaan näistä ongelmista suurimpia ovat tyhjenevät asunnot ja teollisuushallit ja vastaavasti ruuhka-Suomen asunto-markkinoiden ylikuumeneminen. Myös kunnallisten palvelujen puute jatkuu kiihtyvällä vauhdilla. Se puolestaan lisää sosiaalista eriarvoisuutta ja ongelmia sekä syrjäiseuduilla että kasvukeskuksissa.

- Toivomme, että maakuntamme tarjoamat kokemukset ja olosuhteet auttavat teitä ymmärtämään, mitä Lappi on täällä asuville. Vaikka te arvoisat ulkoministerit ette olekaan sektori-ministereitä työllisyyspolitiikassa, tulee ongelman koskea kaikkia poliittisia päättäjiä ja virkamiehiä, sanottiin Lapin työttömien viestissä, jonka esitti posiolainen Leila Pyhtinen.

Jatkoa sivulta 5

kitys ranskalaisille kasvoi entisestään.

Helmikuussa 1970 neuvosto päätti, että rahapolitiittisen yhteistyön pääteipite olisi yhteinen raha.

70-luvun EMU-hanke kaatui lopulta Saksan ja Ranskan välisiin ristiriitoihin, joiden luonne kertoo paljon itse asiaan liittyvistä ongelmista.

Ranskan lähestymistapa oli pikemminkin poliittinen kuin taloudellinen. Ranskalaiset esittivät, että rahaliitto toteutettaisiin lukitsemalla ensin valuttakurssi, mikä pakottaisi myöhemmin myös talouspolitiikan sopeuttamiseen. Rahaliitto oli toteutettava valtioiden kesken, eikä se saisi sisältää merkittävää toimivallan siirtoa yhteisön instituutioille.

Saksan näkemys oli koko lailla päinvastainen. Enemmän kuin mitään muuta, saksalaiset pelkäsivät inflaatiota. Ensimmäisen maailmansodan jälkeinen hintojen nousukierros oli romahduttanut Saksan talouden, synnyttänyt eilintilan Hitlerin nousulle ja toiselle maailmansodalle. Toisen maailmansodan jälkeen vakaus oli (ja on) saksalaisen rahapolitiikan päätavoite. Tästä näkökulmasta katsoen EY:n rahaliitto oli (ja on) Saksan hyväksyttävissä vain, jos se perustuu jo yhdenmukaistetulle talouspolitiikalle, jonka tuloksena kaikki mukana olevat valtiot ovat taloudellisesti terveitä ja kilpailukykyisiä.

Hankkeeseen liittyvien ongelmien ratkominen jätettiin Luxemburgin pääministeri Pierre Wernerin johtaman korkean tason työryhmän selvittäväksi. Työryhmän raportti esiteltiin neuvostolle lokakuussa 1970. Raportissa ehdotettiin rahaliiton toteuttamista vaiheittain vuoteen 1980 mennessä.

Werner-suunnitelma kaatui alkumetreille. Kesään mennessä Saksan markka oli päästetty kullumaan. Elokuussa maailman valuttajärjestelmä, vakaaseen dollariin perustunut Bretton Woods romahti.

Vuonna 1972 yhteisön jäsenmaat yrittivät saavuttaa uudelleen valuttavakauden. Suunnitelma sai nimen "käärme tunnelissa" ja se perustui sopimukselle, jonka mukaan valuutan ulkoisen arvon muutokset sidottiin tietynsuuruiseen sallittuun vaihteluväliin. Markkinoiden paine kukisti käärmeen. Ensinnäkin irtosi punta ja sitten Ranskan frangi.

Bryssel, joulukuu 1977

Taloudellisten vaikeuksien ja rahapolitiittisen hajaannuksen vuoksi yhteinen raha tuntui useimmista kaukaisista ajatukselta. Komission uusi puheenjohtaja Roy Jenkins herätti EMU-hankkeen uudelleen eloon syksyllä 1977. Hänen aloitettaan ja silloisen puheenjohtajavaltion Belgian ajamana Eurooppa-neuvosto vahvisti Brysselissä joulukuussa yhteisön tavoitteeksi rahaliiton. Tällä kertaa veturin paikan otti liittokansleri Helmut Schmidin johtama Saksa.

Dollarin nopea heikkeneminen vei pohjaa Saksan teollisuuden vienniltä. Amerikkalaiset painostivat saksalaisia keventämään rahapolitiikkaansa. Atlantin takaa tulevan painostuksen ja historiallisen inflaatiopelon ristipaineissa Bonn haki tukea Pariisista. Liittokansleri Schmidin ja presidentti Valéry Giscard d'Estaingin yhteistyöstä syntyi Euroopan rahajärjestelmä EMS (European Monetary System) vuonna 1979. Järjestelmän keskipiste oli valuuttakurssijärjestelmä ERM (Exchange Rate Mechanism). Sen puitteissa valutun ulkoinen arvo sai muuttua korkeintaan 2,25 prosenttisyyskikköä suhteessa keskipisteeseen, joka saatiin laskemalla yhteiselle korivaluutalle eulle painotettu kurssi mukana olevista valuutoista. Jäsenvaltioiden valuutoista koottiin

Jatkuu sivulla 7

Työmisteriön toiminta EU-puheenjohtajakaudella

Työministeri Sinikka Mönkäre johtaa puhetta työllisyystyön ja työelämään liittyvien kysymysten osalta Euroopan unionin työ- ja sosiaalisen neuvoston kokouksissa. Ministeri Mönkäre toimii myös kolmikantaisen pysyvän työllisyyskomitean puheenjohtajana.

Työllisyyden osalta puheenjohtajan keskeisenä tavoitteena on yhteisen työllisyysstrategian kehittäminen Kölnin Eurooppa-neuvostossa tehdyn työllisyyspöytäkirjan pohjalta, jotta korkea työllisyys saavutetaan koko unionin alueella. Entistä kunnianhimoisemmat työllisyys-suuntaviivat laaditaan vuodelle 2000.

Niissä kiinnitetään Kölnin päätösten mukaisesti erityistä huomiota uusien määrällisten tavoitteiden asettamiseen. Edelleen suuntaviivoissa on tarkasteltava entistä laajaa-alaisemmin työmarkkinoiden toimivuuden parantamista ja rakenneuudistuksia, joiden avulla Eurooppa voi parantaa edellytyksiään luoda uusia työpaikkoja.

Vuoden 2000 jäsenvaltioiden työllisyys-suuntaviivojen ja vuoden 1999 työllisyyden yhteisraportin pohjana on nyt ensimmäisen kerran Amsterdamin sopimuksen

(<http://europa.eu.int/abc/obj/amst/fi/index.htm>) määräykset. Työllisyyden yhteisraportissa tärkeässä asemassa ovat vertailukelpoiset tilastotiedot ja huolelliset analyysit eri maiden toteuttamista toimenpiteistä työllisyys-suuntaviivojen toimeenpanemiseksi.

Erityisenä työllisyysteemoina puheenjohtaja tuo esille väestön ikääntymisen, tietoyhteiskunnan, työn organisoimisen ja työaikajärjestelyjen

kehittämisen, sukupuolten välisen tasa-arvon työelämässä sekä aktiivisen työvoimapolitiikan ja julkisten työvoimapolitiikan merkityksen työmarkkinoiden toimivuuden parantamisessa.

Suomi painottaa työllisyys-suuntaviivojen valmistelussa ja työllisyysstrategian toimeenpanossa mahdollisimman suurta avoimuutta, minkä takia on harjoitettava tiivistä yhteistyötä työmarkkinajärjestöjen sekä muiden talouden toimijoiden kanssa EU-tasolla ja kansallisesti. Vuoropuhelun kehitystä tullaan selostamaan työllisyyden yhteisraportin yhteydessä.

Työikeuden osalta Suomi jatkaa Saksalta kesken jääneiden työaikadirektiivien sekä eurooppatyödirektiivien käsittelyä.

Suomi aloittaa myös pakolaisten integrointiohjelman käsittelyn työ- ja sosiaalisen neuvostossa. Työministeri vastaa Suomessa seitsemästä kokouksesta.

Työ- ja sosiaalisen neuvosto 22. lokakuuta Luxemburgissa (linkki avautuu kokouksen lähestyessä)

Työ- ja sosiaalisen neuvosto 29. marraskuuta Brysselissä (linkki avautuu kokouksen lähestyessä)

Ulkoasiainministeriön EU-puheenjohtajapalvelun verkkosivut

Now 20 kpl:

Koulutuksen, ohjauksen, neuvontaa ja työvoimapolitiikan kehittämisen erityisesti monikansallisen yhteistyön avulla 4 kpl.

Koulutuksen järjestäminen erityisesti monikansallisen yhteistyön pohjalta 7 kpl.

Työpaikkojen luominen sekä tuki pien- ja osuustoiminnallisten yritysten perustamiseksi erityisesti monikansallisen yhteistyön avulla 7 kpl.

Tiedottaminen ja tietoisuuden lisääminen erityisesti monikansallisen yhteistyön avulla 2 kpl

Horizon 20 kpl:
Koulutuksen, ohjauksen, neuvontaa ja työvoimapolitiikan kehittämisen

Työllisyys-projekteja joka lähtöön

täminen erityisesti monikansallisen yhteistyön avulla 2 kpl. Koulutuksen järjestäminen erityisesti monikansallisen yhteistyön avulla 6 kpl.

Työpaikkojen luominen sekä tuki uusien yksityis- ja osuustoiminnallisten yritysten perustamiseksi ja julkisyksitysten yhteistyön aloittamiseksi erityisesti monikansallisen yhteistyön pohjalta 8 kpl.

Tiedottaminen ja tietoisuuden lisääminen 4 kpl

Youthstart 18 kpl:

Koulutuksen, ohjauksen, neuvontaa ja työvoimapolitiikan kehittämisen, erityisesti monikansallisen yhteistyön pohjalta, sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Samalla tulee varmistaa täydentävyyden muiden Sosiaalirahaston sekä LEONARDO-ohjelmien 12 kpl.

Koulutuksen ja työhönsijoittamisen järjestämisen erityisesti monikansallisen yhteistyön pohjalta nojautuen pilotointiprojekteista ja muista yhteisö-

aloitteista-erityisesti LEONARDO:sta saatuihin kokemuksiin 4 kpl.

Työpaikkojen luominen erityisesti monikansallisen yhteistyön avulla 1 kpl.

Tiedottaminen ja tietoisuuden lisääminen erityisesti monikansallisen yhteistyön avulla 1 kpl.

Integra 12 kpl:
Koulutuksen, ohjauksen, neuvontaa ja työvoimapolitiikan kehittämisen 5 kpl.

Koulutuksen järjestäminen 1 kpl
Työpaikkojen luominen ja tuki osuustoiminnallisten ja muiden yritysten perustamiseksi 5 kpl.

Tiedottaminen ja tietoisuuden lisääminen 1 kpl.

Jatkoo sivulta 6

valuttakorin. Keskuspankit sitoutuivat luottojärjestelyjen avulla tukemaan toinen toensa valuuttoja. Tällä tavoin haluttiin suojata heikompia valuuttoja ja niiden kautta koko järjestelmää.

Alun vaikeuksien jälkeen EMS ja ERM alkoivat toimia. Jäsenvaltioiden käsitys talouspolitiikan perusteista yhtenäistyi. Sen ohella onnistumista edesauttoi jäsenvaltioissa ja laajemmin teollistuneissa maissa vahvistunut käsitys, jonka mukaan rahapolitiikan tärkein tehtävä oli inflaation hillintä. Valuuttajärjestelmän luoman kurin ansiosta ERM-valtioiden valuuttakurssit ja korkotasot vakituitivat. 80-luvun lopulle tultaessa Ranskan inflaatiovahti oli hidastunut lähelle Saksan lukemia. Järjestelmä myös vahvisti vahvimman valuutan, D-markan, asemaa yhteisön jäsenmaiden rahapolitiikan ankkurina.

Hannover, kesäkuu 1988

Länsi-Saksan taloudellinen mahti kasvoi 80-luvulla mittoihin, jotka eivät jääneet keneltäkään huomaamatta. Vuosikymmenen jälkipuoliskon taloudellinen kasvu, sisämarkkinoiden myötä vapautuva kilpailu, Mihail Gorbatshovin valtaantuloa alkanut Neuvostoliiton muutos sekä Keski- ja Itä-Euroopan mullistus antoivat uuden syäkyksen myös rahapolitiiselle yhteistyölle.

Tällä kertaa rahaintegraatiolla oli takanaan Ranskan täysi tuki. Ranskalaiset näkivät - jälleen kerran - EMU:n projektina, jolla Saksan mahti sidottaisiin Ranskan johtamaan poliittiseen yhteisöön.

Komission puheenjohtaja Jacques Delors vaati jo vuonna 1986 pääoman liikkeiden vapauttamista. Vuotta myöhemmin valtioiden ja hallitusten päämiehet uudistivat sitoutumisensa rahaliiton Euroopan Yhtenäisäsiakirjalla. Kesäkuussa 1988 Eurooppa-neuvosto antoi Hannoverissa Delorsin johtamalle keskuspankin johtajien komitealle tehtäväksi hahmotella konkreettisen, vaihteittain rahaliittoon johtavaan suunnitelmaan.

Komitean työn tulos, niinkutsuttu Delors-raportti esitti rahaliiton perustamista kolmessa eri vaiheessa. Kesäkuussa 1989 Eurooppa-neuvosto päätti, että EMU:n ensimmäinen vaihe alkaisi heinäkuun alussa 1990. Siihen mennessä jäsenvaltiot poistaisivat kansalliset rajoitukset pääoman liikkeiltä.

Maastricht, jouluku 1991

Koko sodanjälkeisen ajan Suomi seurasi Länsi-Euroopan kehitystä sivusta - taloudellista hyötyä tavoitellen, poliittista sitoutumista kavahtaen. Suomalaisessa politiikassa Euroopan talousyhteisö oli etäinen ja vähän tunnettu järjestö. Poliittisten päätöksentekijöiden joukossa yhteisöä ei juurikaan tunnuttu. Pitkälle 80-luvulle virallisen Suomen suorat yhteydet Brysseliin olivat vähäisiä. Edunvalvonta oli pääasiassa kauppoliittista.

Maastrichtia voidaan pitää käännekohtana. Vähintään yhtä totta on sanoa, että Maastrichtissa saatiin vihdoin tehdyksi joukko päätöksiä, joita oli valmisteltu jo 50-luvulta lähtien. Enemmän kuin mitään muuta Maastricht oli vain yksi askel pitkään jatkuneessa yhdentymiskeskityksessä.

Vuoden 1991 mullistukset nostivat Euroopan unionin yhtäkkiä suomalaisen keskustelun aallonharjalle. Tiedotusvälineet alkoivat lähettää kirjeenvaihtajiaan Brysseliin. Vuonna 1990 vain suurimmilla lehdistä, radiolla ja televisiossa oli edustajansa Brysselissä. Vuonna 1997 kirjeenvaihtajia ja kuvaajia asui kaupungissa pysyvästi jo kolmantakymmentä. Lehlien sivut

Jatkuu sivulla 8

Yhteiseen rahan ja rahapolitiikkaan siirtymisestä aiheutuu sekä hyötyjä että haittoja. 1960-luvulla kehitetty optimaalisen valuutta-alueen teoria korostaa epäsymmetristen häiriöiden aiheuttamia ongelmia, jos maat siirtyvät peruuttamattomasti kiinteään valuuttakurssiin tai yhteiseen valuuttaan.

Jäsenmaat hyötyvät rahaliiton jäsenyydestä, mikäli ne ovat tuotantorakenteiltaan samankaltaisia tai pitkälle monipuolistuneita, työvoiman liikkuvuus maiden välillä on riittävän suurta ja hinnat ja palkat joustavat. Näiden edellytysten puuttuessa maatai toimialakohtaisten häiriöiden tasainen jää rahaliitossa finanssi-politiikalle.

Jotta elvytysvaraa häiriötilanteen sattuessa olisi käytettävissä, on pyrittävä kurinalaiseen finanssi-politiikkaan ja valtion velkaantumisen vähentämiseen. Jos finanssi-politiittista liikkumavaraa ei ole, sopeutuminen tapahtuu työllisyyden vaihteluiden kautta.

Devalvaation käyttömahdollisuudet tulevaisuudessa

Häiriötilanteessa kysyntä voi siirtyä kotimaisista tuotteista ulkomaisiin tuotteisiin. Kysyntähäiriön seurauksena kotimainen tuotanto alenee ja työllisyys huononee. Jotta täystyöllisyys saavutettaisiin kotimaassa, kotimaisten tuotteiden hintojen on laskettava suhteessa ulkomaisiin tuotteiden hintoihin.

Koska hinnat ja palkat ovat jäykkä lyhyellä aikavälillä, devalvaatio on Suomessa yleensä käytetty sopeuttamisvälineenä. Devalvaation jälkeen ulkomaiset tuotteet kallistuvat ja kysyntä siirtyy takaisin kotimaisiin. Kotimainen tuotanto ja työllisyys paranevat.

Tällainen täydellinen kysyntäsiirtymä yhden maan tuotteista toisen maan tuotteisiin on hyvin epätodennäköinen nykyisessä Euroopassa. EU-maiden kauppa on suurelta osin ristikkäiskauppaa, joka perustuu suurutuotannon etujen hyödyntämiseen ja laajaan tuotevalikoimaan.

Yhteisen rahan hyödyt ja haitat

Hyödyt ja haitat eivät kuitenkaan kohdistu samoihin kansantaloutemme osa-alueisiin. Välittömät hyödyt ovat pääsääntöisesti mikrotaloudellisia kustannuslääkkeitä, haitat puolestaan kansallisen rahapolitiittisen päätösvalnan menetyksiä. Hyödyt syntyisivät erityisesti siitä, että yritysten pääoma karttuisi, koska valuuttakurssiriskistä aiheutuva korkoero poistuisi Suomen ja muiden EU-maiden välillä.

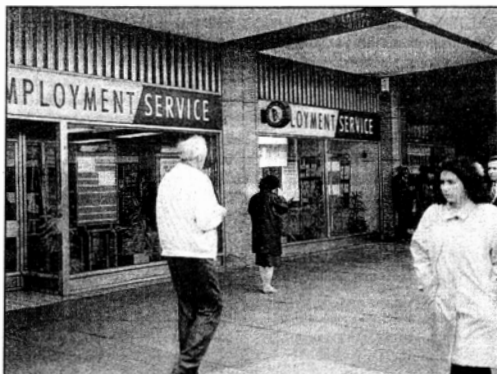
Kolmannesta vaiheesta hyötyvät eniten ne jäsenet, joilla on suurin korkoero Saksaan nähden. Suomen kaltainen pieni avoin talous hyötyy rahaliitosta, koska sen rahapolitiikkaan uskottavuus paranee.

Finanssi-politiikka ja työllisyys

Kolmannen vaiheen perus lähtökohtana on kansallisen rahapolitiikan vaikutusmahdollisuuksien olennainen kaventuminen. Siten finanssi-politiikan merkitys kasvaa, etenkin jos tuotannon tekijä- tai tavaramarkkinoilla ei löydy riittävää joustoa.

Kolmannen vaiheeseen osallistuvien valtioiden työllisyyspolitiikan suuntaavivat ovat vielä selkiintymättömiä. Työllistävän kasvun lisäksi tavoitteena on työmarkkinoiden toimivuuden kehittäminen. Työllisyys ei suoranaisesti kuulu yhteisten tavoitteiden joukkoon, mutta viime aikoina työttömyys on noussut merkittäväksi keskustelunaiheeksi EU:ssa.

EMU JA TYÖLLISYYS

Talouspolitiikan uudet työllisyyslähdekohdat

Talous- ja rahaliiton jäsenyys edellyttää uudenlaista taloudellista käytäytymistä. Jäsenmaat joutuvat sopeutumaan häiriöihin kolmosvaiheessa nykyistä pienemmällä talouspolitiittisella välineistöllä. Raha- ja valuuttakurssipolitiikkaa koskeva kansallinen päätösvalta siirtyy EU:n keskuspankille.

Kansallisesti päätettäväksi jää finanssi-politiikka EMU:n jäsenmaiden yhteisten linjausten sallimissa puitteissa. Velkaantumella maille kansallista liikkumavaraa finanssi-politiikassa ei merkittävästi ole.

Kolmannen vaiheen työmarkkinavaikutukset

Suurtyöttömyyden takia Suomen edun mukaista on edistää aktiivisesti yhteiseurooppalaisen työllisyysstrategian kehittämistä rinnan kolmannen vaiheen toteuttamisen kanssa.

Koska liian nopean kustannusten nousun korjaamiseksi ei yhteisen rahan välittömiä devalvaatioita voida enää devalvoita, tarvitaan työttömyyden torjuntaan muita sopeuttamiskeinoja. Yksi edellytys on vahva valtion talous. Toinen edellytys on suomalaisten yritysten riittävän vahva rahoitusrakenne.

Kolmas edellytys on työmarkkinoiden jousto. Suomessa vuoden 1995 syyskuussa solmittu tulosopimus antaa viitteitä siitä, minkälaisia työmarkkinaratkaisuja yhteisen rahan oloissa tarvitaan. Koko Euroopan kat-

työministeriön kansainvälisen toiminnan tarkoituksena on luoda edellytykset ministeriön kansainväliselle yhteistyölle, hoitaa ministeriön ulkoisia suhteita sekä tukea työhallinnon kansallisia toimia.

Suomi toimii EU:n puheenjohtajanaan 1.7.-31.12.1999. Työministeriö järjestää puheenjohtajuuskaudella kuusi kokousta/konferenssia. Työministeriö on mukana kansainvälisen työjärjestön ILO:n sekä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön OECD:n toiminnassa. Työministeriö osallistuu tiiviisti pohjoismaiseen yhteistyöhön. Työhallinnon lähialueyhteistyö kohdistuu Baltian maihin sekä Venäjän federaatiossa Murmanskin alueelle, Karjalan tasavaltaan Pietariin sekä Leningradin alueelle.

Euroopan Unioni, MISEP, EIRO Euroopan Neuvosto ESR, Euroopan sosiaalirahasto EURES, Eurooppalainen työnvälitysjärjestelmä IOM, International Organization for Migration UNHCR, The United Nations High Commissioner for Refugees WAPES, World Association of Public Employment Services.

tavia, niin sanottuja Eurooppa-tasoisia palkkasopimuksia ei tehtänee vielä pitkään aikaan.

Mikäli vain nimellispalkat nousisivat ja laskisivat taloudellisen tilanteen mukaisesti, tämä korostaisi suhdanteen vaihtelua. Talouden vakauden turvaamiseksi olisi edullisinta pyrkiä mahdollisimman tasaiseen nimellispalkkakehitykseen.

Hahmotelmia unionin työllisyyden hoitamiseksi

Korkean työttömyyden vähentämiseksi on tärkeää kehittää myös EU:ssa yhteistä työllisyysstrategiaa ja korostaa työllisyystavoitteita unionin toimenpiteissä. EU:n rooli työllisyyspolitiikassa on kuitenkin keskeisesti yleisten kasvun edellytysten luomisessa ja mahdollisesti kansallisten työttömyyttä alentavien ponnistelujen tukemisessa sellaisin tilapäisin toimin, jotka eivät lisää jäsenmaiden maksuvelvoitteita, vaan kohdentavat jo olemassaolevia varoja työllisyysnäkökohtia korostaen.

Maastrichtin sopimuksen yksi EU:lle asetamista tavoitteista on edistää työllisyyttä ja sosiaalista turvallisuutta. Maastrichtin sopimukseen ei sisälly suoraa unionin toimivaltaa työllisyyden hoidossa, vaan se ainoastaan suosittaa työllisyysasioissa kiinteää yhteistyötä komission ja jäsenmaiden kesken.

Suomen hallitus pyrki siihen, että käynnistetään selvitys- ja valmistelutyö, jonka tavoitteena on luoda työttömyyttä vähentäviä erityistoimia EU:ssa. Rakennerahastoja voitaisiin käyttää siten, että toimet suunnattaisiin maihin, joissa on erityisen korkea työttömyys tai jotka kärsivät ulkoisista häiriöistä.

Åsa Sundholm

Kirjoittaja on valtiotieteen maisteri, MA. Hän työskentelee työministeriön erikoistutkijana.

Ajankohtaista työttömän oikeuksista

Vapaaehtois- ja talkootyö:

Oikeus työttömyyspäivärahaan säilyy osallistuttaessa:

- yleishyödylliseen vapaaehtoistyöhön
- yleishyödyllisten yhteisöjen organisoimaa toimintaa
- yleishyödyllisten päämäärien edistämiseksi tai
- voittoa tavoittelemattoman yhteisön toiminnan tukemiseksi
- tavanomaiseen talkootyöhön
- maapuriapua tai vastaavaa
- työn tekeminen sukulaisuus- tms. suhteen perusteella

Päiväraha-oikeuden säilymisen edellytyksenä lisäksi, että muut saamisedytykset täyttyvät. Vapaaehtois- ja talkootyötä ei ole työtä, jota:

- tehdään yrityksessä
- tehdään yleisesti työsuhteessa, yritystoimintana tai hankitaan ostopalveluna

Ulkomaanmatkat

Työnhakija ja työmarkkinoiden käytettävissä kun matka:

- etukäteen ilmoitettu
- satunnainen
- lyhyt, enimmäiskesto noin viikko (erityisesti syystä pitempi)
- suuntautuu Eurooppaan, sen ulkopuolisille EU/ETA-alueille sekä perinteisille seuramatkakohteille
- Ja kun hakija:**
- on tavoitettavissa matkan aikana
- kykenee ottamaan vastaan työtä tai koulutusta kohtuullisessa ja tavanomaisessa ajassa

Työttömän henkilön aloittamat opinnot:

1. Opiskelu aina päätoimista
 - a) oppilaitostyyppin ja opiskelun ajankohdan perusteella
 - lukion päiväopetus
 - ammatilliselle oppilaitoksen päiväopetus
 - kansanopiston päiväopetus
- b) oppilaitostyyppin ja opiskelun tavoitteen perusteella
- korkeakoulututkintoon tähtäävä opiskelu
- akk-tutkintoon tähtäävä opiskelu
- c) opintojen laajuuden perusteella
- muu opiskelu, vähintään 25h/vko tai 3 ov/kk
2. Opiskelu pääsivutoimisuuden ratkaisemisen kokonaisuudessaan perusteella
- muu opiskelu, alle 25 h/vko tai 3 ov/kk
3. Opiskelu yleensä sivutoimista
- lukion iltapetus
- harrastusluonteinen opiskelu

Nuorten työmarkkinatuki

- Riittävä ja kohtuullinen hakeutumisen koulutukseen
- 2-1
 - jälkitäyttö
 - muu toimiston tarjous
 - seurava yhteishakuikkero
 - työnhakusuunnitelman mukainen laajempi hakeutuminen
 - Kenen haettava**
 - tmt-järjestelmän piirissä
 - yleissivistävän oppilaitoksen päättöluokalla
 - työmarkkinoiden ulkopuolella
 - Ei tarvitse hakea jos**
 - raskaana
 - työharjoittelussa koulutuksen alkaessa
 - armeijassa koulutuksen alkaessa
 - kotoutumissuunnitelman piirissä
 - erityinen suuntautuneisuus ja aktiivisuus yhteishaun ulkopuoliseen koulutukseen

Työttömät ja EU

Jatkoo sivulta 7

sekä uutis- ja ajankohtaislähetyskset täytyivät jutuista, joissa toisteltiin useimmille ihmisille vieraita käsitteitä: EU, EMU, poliittinen unioni, yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka, koheesio, subsidiariteetti...

Talouspolitiikan yleiset suuntaviivat

Perustamissopimuksen mukaan jäsenvaltiot pitävät talouspolitiikkaa "yhteistä etuaan koskevana asiana". Konkreettisimminkin tämä näkyy talous- ja valtiovarainministerien neuvostossa ECOFINissa, jonka kokouksissa keskustellaan avoimesti eri maiden taloudellisesta tilanteesta ja pyritään löytämään näkemys talouspolitiikan perussuunnasta.

Eurooppa-neuvosto keskustelelee vuosittain yhteisön ja jäsenvaltioiden talouspolitiikan yleislinjoista. Keskustelu perustuu komission laatimaan luonnokseen, jonka ECOFIN hyväksyy määränemmistöllä. Valtionpäämiesten ja hallitusten päämiesten keskustelun perusteella ECOFIN vahvistaa lopulliset suositukset. Myös tämä päätös tehdään määränemmistöllä.

Komissio ja neuvosto seuraavat jäsenvaltioiden talouspolitiikkaa säännöllisesti. Jäsenvaltiot toimittavat komissiolle tiedot tärkeinä pitämistään talouspoliittisista toimenpiteistä. Jatkuvan seurannan tarkoituksena on varmistaa, että valtioiden talouspolitiikka on hyväksyttyjen suuntaviivojen mukaista eikä vaaranna talous- ja rahoituksen toteuttamista.

Erikseen on pannaan julistettu julkisen talouden keskuspankkirahoitus sekä julkisen sektorin etuoikeutettu asema luottolaitoksissa.

Jos jonkin jäsenvaltion taloudellinen kehitys eksyy liian kauas yhteiseltä tieltä, neuvosto voi komission esityksestä antaa jäsenvaltiolle suosituksen tarvittavista muutoksista. Tämän päätös tehdään määränemmistöllä. Samalla tavoin neuvosto voi halutessaan päättää julkistaa suosituksen.

EMU-ehdot ja niiden tulkinta

Sopimuksen mukaan jäsenvaltioiden on vältettävä julkisen talouden liiallista velkaantumista. Komissio seuraa jäsenvaltioiden taloudenpitoa ja julkisen velan määrää. Talousarvion kurinalaisuutta arvioitaessa kiinnitetään erityisesti huomiot kahteen tekijään: julkisen talouden (budjetin)alijäämään ja julkisen velan osuuteen bruttokansantuotteesta.

Tältä osin hyvän kurin määritelmiä on kirjoitettu sopimuksen liitteenä olevaan, liiallisiin alijäämiä koskevaan pöytäkirjaan. Niiden mukaan julkisyhteisöjen (valtio, kunnat, sosiaaliturvavahastot) alijäämiä saa olla enintään kolme prosenttia bruttokansantuotteesta. Julkisen sektorin velka ei saa ylittää 60 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Nämä ja sopimuksen erään toisen pöytäkirjan valutan ulkoista tasapainoa, korkotason vakautta ja hintojen nousuvauhtia koskevat määritelmät tunnetaan paremmin EMU:n pääesityksinä. Inflaatio saa ylittää tarkasteluajankohdasta edeltävän vuoden aikana korkeintaan 1,5 prosentilla kolmen hitaimpaan hintojen nousuvauhtiin ylityksen maan keskiarvon. Jäsenvaltion pitkien lainojen korot saavat ylittää parhaan inflaatiokolmikon keskiarvon korkeintaan kahdella prosenttiyksiköllä. Jäsenvaltion on noudatettava ERM:n tavanomaisia vaihteluväljejä kahden vuoden ajan ennen tarkasteluajankohdasta.

Julkisessa keskustelussa Maastriichin sopimukseen liitetyt viitearvot ovat nousseet keskeiselle sijalle. On

Jatkoo sivulla 9

Aikoinaan äänestettiin EU:sta ja äänestettiin EI. Epäilen yhäkin, oliko se oikea sauma maaillemme liittyä yhteisöön. Suomi on omassa politiikassaan tyyntynyt noudattamaan kaikkia mahdollisia direktiivejä kirjaimellisesti ja totellen kuin alle kouluikäinen lapsi.

Hämmästyttävää oli kun Suomi alkoi tilastoimaan EU:n halun mukaan työllisyysastetta eikä enää työttömyysastetta. Saadaan harhautettua kansaa oikein olan takaa. Suomen maataloutta on oltu ajamassa oikein rytinällä alas. Eikö toimenpiteillä nähdä sitä uhkaa, joka sieltä on tullut ja tulee edelleen.

Maatalousväestö on usein suppealaisesti koulutettua ja jo raavaampaa porukkaa. Mitä heidän uudelleen kouluttamiseksi on suunniteltu ja tehdään. Pääkaupunkiseudun rakentaminen on kiivaasta ja kelpaahan ne maalaiset ainakin rakentamaan uusia beto-

nilähiöitä.

Tällä menolla koko kansa asuu pian kehäkolmosen sisällä tai ainakin sen ulkokaarella. Vaatimukset, että ihmisten pitää muuttaa työn perässä sinne missä työtä on, on todella lyhytnäköistä. Tämäkö on se yhdyntynyt Eurooppa?

Suomessa on tämän mallin mukaan enää kolme kaupungiksi laskettavaa taajamaa. Jos EU määrää, että Suomessa on yksi työssäkäyntialue (tai koko EU!) niin sehän menee kuin hääk meidän hallituksen ministerien päähän.

Jos et suostu muuttamaan, olet kaikkien sosiaaliturvan ulkopuolella. Euroopassa (EU:n alueella) on yli 20 miljoonaa työttömää. Kaikkialla etsitään kiivaasti säästöjä ja sanktioita, miten köyhää kansaa saadaan nöyrytettyä.

Kansat jakautuvat kaikkialla kahtia: köyhälistö kerjää ja haake henkensä pitimiksi sosiaalilapua vaikka ovat

työssä. Tämä on rikkaiden mielestä oikein. Rikkaat puolestaan rakentavat tiiliuureja ja muualla Euroopassa alueidensa ympärille. Näkymätön "Berliinin muuri" kansojen keskuudessa on ollut jo pitkään. Eletään kohta kuin Robin Hoodin aikaan.

Pari vuotta sitten sosiaaliturvan päivityllä Joensuussa joku virkamies sanoi, että tulee aika, jolloin jokaista markkaa vasten täytyy tehdä suorite. Silloin se tuntui kaukaiselta, mutta nyt siitä puhutaan jo ministeriiden suulla. Siiperian sijasta nykyisin opettaa Bryssel.

Faktaa vai fiktiota? Siinäpä kysymys, josta voidaan jatkaa keskustelua vaikkapa lehtemme seuraavassa numerossa.

Lea Karjalainen
TVY:n puheenjohtaja

EAPN pohti Euroopan työllisyyden suuntaviivoja

Euroopan köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisen verkoston EAPN:n (European Anti-Poverty Network) seminaari kokoontui syyskuun toisella viikolla Brysselissä. Työllistöllä oli EU:n komission työllisyys-suuntaviivojen tarkastelu. Seminaari oli valmisteltu yhdessä EAPN:n katiikan kuudesta työryhmästä.

Suomesta kokoukseen osallistui TVY:n edustajana Euroopan työttömien verkoston ENU:n puheenjohtaja Kalle Kunnas Kajaaniasta. Hän osallistui oikeutta työhön pohtivaan työryhmään.

Seminaaria edeltävänä päivänä komissio hyväksyi työllisyyden suuntaviivat vuodelle 2000, joista päätetään joulukuussa Suomessa pidettävässä hallitusten välisessä huippukokouksessa. Asian työryhmälle esitellyt englantilainen Colin Hampton toteaa, että eri EU-maiden komissiolle "työllisyyspolitiikan lippulaivoina" esitellyt ohjelmat eroavat suuresti toisistaan. Useimmat jättävät hyvin paljon toivomisen varaan laadun suhteen. Erilaiset työllisyyspakotteet ovat EU-maissa yleistymässä, Kunnas kertoo.

Kunnaksen mukaan EU:n komission DG 5 A 2:n eli työllisyyskomitean päällikkö Armindo Silva joutui seinää vasten, sillä hän yritti selvittää tehtävästään liian helpolla. Silva kuitenkin muistutti, että komissiolla ei ole rankaisukeinoja yhteisestä strategiasta lipsuvia maita vastaan kuten on talouspolitiikassa, mutta listaa kylläkin hyvin ja huonosti työllisyyspolitiikkaansa hoitavat maat.

Ensimmäisellä listalla parhaaseen A-ryhmään (todellisia tuloksia) on

TVY:n edustajana EAPN:n kokouksessa Brysselissä oli ENU:n puheenjohtaja Kalle Kunnas. Hän osallistui oikeutta työhön pohtivaan työryhmän työhön.

listattu Iso-Britannia, Ruotsi, Tanska ja Irlanti, B-sarjassa (aitoja yrityksiä) ovat Suomen ohella yltäneet Itävalta, Espanja, Ranska ja Portugal. Seuraavaan eli C-ryhmään (ei varsinaista kehitystä) kuuluvat Alankomaat, Saksa ja Luxemburg.

Työllisyyspolitiikan rypusakkiin (puuttuu tahto ja kyky) on listattu Belgia, Italia ja Kreikka, selvittää Kunnas Brysselin terveisiään.

Hän ihmettelee Iso-Britannian kuulamista parhaaseen ryhmään, sillä brittien työllisyyspolitiikka tekee köyhistä työttömistä yhtä köyhiä työssäkäyviä. Näyttää olevan pääasia että tilastossa heilahtaa, ei että ihmisten elämässä tapahtuu muutosta parempaan. Myös palvelujen arvonlisäveron

alentaminen ja pitkäaikaistyöttömien asema puhuttavat köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan kamppailevan EAPN:n tapaamisessa.

Seminaarin päätöskeskusteluun osallistunut työministeriön kansliapäällikkö Pertti Sorsa todisti kuulijoille: Suomi koki 90-luvun alussa yvimmän laman minkä joku länsimainen valtio on 30-luvun jälkeen kohdannut.

Vahvan sosiaalisen turvaverkkonsa ansiosta suomalainen yhteiskunta ei kuitenkaan romahtanut. Tuloreot eivät sanottavasti kasvaneet vuosikymmenen alkupuoliskolla. Sen jälkeen ne ovat kyllä lähentele kasvua, toteaa Kunnas.

Naisilla on oma euroverkosto

NAISET '96 ry on perustettu valvomaan naisten etuja Euroopan yhdyntymiskehityksessä. Se toimi aluperin verkostona, jonka muodostivat EU-ympyröissä toistensa tapaavat naiset.

Vuonna 1995 tämä naisverkosto rekisteröi itsensä yhdistykseksi. Tuolloin lähitavoitteeksi asetettiin vuoteen 1996 huipentuva EU:n hallitusten välisen konferenssin päätöslauseisiin vaikuttaminen ja niistä informoiminen. Sen vuoksi yhdistyksen nimenä on Naiset '96.

Tänään Naiset '96 ry:llä on noin 250 jäsentä. Nyt yhdistys katsoo eteenpäin. Juuri nyt on ajankohtaista valmistautua Euroopan talous- ja rahaliittoon Emuun.

Nyt on menneillään Suomelle merkityksellinen EU:n puheenjohtajakausi, edessä on myös EU:n laajentuminen, Agenda 2000.

Naiset '96 -yhdistys pitää huolen siitä, ettei naisille jää Euroopan kehityksessä pelkkiä tarkkailijan roolia. Yhdistys haluaa olla siinä naisten ja EU-päätäjien välillä. Oma jäsenistönne on nyt noin 250 naista, joiden joukosta löytyy paljon erikoisosaamista ja joiden välillä tietoa vaihtuu ja terveiset Brysseliin välittyvät.

Keskitymmekin erityisesti kahdensuuntaiseen tiedonvälitykseen: yhtäältä osoitamme näkemyksiämme ja kannanottojamme Euroopan ytimeen ja toisaalta informoimme jäseniämme tärkeimmistä suuntauksista ja tapahtumista EU:ssa.

Yhdistyksen peruslinjan rakentavat säännölliset ja tietopainotteiset jäsenkirjeet ja kauskajittaiset aamukahvitapaamiset asiantuntijalustuksiin. Järjestämme yleisötilaisuuksia ja julkaisemme julkaisuja. Asiantuntijoina käytämme pääasentoisesti naisia suomalaisen talous- ja työelämän huipulta.

Jäsenistömme koostuu tiedonjanoisista naisista ympäri Eurooppaa. Monet meistä ovat työnsä tekemisissä EU-asioiden kanssa, mutta eivät suinkaan kaikki. Yhteistä meille kaikille on halu verkottua ja saada sekä vaihtaa tietoa. Tervetuloa mukaan!

Jäsenkesä haluavat voivat ottaa yhteyttä:

Marjo Lapatto
Vakutusyhtiöiden Keskusliitto
puh. (09) 6804 0228
e-mail: marjo.lapatto@vakes.fi

Naiset '96 ry:n hallitus

Naiset Rakentavat Eurooppaa -lehti (3/99)

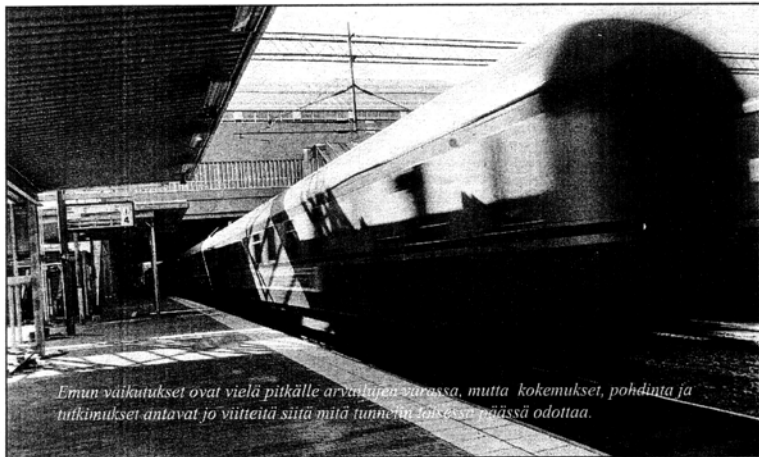
Euroa Odotellessa -lehti (3/98)
PohjanAkka -lehti 1/98
PohjanAkka -lehti 2/98
PohjanAkka -lehti 3/98
PohjanAkka -lehti 1/99
Aamukahvitilaisuudet Cafe Engelissä

Naiset ja EMU -kirja:
Esipuhe, Naiset '96 ry:n puheenjohtaja Tuulikki Peitän-niemi

Kirjassa 15 huipputasoinen asiantuntijanaista Kirjan asiantuntijat Eurooppalainen Suomi ry:n kotisivut

Emu sitä, EU tätä

eli kannanottoja, mielipiteitä, arvioita, näkemyksiä.....

Emun vaikutukset ovat vielä pitkälle arvailujen varassa, mutta kokemukset, pohdinta ja tutkimukset antavat jo viitteitä siitä mitä tunnetta kansassa näissä odottaa.

Finanssineuvos
Lasse Aarnio
valtiovarainministeriö:

Mitä muutoksia kansalaisille?

Yksityisten kansalaisten kohdalla ei aluksi tapahtuisi juuri muutoksia. Markkasetelit ja -kollit jäisivät käyttöön yhteisen rahan rinnalle. Kotitaloudet voisivat tehdä talletuksia pankkeihin edelleen markkamääräisinä. Tavaroiden ja palvelujen hinnoittelussa todennäköisesti asteittain siirryttäisiin käyttämään kaksoishinnoittelua: hinnat ilmoitettaisiin markkoissa ja euroissa.

Viimeistään 1.1.2002 Euroopan keskuspankkijärjestelmään kuuluva Suomen Pankki ryhtyisi laskemaan liikkeelle euroseteleitä ja -kollikoita. Samalla markkaseteleitä ja -kollikoita ryhdyttäisiin vetämään pois liikkeestä. Viimeistään vuoden 2002 alusta lukien myös palkat, eläkkeet ym. maksettaisiin euroissa sekä hinnat ilmoitettaisiin vain euroissa.

Puolen vuoden kuluttua eli 1.7.2002 siirryttäisiin tilanteeseen, jossa eurosetelit ja -kollit olisivat ainoita laillisia maksuvälineitä. Suomen Pankki lunastaisi myöhemmin vanhoja markkaseteleitä ja kollikoita ja maksaisi niiden vastinarvon euroina.

Siirtyminen euron käyttöön ei vaikuttaisi palkkojen, eläkkeiden, hintojen yms. suuruuteen; ne ainoastaan ilmaistaisiin uudessa rahassa. Yhteisen rahan käyttöönoton jälkeen euroalueelle suuntautuvassa matkailussa ei tarvitsisi vaihtaa valuuttaa. Yhden ainoan rahan käyttö EMU-alueella tekisi myös tavaroiden ja palvelujen hintojen vertailun eri maissa helpommaksi.

Kuluttajaliiton Raimo Lehtonen

Euron ihmeelliset kiemurat Suomessa

Kauppan haltola on kuluvan vuoden aikana vaadittu mahdollisimman lyhyttä kahden hinnan (markkoissa ja euroissa) merkitsemisaikaa. Keskusteluissa esitettiin jopa muutaman viikon mittaista kaksoishintaa merkintäaika. Lisäksi kauppa vaatii lyhyttä kahden rahan käyttöaika. Aluksi esitettiin jopa kuuden viikon siirtymäkautta. Nyttemmin on ryhdytty puhumaan kahden kuukauden mittaisesta siirtymäajasta.

Kauppa on kertonut sille tulevan kaksoishinnoittelusta ja kahden rahan käytöstä 600-800 miljoonan markan kustannukset! Tuolloin oli perusteena muutaman kuukauden kestävä

kaksoishinnoittelu ja kuuden viikon mittainen kahden rahan käyttöaika.

Kuluttajat-Konsumenterna on ollut alusta lähtien sitä mieltä, ettei valtiollaan pidä päättää kaksoishinnan käyttäjästä, vaan kauppias tai vähittäiskauppa itse saa päättää, milloin se alkaa ilmoittaa kuluttajille hinnat kahdella valtuutalla; markan lisäksi euroina.

Lisäksi yhdistyksen mielestä ei valtion pitäisi lyhentää kahden rahan käyttöaika Euroopan unionin päättämästä kuuden kuukauden siirtymäkaudesta. Sitä on kansallisesti mahdollista lyhentää. Tässäkin asiassa kauppan pitäisi kuunnella kulutta-

ja.

Mitä kummasta sitten tapahtukaan! Äskettäin olemme saaneet lukea ja kuulla tiedotusvälineistä, että K-kaupat ovat aloittamassa kaksoishinnoittelua jo ensi vuoden alussa. Aivan kuten Kuluttajat-Konsumenterna on esittänyt. Aivan varmasti muidenkin kauppan ryhmiin on seurattava perässä ja siten palveltava kuluttajia, vaikka siihen olisikaan mitään pakkoa.

Nyt kustannuksiksi esitetään 400 miljoonaa markkaa, jonka tietyt kuluttajat maksavat, vaikka tukku-kauppa saa ainakin 800 miljoonan markan hyödyn vuodessa. Euron käytöstä tilavuuttana ensi vuoden alus-

EU, euro ja kuluttajat

Terveellinen ruoka on kallistunut EU-Suomessa

Kuluttajavirasto on seurannut hintojen kehitystä vuodesta 1994 lähtien 152 elintarvikeliikkeessä eri puolilla maata. Koko tuotevalikoiman hintataso on edelleen noin 8,5 prosenttia alempi kuin ennen EU-jäsenyyttä. Kuitenkin viime syksystä hinnat ovat nousseet jo noin 2,7 prosenttia.

Rasvaisen ja makean syöjä on hyötynyt EU-jäsenyydestä eniten. Sokerin hinta on laskenut jo yli 12 prosenttia, viime vuonna hinta putosi yli neljä prosenttia. Marjatuotteista hillot ovat halventuneet, mutta sokerittomat täysmehut kallistuneet.

Maitotuotteista rasvaiset, -juusto, makeat jogurtit ja kulutusmaito ovat edelleen halvempia kuin ennen EU-jäsenyyttä. Sen sijaan rasvaton piimä on kallistunut 21 prosenttia EU-aikana ja rasvaton maito seitsemän prosenttia.

Vihannekset ovat kallistuneet 14 prosenttia. Tuoreet hedelmät ovat 11 prosenttia kalliimpia kuin vuonna 1994 ja niiden hinta nousi yli kuusi prosenttia viime vuonna. Eipä siis auta kevyen sokerittoman ruuan ystävänä ja lisäksi pienituloisena kuin vähentää syömistään.

Kaisa Pannimaa-Pätsi

Lähde:

Kuluttajaviraston Eu-vertailu
Kuluttajat-Konsumenterna -lehti

Jatkoa sivulla 8

kiinnitetty huomiota siihen, että parhaaseen inflaatiokuriin ovat kyenneet EMU:n ulkopuolelle vapaaehtoisesti jättäytyvät valtiot ja siihen pyrkivistä kaikkein pienimmät. Eräiden suurten jäsenmaiden vaikeuksista täyttää kolmen prosentin budjettikriteeri on vedetty johtopäätös, että koko hanke on vaarassa. Näin saattaa olla.

Maastrihtin sopimuksen mukaan julkistalouden alijäämä voi ylittää viitearvon, jos sen osuus on "pienentynyt merkittävästi ja jatkuvasti tasolle, joka on lähellä viitearvoa". Toinen vaihtoehto on, että viitearvo ylitetään poikkeuksellisesti ja väliaikaisesti ja osuus pysyy lähellä sitä.

Julkisen velan osalta tulkinne on jätetty vielä enemmän tilaa. Komissio voi arvioida kurin riittäväksi, jos julkisen velan osuus "pienenee riittävästi ja lähestyy riittävän nopeasti viitearvoa".

Myöskään muilta osin kriteereitä ei ole kirjoitettu ehdottomiksi. Varsinaisessa sopimustekstissä hintatason vakauden edellytykseksi mainitaan vain, että rahanarvon alenemisen on oltava "lähellä" parhaan kolmikon tasoa. Korkotason vakaus ja ERM:n jäsenyys puolestaan kytketään toisiinsa niin, että yksiselitteisen tulkinnan tekeminen on liiki mahdotonta.

Jäsenmaiden EMU-kelpoisuus

Todellisuudessa lieneekin niin, että paljon puhuttujen EMU-ehojen tosiasiallinen merkitys on muualta kuin niiden kirjaimellisessa noudattamisessa. Kriteerien pohjana olevista talouspolitiikan perusteista, vakaasta valuutasta, hinta- ja korkotasosta sekä kansantalouksia rasittavan velkakierteen lopettamisesta valitsee kaikissa jäsenmaissa yksimielisyys. Eräät hallitukset ovat voineet käyttää EMU-kriteerejä tarvittujen uudistusten läpiviemiseen kansallisesti. Toisaalta niitä voidaan käyttää teoksynä, jos EMU-hanke vielä loppumetreillään ajautuu keskeisissä jäsenmaissa läpikäymättömään vastatuuleen.

Yhteisön tuki vaikeuksiin joutuneelle jäsenmaalle

Talous- ja rahaliitto suunniteltiin keskenään tasavertaisten talouksien liitoksi. Siltä varalta, että jokin jäsenvaltio joutuu tai uhkaa joutua taloudellisiin vaikeuksiin yhteisö voi antaa sille taloudellista apua. Avun saamisen ehdot määritellään sopimuksessa tarkoituksella epämuääräisesti. Edellytyksenä on, että kyseessä ovat "poikkeukselliset tapahtumat, joihin jäsenvaltio ei voi vaikuttaa", että komissio tekee esityksen avusta ja että neuvosto päättää siitä yksimielisesti. Avun suuruutta ei ole määritelty.

Artiklan todellista merkitystä on mahdoton etukäteen arvioida. Periaatteessa avun saaminen on haluttu tehdä vaikeaksi. EMU:n jäsenet ovat itseenäisiä kansantalouksia, jotka kilpailevat myös toistensa kanssa. Sellaiseen yhtälöön on mahdoton kuvitella helppokäyttöistä apuautomaattia, joka käynnistyy pienemmänkin ahdingon edessä. Toisaalta rahaliiton pohja on siinä mukana olevien jäsenvaltioiden tahdossa ja keskinäisessä luottamuksessa. Näiden tekijöiden arvo punnitaan vasta todellisten vaikeuksien hetkellä.

Rahaliiton vaiheittainen toteuttaminen

Talous- ja rahaliiton toteuttamisessa on kolme vaihetta. Ensimmäinen vaihe alkoi vuonna 1990, kun jäsenvaltiot vapauttivat kaikki pääoman liikkeet. Ensimmäisen vaiheen aikana valtiot myös ryhtyivät laatimaan niin sanottuja lähentymisohjelmia, joiden

Jatkuu sivulla 10

Karenssisanomien nelisivuinen EU/Emu -liite, jonka aineisto on pääosin Eurooppa-tiedotuksen tuottamaa

Tämän numeron rahoittavat valtiovarainministeriö ja Euroopan Unioni

Jatkoa sivulta 9

avulla pyritään kestävään hintavakauteen. Suomen ensimmäinen lähentymisohjelma annettiin tiedoksi eduskunnalle syyskuussa 1995 vuoden 1996 budjetin käsittelyn yhteydessä. Ohjelma tarkistettiin seuraavan vuoden syyskuussa. Uusin lähentymisohjelman tarkistus annettiin eduskunnalle viime syksynä.

Toinen vaihe alkoi vuoden 1994 alussa. Silloin perustettiin Euroopan rahapoliittinen instituutti ERI (European Monetary Institute). Sen tehtävänä on luoda pohja kolmannessa vaiheessa käynnistytävälle Euroopan keskuspankkijärjestelmälle EKPJ:lle (European System of Central Banks) ja valmistella siirtymistä yhteiseen rahaan. ERI pyrki myös kehittämään jäsenvaltioiden keskuspankkien välisiä rahapoliittista yhteistyötä.

Kolmas vaihe alkoi tammikuun 1. päivänä vuonna 1999 ja siihen siirtyvät ne maat, joiden katsotaan Maastrichtin kriteerien pohjalta olevan siihen kelpoivissa.

Päätöksenteon pohjana ovat komission ja ERI:n kertomukset, joissa arvioidaan, miten jäsenvaltiot ovat täyttäneet velvollisuutensa. Arvioinnissa käytetään edellä mainittuja sopimusten määräyksiä ja niiden tulkitsemisesta sovitut pöytäkirjoja.

Lopulliset päätökset tekevät jäsenmaiden poliittiset johtajat keväällä 1998 neuvoston suosituksesta. Tarkasti ottaen kyseessä ei tuolloin ole Eurooppa-neuvosto, vaan valtioiden ja hallitusten päämiehistä koostuva neuvosto. Tällä tavalla menettellään, koska Eurooppa-neuvosto ei ole päätöksissä tekevä elin.

Kolmannessa vaiheessa EMU-maiden valuutat sidotaan ensin toisiinsa. Rahapoliittinen instituutti EKP (European Central Bank). Sitä ja kansallisia keskuspankeista muodostetaan Euroopan keskuspankkijärjestelmä, jonka tehtävänä on määritellä ja panna toimeen yhteisen rahapolitiikka. Julkisyhteisöt ryhtyvät ottamaan velkansa euroina. Talouspolitiittinen yhteistyö muuttuu kiinteämmäksi.

Kolmannessa vaiheessa otetaan käyttöön yksi, yhteinen raha, jonka nimeksi on sovittu euro. Uudet eurosetelit ja -kolkot lasketaan liikkeelle vuoden 2002 alusta. Kansalliset valuutat vaihdetaan euroiksi heinäkuun 2002 alkuun mennessä.

Ulkopuolelle jäävien maiden asema

Maastrichtin sopimus lähtee siitä, että rahaliittoon liittyvät ennen pitkää kaikki unionin jäsenmaat. Ulkopuolelle jääville maille annetaan aluksi muodollinen poikkeus, kunnes ne täyttävät mukaansaamisen ehdot.

Käytännössä EMU voi syntyä vain, jos unionin merkittävimmät kansantaloudet poikkeuksen saanutta Iso-Britanniaa kenties lukuun ottamatta ovat siinä mukana alusta alkaen. Tästä seuraa, että euron ympärille ryhtyneet maat tosiasiaa määrävään koko unionin alueella harjoitettavan rahapoliittikan suunnan ja päättävät pitkälti myös talouspolitiikan linjot. Käsiytyä vahvistui Luxemburgin Eurooppa-neuvoston joulukuussa 1997, jossa päätettiin, että euromaat voivat ryhtyä keskenään tiiviimpään yhteistyöhön yhteiseen rahaan liittyvissä kysymyksissä. Myös muuta Eurooppaa ajatellen euron painoarvo on ratkaiseva, ja sen merkitys kasvaa Yhdysvaltojen dollarin ja Japanin jenin veroiseksi.

Suomessa ja Ruotsissa EMU:n vastustajat ovat perustelleet kantaansa tarpeella säilyttää itsenäinen rahapolitiikka ja mahdollisuus devalvaatioihin. Suomen hallitus ja

Jatkuu sivulla 11

MITÄ TAPAHTUU KUN MA

Ennen kuin isä eu

Euroopan unionin valtioiden ja hallitusten päämiehet päättivät 2.5.1998 yhdyntöistä EU:n jäsenmaan osallistumisesta talous- ja rahaliiton euroalueeseen.

Suomi on mukana tässä yhteiseen valuuttaan ensimmäisiin siirtyvien joukossa. Maamme Emu-jäsenyyttä koskeva valtioneuvoston tiedonanto hyväksyttiin eduskunnassa huhtikuussa 1998.

Euro on talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen siirtyvien maiden yhteinen valuutta. Markkaa käytetään kuitenkin käteisenä rahana vielä monta vuotta. Yksi euro on noin kuusi markkaa.

1.1.1999 jälkeen erilaisia maksuja on voinut suorittaa euroissa. Voit kohdata euroja esimerkiksi pankkitoiminnassa tai yritysten kansainvälisessä rahoituskäytössä. Eurosetelien ja -kolkkien liikkeellealokset aloitetaan 1.1.2002. Samaan aikaan markkoja aletaan poistaa markkinoilta.

Aluksi euroa käytetään markan rinnalla. Enintään puolen vuoden rahanvaihtojaksoneen jälkeen, viimeistään 1.7.2002, euro on ainoa käytössä oleva raha. Suomen Pankki vaihtaa kuitenkin markkoja euroiksi vielä kymmenen vuoden ajan, vuoteen 2012 saakka. 1.1.1999 Euro on käytössä tilarahana. Käteinen raha edelleen markkaa.

1.1.2002 Eurokolikot ja -setelit laskevat liikkeelle. Korkeintaan puolivuotisen rahanvaihtojaksoneen käytössä on rinnakkain markka- ja euromääräinen käteisraha. Viimeistään 1.7.2002 Euro on ainoa käytössä oleva raha.

Miksi yhteinen raha?

Talous- ja rahaliitto Emu pyrkii edistämään jäsenvaltioidensa tasapainoista talouskehitystä. On arvioitu, että yhteisen rahan avulla inflaatio on helpompi pitää kurissa, korot alhaalla ja valuutta vakaana. Yhteinen raha tuo valtiot määrittelevät yhdessä talouspolitiikan tavoitteet. Yhteisen rahan tavoitteena on tehostaa Euroopan unionin sisämarkkinoiden toimintaa. Valuutanvaihdon kustannukset ja kursorisiki poistuvat. Pitkällä aikavälillä euro todennäköisesti parantaa talouselämän kilpailukykyä ja alentaa tulorajainta.

Emu toteutuu kolmessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe alkoi vuonna 1990, josta lähtien jäsenvaltiot ovat valmistautuneet rahaliittoon yhtenäistämällä harjoittamaansa talouspolitiikkaa. Vuonna 1994 alkaneen toisen vaiheen aikana jäsenvaltiot jatkavat edelleen talouksiensa lähentämistä, jotta yhteisen valuutan vakaus voitaisiin turvata heti kolmannen vaiheen alusta lähtien. Suomi tuli suoraan mukaan toiseen vaiheeseen vuonna 1995.

Kolmas vaihe käynnistyi vuoden 1999 alussa, josta alkaen rahaliittoon osallistuvat valtiot ottavat vähitellen euron käyttöön.

Euroalueella rahapolitiikka kuuluu Euroopan keskuspankille, kun taas valtion rahojen käytöstä ja verotuksesta päättää edelleen Suomen eduskunta.

Euro ja Suomi

Emu on Euroopan unionin talous- ja rahaliitto, englanniksi Economic and Monetary Union. Talous- ja rahaliiton tarkoitus on tehostaa ja syventää entisestään Euroopan unionin jäsenmaiden yhteistyötä.

Ensimmäisten joukossa euroa, yhdeksi valuuttaa, siirtyi käyttämään

290 miljoonaa ihmistä yhdessätoista eurooppalaisessa maassa.

Jo nyt tavarat, palvelut, pääomat ja työvoima liikkuvat Euroopan unionin alueella vapaasti yli rajojen. Talous- ja rahaliitto vähentää entisestään markkinatalouden esteitä ja luo siten edellytyksiä hyvinvoinnin kasvuun.

Emun toinen tärkeä tavoite on jäsenmaiden poliittinen lähentyminen. Lisätytyyn yhteistyön ja keskinäisen riippuvuuden uskotaan vahvistavan rauhaa, vakautta ja demokratiaa. Päättös Emun, Euroopan unionin talous- ja rahaliiton perustamisesta säilyty helmikuussa 1992 solmittuun Maastrichtin sopimukseen.

Emun ja euron uskotaan edistävän talouskasvua EU-alueella tehostamalla sisämarkkinoiden toimintaa ja kohentamalla Euroopan kilpailuun maailmanmarkkinoilla. Kilpailu kansainvälisessä kaupassa on hyvää vauhtia kiristynyt, kun entisissä suunnitelmatilaisuuksissa on siirrytty kohti markkinataloutta ja teknologian kehityksen pienentävien välikantojen merkitystä. Talous on globalistunut kiivaassa tahdissa.

Talous- ja rahaliiton tuntuviin hyötyihin kuuluu taloudellisen toimintaympäristön vakautuminen, sillä korkotason arvelaan Emussa säilyvän pysyvästi matalana. Lisäksi valuuttakurssiriskeiltä suojautumisen ja valuutanvaihdon kustannukset alenevat. Hyvin toteutettuna Emu merkitsee myös tasaisen hidasta inflaatiota, joka ei helppoa vain yritysten vaan myös kansalaisten taloudellista suunnittelua.

Tuntuva hyötyä kotitalouksille

Emun odotetaan tuovan selviä etuja myös suomalaisille kotitalouksille: kiristytvä kilpailu alentaa tuotteiden ja palveluiden hintoja, korkotaso alenee, matkavuoluan vaihtaminen euroalueen sisällä käy tarpeettomaksi. Talous- ja rahaliiton arvioidaan luovan myös mahdollisuuksia työylläsiintänteen parantamiseen.

Eräättä talous- ja rahaliiton myöntämistä vaikutuksista tuntuviin Suomessa enemmän kuin monissa muissa maissa: esimerkiksi kansantalouden vaihtaminen vahvistuminen ja sitä kohtaan osoitetun luottamuksen lisääntyminen ovat luonteeltaan erityisen hyödyllisiä, sillä vuosikymmenten ajan Suomi kärsi yleisen hintatason verraten nopeasta noususta.

Emussa tällainen inflaatio voidaan välttää. Maamme noudattama Emu-kriteerit täyttämiseen tähtäävä talouspolitiikka onkin hillinnyt merkittävästi inflaatiota jo nyt.

Tunnus

Uuden yhteisen valuutan tunnus näytetään E-kirjaimella. Sen poikkei kulkee kaksi vaakaosuurta viivaa. Se jäljittelee kreikan kielen epsilon-kirjainta ja juontaa siten juurensa eurooppalaiseen sivistyksen kehdestä sekä Eurooppa-sanaan ensimmäisestä kirjaimesta. Kaksi vaakaosuurta viivaa kuvaavat euron vakautta.

Euron tunnus on helposti tunnistettava, ja muutamassa vuodessa se tunnetaan yhtä laajalti kuin dollarin tunnus \$. Euron lyhenteenä tunnuksesta on suuri käyttännön merkitys, ja tulevaisuudessa se esiintyy kaikkien uusien tietokoneiden ja kirjoituskoneiden näppäimistöissä.

EMU-kaikkine vaikutuksineen on kansalaisten välillä tuttu ja ymmärretty ilmiö. EMU on myös euroissa. Kyse on maksuliikenteen lisäksi rajatonta muusta: palkoista päätettävänä edelleen Suomessa, asettaa EMU raamin kansallisvaltioiden poli-

Perusturva

Suomi päättää itsenäisesti kansalaistensa perusturvasta. Emu ja euro eivät tältä osin siirrä pois päätöksenteon valtaa ja -vastuuta. Ne eivät myöskään vaikuta perusturvan tasoon.

Suomen kansalaisia koskevista eläkkeistä, lapsilisistä, työttömien perusturvasta, opintotuesta, asumistuesta, sairausvakuutuksesta, toimeentulotuesta sekä muista sosiaali- ja terveyspalveluista päätetään siis edelleen Suomessa, kuten ennenkin.

Etuuksiin liittyvät hakemukset, ilmoitukset, ratkaisut ja maksutukset tapahtuvat ensisijaisesti markknaaräisinä 31.12.2001 saakka. Jos asiakas on sopinut pankkinsa kanssa euromääräisestä tilistä, myös Kansaneläkelaitoksen maksamat etuudet näkyvät luonnollisesti tiilillä euromääräisinä.

Muunnot markoista euroiksi suoritetaan pankissa. Perusturvan piiriin kuuluvat etuudet muuttuvat euromääräisiksi vuoden 2002 alusta.

Hinnat

Euro ei nosta tuotteiden eikä palvelujen hintoja. On mahdollista, että hinnat jopa laskevat jonkin verran, kun valuutanvaihtoon ja kurssiriskeiltä suojautumiseen liittyvät kustannukset yhteisvaluutan myötä poistuvat. Kaikki hintamerkitöjä koskevat säädökset ja päätökset säilyvät nykyisellään talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen siirryttäessä.

Palkat

Kaikki palkat maksetaan euroissa vuoden 2002 alusta lähtien. Siirtymävaiheen (1.1.1999-31.12.2001) aikana palkat maksetaan markoissa, jos asiasta ei ole työnteijän ja työnantajan kesken toisin sovitut. Mikäli palkka maksetaan euromääräisenä, pankki muuntaa sen automaattisesti markoiksi.

Palkan ostovoima ei muutu,

maksettina se kummassa rahassa hyvänsä. Palkanmaksuun liittyvä raportointi tapahtuu edelleen pääsääntöisesti markoissa, mutta palkkalaskelmassa markknaaräinen palkka voidaan ilmoittaa työnteikijälle lisäksi myös euroissa.

Verotus

Veroilmoitukset ja veroehdotukset annetaan markoissa vuoteen 2002 asti, koska palkat ja eläkkeet maksetaan pääosin markoissa siirtymävaiheen loppuun saakka. Siirtymäajan euron ei vaikuta verotuksen tasoon. Kansalaisten verotusta koskevat päätökset tehdään entiseen tapaan yksinomaan Suomessa.

Verohallinnossa valmistaudutaan siirtymävaiheen aikana markan ja euron rinnakkaiseen käyttöön verotusasiakirjoissa. Verovuoden 2001 verotus valmistuu vasta sen jälkeen, kun markan asema laillisena maksuvälineenä on lakannut.

Sen vuoksi verotuksen tuloksena tehtävät maksuunpanot ja niihin liittyvät tiisiirrot tehdään yksinomaan euromääräisillä kyseisellä verovuodella. Samoin ennakon palautukset maksetaan vain euroissa vuoden 2001 verotuksen osalta.

Verohallinto voi tarvittaessa tukea asiakaspalveluaan markkatiiedoilla senkin jälkeen, kun eurosta on tullut ainoa laillinen maksuväline.

Eläkkeet

Eläkkeiden ostovoima säilyy ennallaan myös euron tultua. Siirtymävaiheen aikana vuoden 2001 loppuun saakka eläkkeet maksetaan markoissa vanhaan tapaan.

Myös eläkeratkaisut ja muut ilmoitukset vakuutetuille tapahtuvat edelleen markoissa. Eläkelaitokset varautuvat kuitenkin antamaan eläkkeisiin liittyviä ilmoituksia erityisapauksissa myös euromääräisinä.

Vaikka markan asema laillisena maksuvälineenä lakkaa viimeistään 1.7.2002, markknaaräisiä seteleitä ja kolikoita vaihdetaan vaihdettavat

lla lampun osti, eli

RKKA VAIHTUU EUROOKSI

symysmerkki, vaikka tuotteissa on kaksoshinnoiteltu ja laskut voi maksaa yöllisyydestä, eläkkeistä, koroista, veroista jne. Vaikka niistä vakuutetaan kalle, kuten taphtui jo EMU:n lähentymiskriteereistä päätettäessä.

muutokertoimen mukaisesti euroiksi Suomen Pankissa aina vuoteen 2012 saakka.

Pankkiasiat

Pankeissa voi asioida entiseen tapaan markoissa vuoteen 2002 saakka. Eurosetelit ja -kollit lasketaan liikkeesen vasta vuoden 2002 alusta, mutta jo 1.1.1999 alkaen euroa on mahdollista käyttää tilirahana.

Erlaisia maksuja voi silloin suorittaa euroissa, ja asiakkaat voivat saada euromääräisiä laskuja. Pankki huolehtii muuntamisesta markoista euroiksi ja euroista markoiksi automaattisesti, ilman palvelumaksuja.

Euron käyttöönotto ei vaikuta rahan arvoon. Yksi euro tulee olemaan noin kuusi markkaa. Täsmällinen muuntokerroin vahvistetaan 1.1.1999. Sekä talletusten että luottojen arvo säilyy ennallaan, ja muunto suoritetaan aina vahvistetulla muuntokertoimella.

Jos markkatiille maksetaan euromääräinen lasku, pankki muuntaa eurot markoiksi ja hyvitys näkyy markkoina tilin tilioitteella. Tilioitteella näkyy myös kooditieto, josta tunnista, että maksu on alunperin maksettu euroina.

Euromääräisellä tilioitteella näkyy vastaavasti kooditieto, josta voidaan tunnistaa alkuperäisen maksun rahayksikkö. Kooditiedon lisäksi pankki arkistoi tiedon toimeksiannon alkuperäisestä ja muun-tokertoimella muunnetusta rahamäärästä.

Markan korvaaminen eurolla ei vaikuta sopimusten sisältöön tai jatkuvuuteen. Talletussopimukset ja velkakirjat jatkuvat ennallaan, eikä niitä tarvitse muuttaa tai uusia euron käyttöönoton yhteydessä.

Euron käyttöönoton myötä kansalliset raha- ja pääomamarkkinat laajenevat euroalueen laajuiseksi. Markkinoiden muutos voi aiheuttaa muutoksia myös viitekorkeiden laskentaperusteisiin.

Kansallisisilla järjestelyillä turvataan, että viitekorot jatkuvat 1.1.1999 jälkeinkin nykyistä vastaavina korkoina. Kyse on lähinnä teknisistä

muutoksista. Pankkien prime-korkoihin tai kiin-teakorkoihin sopimuksiin raha yksikön vaihtuminen ei vaikuta.

Kun markan asema laillisena maksuvälineenä viimeistään 1.7.2002 lakkaa, pankit muuntavat automaattisesti kaikki tili-, luotto-, ja muut sopimukset euromääräisiksi kiinteää muuntokerrointa käyttäen. Suomen Pankki vaihtaa markkoja euroiksi aina vuoteen 2012 asti.

Matkustaminen

Siirtymäkautena 1.1.1999-31.12.2001 kansalliset setelit ja kollit ovat laillisia maksuvälineitä ainoastaan liikkelelaskijamaassa. Tämän takia Suomesta toiseen euroalueen maahan matkustavan on edelleen vaihdettava markkoja sikäläiseen rahan käteismaksuja varten.

Kun eurosetelit ja -kollit tulevat käyttöön vuoden 2002 alussa, matkustaminen euroalueella helpottuu merkittävästi. Yhteinen raha käy silloin laillisena maksuvälineenä Suomessa, Belgiassa, Espanjassa, Hollannissa, Italiassa, Itävallassa, Irlannissa, Luxemburgissa, Portugalissa, Ranskassa ja Saksassa - ilman valuuttavaihdon vaivaa ja kustannuksia tai kurssimuutosten riskejä.

Myös tuotteiden ja palvelujen ostaminen yksinkertaistuu, kun hinnat ilmoitetaan euroissa kaikkialla yhdessätoista maassa, 290 miljoonan eurooppalaisen yhteisellä sisämarkkina-alueella.

Artikkelin on tuottanut:

Valtiovarainministeriö
Tiedotusyksikkö
Snellmaninkatu 1 A (PL 286)
00171 Helsinki
Puh. 09-160 3028
Fax 09 - 160 4755
Internet: www.vn.fi/vn

EU-maiden arvonlisä-veroprocentit 1.5.1998

Maa	Yleinen	Elintarvikkeet	Muut
Alankomaat	17,5	6	6
Belgia	21	6, 12 ja 21	0, 1,6 ja 12
Espanja	16	4 ja 7	4 ja 7
Irlanti	21	0, 3,6, 12,5 ja 21	0, 3,6 ja 1
Iso-Britannia	17,5	0 ja 17,5	0 ja 8
Italia	20	4 ja 10	4 ja 10
Itävalta	20	10	10 ja 12
Kreikka	18	8	4 ja 8
Luxemburg	15	3	3, 6 ja 12
Portugali	17	5, 12 ja 17	5 ja 12
Ranska	20,6	5,5 ja 20,6	2,1 ja 5,5
Ruotsi	25	12 ja 25	6 ja 12
Saksa	16	7 ja 16	7
Suomi	22	17	0 ja 8
Tanska	25	25	0

EURO &

PANKKIPALVELUMAKSUT

Suomen pankit ovat luvanneet noudattaa Euroopan komission suositusta pankkipalvelumaksuista siirtymäkauden (1.1.1999 - 31.12.2001) aikana. Komission suosituksesta on esitelty niinsanottu hyvä käytäntö, jota euroalueen pankkien toivotaan noudattavan yksityisasiakkaiden osalta

Suomalaiset pankit tulevat noudattamaan seuraavaa käytäntöä:
- maksuton saapuvien ja lähtevien maksutapahtumien muuntaminen markoista euroiksi ja päinvastoin siirtymäkauden aikana
- tilien muuntaminen veloituksesta markoista euroiksi siirtymäkauden aikana ja sen lopussa

- vuonna 2002 rahanvaihtojakson aikana setelien ja metallirahojen vaihtaminen veloituksesta kotitalouksien tarpeisiin markoista euroiksi tiliasiakkaille

EURON MUUNTOKURSSIT

EUR = 40.3399 BEF

= 1.95583 DEM

= 166.386 ESP

= 6.55957 FRF

= .787564 IEP

= 1936.27 ITL

= 40.3399 LUF

= 2.20371 NLG

= 13.7603 ATS

= 200.482 PTE

= 5.94573 FIM

Komissio on antanut neuvostolle yllä olevan ehdotuksen peruuttamattomasti kiinnitetyiksi muuntokursseiksi euron ja 11 osallistuvan jäsenvaltion valuuttojen (ISO-koodit) välillä. Neuvosto on vahvistanut nämä muuntokurssit.

Jatkoa sivulta 10

useimmat taloustieteilijät molemmissa maissa ovat vastanneet arvostelun epäillen, ettei viennistä riippuvaisella, pienellä kansantaloudella ole EMUn ulkopuolella omaehtoista liikkumavaraa suhteessa eurolittoon. Heidän mielestään olisi perustellumpaa erottaa toisistaan kanta itse EMU-hankkeeseen ja maan käytettävissä olevat vaihtoehdot sen suhteen. EMUn syntyä Suomi ei voi yksin (eikä yhdessä Ruotsin, Tanskan ja Ison-Britannian kanssa) estää.

Jos rahaliitto syntyy, Suomen kaltaisen pieni valtio voi vaikuttaa siinä harjoitettavaan talous- ja rahapolitiikkaan vain olemalla sen jäsenenä täysivaltaisesti mukana päätöksenteossa. Lisäksi on muistettava, että EMUun myöhemmin mukaan tuleva tai aikova valtio ei saa ulosjämistään mitään erivapauksia, vaan sen on käytännössä noudatettava Euroopan keskuspankin määrittelemää valuuttakuria. Esimerkiksi yksipuolinen devalvoiminen on mahdotonta.

EMUlla saattaa olla merkitystä unionin kehitykseen myös laajemmassa mielessä. Euro maiden asema vahvistuu neuvoston sisällä. Laajalti uskotaan, että euromaat ryhtyvät ennen pitkää toimimaan yhtenäisenä joukkona muissakin kuin välittömästi yhteiseen rahan ja rahapolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä.

Euron merkitys kansalaisten kannalta

EMUn hyödyistä puhutaan julkisestikin useimmiten kansantalouden näkökulmasta. Tällöin arvioidaan yhteisen valuutan vahvistavan euro maiden kansantalouksia vakauden tai ennustettavuuden näkökulmasta. Kaupankäynnin esteet valtioiden välillä vähensivät, taloudellisen kasvun edellytykset kohensivat, ja sen myötä mahdollisuudet pysyvästi korkeampaan työllisyyteen paransivat. Suomen kaltaisissa pienien ja haavoittuvan valuutan maissa korkotaso vakiintuisi pysyvämmin alhaiseksi. Eurooppalaisten yritysten kilpailukyky paranisi.

Kansalaisten kannalta hanketta perustellaan usein valtuojen vaihtamiseen liittyvien kustannusten poistumisella. Vielä joitakin vuosia sitten komission edustajat turvautuivat mieluisin laskelmaan, jossa todistettiin kaikissa yhteisön maissa käyvän turistin menettävän huomattavan osan matkakassastaan pelkkiin vaihtokustannuksiin.

EMUn välittömät hyödyt saattavat olla kansalaisten kannalta vaikeimmin havaittavissa. Kyse on samantapaisesta muutoksesta, minkä sisämarkkinat on jo tuonut tullessaan alenteensa erilaisia kaupankäyntiin ja ihmisten elämään vaikuttavia kustannuksia. Samalla tavoin EMU uskotaan pysyvällä tavalla alentavan kustannuksia esimerkiksi euro maiden välisen valuuttavaihdon loppumisen myötä. Ylipäätään käteisen rahan käyttö vähenee erilaisten luotto- ja maksukorttien yleistessä.

Työnantajien maksamien palkkojen suuruuteen vaikuttaa euroa enemmän yritysten kilpailukyky. Käteen jäävä tulo riippuu tulevaisuudessa yhä enemmän kansallisen palkkaverotuksen tuesta ja siitä, millaisista ja minkä tasoista julkisista palveluista olemme valmiit maksamaan. Luottojen ja talletusten hinta ratkeaa rahaliitosten kannattavuuden myötä.

Konkreettisin muutos, markkojen korvaaminen eurolla ja senteillä, tehdään viimeisenä. Tuohonkin muutokseen sopeutuminen tapahtuu ajan myötä.

Jatkuu sivulla 12

Citizens' Agenda 2000 joulukuussa Tampereella:

Mitä kansalaiset voivat tarjota Euroopan kehitykselle?

Citizens Agenda 2000 kansalaisjärjestöfoorumi Tampereella 3.-5.12.1999 on suomalaisten eurooppalaisten kansalaisjärjestöjen voimaantumisen Suomen ensimmäisellä EU-puheenjohtajauskaudella.

Olet tervetullut Tampereelle tapamaan niin kansalaisyhteiskunnan mielipidevaikuttajia kuin poliitikkoja ja tiedotusvälineiden edustajia.

Tampereen

kansalaisjärjestöfoorumin tarkoituksena on

- tarjota avoimen dialogin mahdollisuus kansalaisyhteiskunnan ja eurooppalaisten instituutioiden välillä (neuvosto, komissio, Euroopan parlamentti ja keskuspankki) ja Suomen EU-puheenjohtajuuden kanssa

- keskustella Euroopan unionin tulevaisuudesta kansalaisnäkökulmasta ja vaikuttaa viikkoa myöhemmin pidettävään Helsingin Eurooppa neuvoston

- vaikuttaa kansalaisjärjestöjen rooliin Euroopan unionin päätöksenteossa ja politiikassa

- tarjota puitteet kokemusten ja mielipiteiden vaihdolle kansalaisjärjestöjen kesken

- näyttää mitä kansalaisjärjestöillä on tarjottavana Euroopalle kiinnos-

tavia ja Suomen EU-puheenjohtajuskautella ajankohtaisia kysymyksiä

Citizens' Agenda 2000:n keskeiset teemat

Miten Euroopan unioni saadaan lähemmäksi kansalaisiaan? Kuinka päätöksenteon avoimuudesta ja läpinäkyvyydestä tehdään totta? Miten EU:n päätöksentekojärjestelmää tulee uudistaa?

Mikä on Euroopan vastuu hyvinvoinnista maailmanlaajuisesti? Mitä Euroopan unionin tulisi tehdä köyhyyden, työttömyyden ja syrjäytymisen ehkäisyksi maailmanlaajuisesti? Mitä vaikutuksia globalisaatio tuo Euroop-

pan kansalaisten arkeen?

Mitkä ovat laajentumisen todelliset vaikutukset Euroopan unionissa? Entä hakijamaissa? Miten laajentuminen vaikuttaa Euroopan sosiaalirahastoon ja yhteiseen maatalouspolitiikkaan? Miten kansalaiset ovat mukana laajentumisprosessissa?

Mikä on kansalaisjärjestöjen rooli erilaisissa eurooppalaisissa hyvinvointivaltiomalleissa? Minkälaisen tehtävän kansalaisjärjestöt voivat ottaa hyvinvoinnissa ja demokratiassa? Mitä kansalaisjärjestöiltä odotetaan? Ja mitä kansalaisjärjestöt voivat tarjota Euroopalle?

Kansalaisjärjestöt Tampereen tekijöitä

Citizens' Agenda 2000 kansalaisjärjestöfoorumi valmistee suomalaisista kansalaisjärjestöistä koostuva kansallinen valmistelutoimikunta. Toimikunnan työvaliokunnan puheenjohtajana toimii **Folke Sundman** Kehitystehtävän palvelukeskuksesta, varapuheenjohtajana **Eeva Kuuskoski** Mannerheimin Lastensuojeluliitosta sekä pääsihteerinä **Matti Viialainen** Eurooppalaisesta Suomesta.

Kansallisessa valmistelutoimikunnassa on mukana laaja joukko suomalaisia kansalaisjärjestöjä, jotka vastaavat yhdessä eurooppalaisten järjestöjen kanssa Tampereen kansalaisjärjestöfoorumin seminaareista ja työpajoista. Citizens' Agenda 2000 kansalaisjärjestöfoorumin organisoinnista ja käytännön järjestelyistä vastaa Eurooppalainen Suomi ry / projektipäällikkö **Paulina Arola**.

Valmistelutoimikunnan yhteystiedot: Citizens' Agenda 2000 kansalaisjärjestöfoorumi, c/o Eurooppalainen Suomi ry, Viljatie 4 D, 00700 Helsinki. Puh. (09) 347 50 820, fax. (09) 350 97 691

email:ngoforum@eurooppalainen-suomi.fi

Quest eli surffaillen EU-tietoon

Quest on Euroopan kansalaisille tarkoitettu tietokanta, joka sisältää euroon sekä talous- ja rahaliittoon liittyviä kysymyksiä ja vastauksia.

Quest-tietokanta on...

- tarkoitettu kansalaisille
- jatkuvaa vuoropuhelua
- kansalaisiin yhteydessä olevien organisaatioiden käytettävissä
- saatavilla eri muodoissa: paperilla, CD-ROM-levynä, levykkeellä tai Internetissä

- saatavilla yhdellätoista Euroopan unionin virallisella kielellä: espanjaksi, tanskaksi, saksaksi, kreikaksi, englanniksi, ranskaksi, italiaksi, hollanniksi, portugaliksi, suomeksi ja ruotsiksi

Quest : eurotietopalvelu...

Tietokanta toimii hakuteoksena kansalaisten euroa-kysymyksissä. Quest-tietokannan lisäksi Internetin euro sivusto tarjoaa paljon tietoa eurosta, käytännön tietoa euroon siirtymisen valmisteluista, virallisista ja epävirallisista asiakirjoista, kuten Euro Papers -sarja. Sivustossa on sähköisessä muodossa myös euroa koskeva Euroopan komission uutislehti, Infeuro.

Quest on erityisesti kansalaisille suunnattu käytännön opas. Sitä jaetaan kaikissa Euroopan unionin maissa organisaatioille, jotka ovat säännöllisesti yhteydessä kansalaisiin.

Quest on tarkoitettu hakuteokseksi, ja sen tavoitteena on pyrkiä vastaamaan kansalaisten esittämiin kysymyksiin ja heitä askarruttaviin ongelmiin.

Questiä päivitetään euroon siirtäytessä, jotta kansalaiset pysyisivät ajan tasalla euron käyttöönoton vaiheista.

Quest on osa EU:n toimielinten ja kansalaisten välistä vuoropuhelua eurosta. Kaikki voivat osallistua tähän keskusteluun lähettämällä meille kysymyksiä Internetissä olevan euro sivumme kautta (http://europa.eu.int/euro/).

Tietokannassa on kysymyksiä, joita kansalaiset, järjestöt ja kansalliset elimet kaikkialta Euroopan unionin alueelta ovat lähettäneet Euroopan komissiolle. Euroopan komission pääosaston II (talous- ja rahoitusasiat) ekonomistit ja talous- ja raha-asiantuntijat ovat yhdessä toimittajien kanssa laatineet vastauksia sellaisella kielellä, jota kaikki ymmärtävät.

Joissakin tapauksissa on laadittu kattavampi tekninen vastaus tarkempaa tietoa haluaville lukijoille. Quest - sen suunnittelun, toimittamisen ja valmistelun - on toteutanut Euroopan komission pääosaston X (tiedotus, viestintä, kulttuuri ja audiovisuaaliala) "Euro - Euroopan yhteinen raha" -hanke. Hanke on osa Euroopan komission ja Euroopan parlamentin toteuttamaa Euroopan kansalaisille suunnattua tiedotusohjelmaa (PRINCE).

Jos haluat lisätietoa euroon liittyvästä tiedottamisesta, kirjoita meille seuraavaan osoitteeseen:

Euroopan komissio

Pääosasto X - D.4

«Euro - Euroopan yhteinen raha»

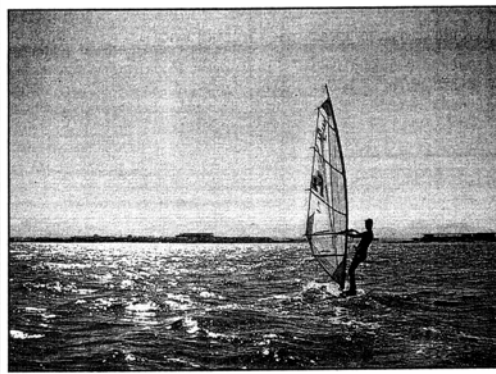
L.57, 7/53

200 rue de la Loi

B-1049 Bruxelles

Internet: <http://europa.eu.int/euro/>

Tai ota yhteys Euroopan komission edustustoon tai Euroopan parlamentin tiedotustoimistoon kotimaassasi.

Eurorahojen kuviot symbolisoivat Euroopan arkkitehtuuriperintöä

Euroseteleitä on seitsemän. Eriväriset ja -kokoiset setelit ovat nimellarivoltaan 500, 200, 100, 50, 20, 10 ja 5 euroa. Kuviot symboloivat Euroopan arkkitehtuuriperintöä. Ne eivät esitä mitään olemassa olevaa monumenttia. Ilkunat ja portit hallitsevat kunkin setelin kuvapuolta, mikä symboloi Euroopan unionin avoimuuden ja yhteistyön henkeä.

Seteleiden kääntöpuolella esiintyy eri aikaisia edustavia siltoja, mikä kuvaa Euroopan kansojen välistä vuorovaikutusta sekä Euroopan ja muun maailman välisiä yhteyksiä. Lopulliset aiheet esitettiin Dubliinin Eurooppa-neuvoston yhteydessä joulukuussa 1996. Kaikki setelit suojataan kehittynein aistutekijöin.

Kolikot

Eurometallirahoja on kahdeksan, ja ne ovat nimellarivoltaan 2 ja 1 euroa

sekä 50, 20, 10, 5, 2 ja 1 sentsiä. Kusakin eurokolikossa on yhteinen numeropuoli. Jäsenvaltioiden kansalliset aiheet ovat kolikoiden kuvapuolella.

Metallirahoja voidaan käyttää kaikissa 11 jäsenvaltiossa, vaikka kuvapuolelta ovatkin erilaisia. Ranskalainen turisti voi esimerkiksi ostaa Berliinissä hot dogin eurokolikolla, jonka kuvapuolta koristaa Espanjan kuninkaan kuva. Metallirahojen yhteinen numeropuoli esittää Euroopan unionin karttaa, jonka taustalla oleiviin poikittaisiin viivoihin Euroopan unionin lipun tähdet kiinnittävät.

1, 2 ja 5 sentin metallirahat kuvaavat Euroopan asemaa maailmassa, kun taas 10, 20 ja 50 sentin metallirahat esittävät unionin kausojen kohtaamispaikkana. 1 ja 2 euron metallirahat kuvaavat Eurooppaa ilman rajoja. Lopulliset aiheet hyväksyttiin Amsterdamin Eurooppa-neuvostossa kesäkuussa 1997.

Jatkoa sivulta 12

Kansallinen valmistautuminen EMUun

Siirtymäkauden aikana markoissa otetut velat maksetaan markoissa ja euroina otetut velat euroina. Velallinen voi valita kummassa valuutassa hän velkansa maksaa. Markkojen korvautuminen euroilla ei vaikuta tehtyjen sopimusten sisältöön. Euron käyttöönotto ei anna sopimuksen osapuolelle oikeutta irtisanoa tai muuttaa sopimusta tai vaatia korvausta.

Pankeilla on jo vuoden 1999 alusta lukien ollut valmius ottaa vastaan maksutoimeksiantoja markka- tai euromääräisinä asiakkaan tarpeista riippuen. Kotimaassa voi avata tilin joko markka- tai euromääräisenä.

Markka ei kelpaa enää maksuvälineeksi sen jälkeen kun siirtymäkausi viimeistään kesällä 2002 päättyy. Pankkiautomaatit antavat markan seteleitä siihen saakka, kunnes euron setelit ja kolikot lasketaan liikkeelle. Pankkien maksukortteja voi käyttää kuten tähänkin asti.

Helsingin arvopaperipörssi ryhtyi euromääräiseen kaupankäyntiin heti vuoden 1999 alusta. Siirtyminen koskee kaikkia kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita.

Vakuutuslaitosten muutos tapahtuu hitaammin. Tämä johtuu siitä, että valtaosa maksettavista korvauksista on eläkkeitä. Vakuutusmaksuja voi halutessaan maksaa euroissa jo kolmannen vaiheen alusta, mutta lopullisesti euron käyttöön siirrytään vasta 2002.

Elinkeinoelämä siirtyy euron käyttöön siten kuin hyväksi näkee. Yleisesti on arvioitu, että euro yleisty nopeasti yritysten välisessä kaupankäynnissä. Nopeimmin euron ottavat käyttöön suuret yritykset ja vienti-yritykset.

Työeläkkeet ja kansaneläkelaitoksen etuudet muuttuvat euroiksi vasta siirtymäkauden päättyttyä. Myös palkat maksetaan kauden aikana liki kaikkialla markoissa. Tämän vuoksi palkkoja ja eläkkeitä koskevat veroilmotukset laaditaan markoissa. Vuotta 2001 koskevat lisäverot ja palautukset maksetaan jo euroina.

EMU tuo markkojen sijaan erot viimeistään vuonna 2002, jos rahaliitto toteutuu, kuten on kaavailtu.

Kirjoitus on lyhennetty ja ajantasaisesti versio Eurooppa-tiedotuksen EMU-artikkelista.

Tunnus

Euron graafinen tunnus muistuttaa E-kirjainta, jota halkoo kaksi selkeästi erottuvaa, samansuuntaista horisontaalista viivaa. Tunnuksen lähtökohdaksi on kreakan epsilon-kirjain, joka viittaa eurooppalaisen kulttuurin syntysijoille ja Eurooppa-sanan ensimmäiseen kirjaimen. Tunusta halkoivat kaksi samansuuntaista viivaa kuvaavat euron vakautta.

Euron virallinen lyhenne on EUR. Lyhenne on rekisteröity kansainvälisessä standardointijärjestössä (ISO), ja sitä käytetään kaikissa liiketoimintaan, rahoitukseen ja kauppaan liittyvissä yhteyksissä aivan kuten lyhenteitä FRF (Ranskan frangi), DEM (Saksan markka), GBP (Sterling-punta) ja BEF (Belgian frangi) nykyisin.

Jäähdyäiset kansanvallalle?

EMU LUO UUDEN VALTAJÄRJESTELMÄN

Euroopan raha- ja talousunioni EMU on osa Euroopan unionia. Sen perustamisesta päätettiin nimenomaan samalla, Maastrichtissa tehdyllä sopimuksella, joka on EU:n perustamissopimus. Hyväksymällä EU-sopimuksen Suomen hallitus hyväksyi EMUn, niin kuin se on Maastrichtin sopimuksessa määritelty.

Tuodessaan EU-jäsenyysopimuksen kansanäänestukseen syksyllä 1994 Suomen hallitus kuitenkin myi meille "sian säkissä". Hyvin harvoilla äänestäjillä oli mitään mahdollisuutta selvittää itselleen, mitä siinä säkissä todella oli. Kansanäänestyksestä ei tullut kansalaisten tietoinen ja valistunut valinta. Hyvin monien kohdalla kannanotto perustui siihen, mitä hallitus sanoi - toisin sanoen he luottivat hallituksen sanoihin ja puolueittensa johdon vakuutuksiin.

Kansanäänestyksessä 57 % äänestäneistä ja 40 % kaikista äänioikeutetuista usko, mitä heille sanottiin, ja antoi äänensä EU-jäsenyyden puolesta. Jälkeenpäin on mahdoton selvittää, kuinka moni "kyllä" äänestäneistä todella tiesi, mitä säkissä oli; sen että siellä oli muun muassa koko EMU jo valmiiksi paketoituna.

EMU jo kansanäänestyksessä

Nyt EMUn kolmannen vaiheen toteutuksen lähestyessä on tullut hyvin selvästi ilmi, että suuri osa "kyllä" äänestäneistä - jopa kansanedustajista - usko, että EMU-jäsenyys tulee harkittavaksi erikseen ja että siihen ehditään perehtyä ja ottaa kanta erikseen myöhemmin. Tämä osoittaa, että hallituksen selvitykset siitä, mitä EU-säksissä oli, olivat vähintäänkin riittämättömiä elleivät suorastaan harhaanjohtavia antaakseen kansalaisille käsityksen siitä, mitä oltiin hyväksymässä.

Niinpä Suomessa on vasta nyt saatu selvää ja päästy keskustelemaan siitä, mitä EMU merkitsee. Mitä enemmän tietoa ihmisille on karttunut, sitä suuremmaksi on myös järkytys muodostunut. Aikataulun osalta on hämännystä edelleen pitänyt yllä se, että nykyinen hallitus on hallitushuoneestaan lähien korostanut, että EMUn kolmannen vaiheen liittymisen hyväksytään erikseen eduskunnassa.

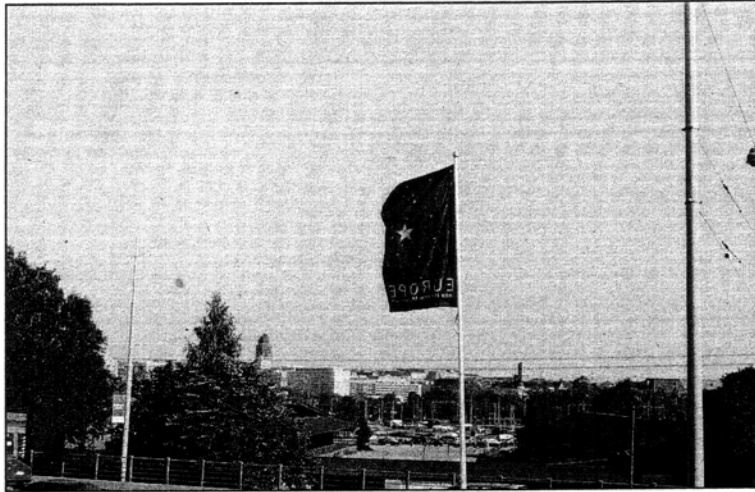
Tällainen tieto antaa väärän käsityksen asian luonteesta. Sen pohjalta kansalaisille tulee käsitys, että asia todella on vielä aidosti auki ja sitä eduskunnalla on todella mahdollisuus aidosti päättää asiasta, hyväksyttyä tai hyljättyä EMUn kolmas vaihe kaikkine siihen liittyvine seuraamuksineen.

15. ja 16. lokakuuta pidetään EU:n erityisjuhlapöytäkirja siirtolaisuudesta Tampereella. Amsterdamin sopimuksen astuttua voimaan 1. toukokuuta 1999, nooan siirto-laispoliittikkaa nyt uudelle koordinaatios tasolle. Omalla kielellään EU:n hallitukset juhliivat "vapauden, turvallisuuden ja oikeuden mukaisuuden" alueen syntä. Meidän sanoillamme se merkitsee: enemmän poissulkemista, enemmän karkotuksia, enemmän kontrollia.

"Laitoman siirtolaisuuden vastaisen taistelun" teaman mukaisesti estetään yleisellä rajoittavalla viisumi-politiikalla ja ulkorajojen raskaalla aseistuksella pakolaisten ja ei-toivotuttujen siirtolaisten saapuminen Linnake-Eurooppaan.

Schengen-sopimuksen sisältämien Amsterdamin sopimukseen takaa sen, että korkeat standardit pidetään. Niin kutsutut kumppanuus-valtiot Itä-Euroopassa pakotetaan omaksumaan nämä samat toimenpiteet päästäkseen EU:n jäseniksi.

-Yksi huippukokouksen keskeinen

Näin ei kuitenkaan ole asian laita. Tämän sanoivat suoraan sekä pääministeri että valtionvarainministeriön alivaltiosihteri Suomen HVK-neuvottelukunnan kokouksessa joulukuussa 1995.

Tuolloin alivaltiosihteri Johnny Åkerholm aloitti EMUa koskevan alustuksensa todeten, että Suomen EMU-keskustelua käydään aivan väärin lähtökohdista, kun keskustellaan siitä, mennäkö EMUn kolmanteen vaiheeseen mukaan vai ei. "Sellaista vaihtoa meillä ei enää ole, sillä asia on jo päätetty, kun olemme hyväksyneet Maastrichtin sopimuksen ja EU-jäsenyysopimuksen," totesi alivaltiosihteri Åkerholm.

HVK-neuvottelukunnan puheenjohtajana toimiva pääministeri Lipponen vahvisti asian yksinkertaisesti toteamalla, että tästä asiasta on turha keskustella, sillä Suomen kansa on EMUn jo kansanäänestyksessä hyväksynyt. Vähintäänkin ajatuksissaan kuitenkin moni kysyy, kunkahan moni äänestäjä tiesi tämän antaessaan äänensä kansanäänestyksessä EU-jäsenyydeksi.

Valtionevoston ennen kansanäänestystä antamassa, kaikille äänioikeutetuille lähetetyssä tiedotteessa (13.07.1994) sanotaan EMUsta näin:

"Tulevaisuuden tavoite on talous- ja rahaliitto. Sen on määrä johtaa yhteensovittuun talous- ja budjettipolitiikkaan, kiinteisiin valuutakursseihin, yhteiseen rahapolitiikkaan ja keskuspankkiin sekä myöhemmin yhden yhteisen valuutan käyttööntoon." (Alleviivaus kirjoittajan.)

Itse kukin puntaroikoon mieleensä, miten tavallinen lukija tällaisen tek-

stin ymmärsi. Ymmärsikö siitä, että Talous- ja rahaunioni EMU oli jo lopullisesti löyly lukoon sillä samalla sopimuksella, jolla EU perustettiin? Vai saiko tekstistä vaikutelman, että on tosien ollessa joitain alustavia suunnitelmia talous- ja rahaliitosta, jonka sitten "on määrä" aikanaan johtaa mm. yhteiseen talous- ja budjettipolitiikkaan sekä kiinteisiin valuutakursseihin ja yhteiseen valuutaan, mutta ne ovat toistaiseksi vain epämääräisiä kaavailuja, joita sitten aikanaan pohditaan perusteellisemmin ja vasta sen jälkeen asiasta päätetään lopullisesti. Oliko tämä harhaanjohtavaa tiedotusta ennen kansanäänestystä vai ei?

Ei EU:lle kampanjatoimisto laati kriittisen arvion tästä hallituksen EU-tiedotteesta ja kiinnitti huomiota myös EMUa koskevan tiedon epämääräisyyteen ja siihen, että se antaa lukijoille helposti väärän käsityksen asiasta.

Rahan valta ja kansan valta

Todellisuudessa EMUn toteutumisen aikanaan aiheuttaa kansanvallan kannalta mullistuksen, jonka vaikutuksia on toistaiseksi lähes mahdoton arvioida. EY:n perustamissopimus siinä muodossa, millaisessa se Maastrichtin sopimuksella muutettiin, sisältää artikkelin 107, joka määrittelee EMUn keskuspankeiksi muodostuvan Euroopan keskuspankin aseman suhteessa muihin EU:n päätöksentekoihin ja jäsenmaiden hallituksiin.

Artikla 107:

"Käytettäessä sille tällä sopimuksella ja EKP:n (Euroopan

keskuspankkijärjestelmän) perussäännöllä annettuja valtuuksiaan tai suorittaessaan niillä sille annettuja tehtäviä ja velvollisuuksiaan EKP (Euroopan keskuspankki) tai kansallinen keskuspankki (Suomen Pankki EKP:n konttorina Suomessa) taikka EKP:n tai kansallisen keskuspankin päätöksentekoihin jäsen ei pyydä eikä ota ohjeita yhteisen toimielimiltä tai laitoksilta, jäsenvaltioiden hallituksilta eikä milteään muuttakaan talolta. Yhteisen toimielimet ja laitokset sekä jäsenvaltioiden (mm. Suomen) hallitukset sitoutuvat kunnioittamaan tätä periaatetta ja pidättymään yritykseen vaikuttaa EKP:n tai kansallisten keskuspankkien päätöksentekoihin jäseniin heidän suorittaessaan tehtäviään."

Tämän mukaan EMU-järjestelmän tulua voimaan muodostuu siis kaksi eri valtajärjestelmää, rahavalta- eli EMU-järjestelmä ja poliittinen järjestelmä. Poliittinen järjestelmä on se, jonka puitteissa kansalaisilla ja siis kansanvallalla on perinteisesti ollut perustuslakien mukaiset mahdollisuudet vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon. Rahavallan järjestelmässä ei kansanvaltaa ole olemassa. Nyt EMU-järjestelmä merkitsee sitä, että poliittisella vallalla - siis kansalaisten edustajilla - ei ole oikeutta edes yrittää vaikuttaa rahavallan edustajiin "heidän suorittaessaan tehtäviään".

Koska päättäjät ja EU-politiikan vetäjät ovat olleet hyvin perillä siitä, mihin EMU-järjestelmällä halutaan päästä, on Suomessakin Suomen Pankin asemaa viime vuosina vähitellen vahvistettu entisestään. Se on valmistautumista juuri tuon ylläolevan

artikkelin mukaisesti Suomen Pankin liittämiseen osaksi EKP-järjestelmää eli muuttamaan se Euroopan keskuspankin Suomessa olevaksi kansalliseksi konttoriksi, joka on vastuussa vain keskuspankille eikä ota ohjeita sen paremmin Suomen hallitukselta kuin milteään muuttakaan talolta.

Tämä järjestelmä vahvistaa jo 1980-luvulla tapahtuneen valuutapolitiikan ja rahaliikenteen täydellisen vapauttamisen ja katkaisee lopullisesti kansanvaltaisten elinten, parlamenttien ja hallitusten mahdollisuudet vaikuttaa raha- ja talouspolitiikkaan Euroopassa. EMU ja Euroopan keskuspankkijärjestelmä toimivat globalisoituneen rahatalouden maailmanlaajuisen organisaation osana Euroopassa ja palvelevat vain rahamaailman tarpeita ja pyrkimyksiä.

Ei omaa talouspolitiikkaa

Mitä kaikkea tämä tulee käytännössä merkitsemään, sitä on tässä vaiheessa vaikea nähdä. "Käytännössä maa, jolla ei ole omaa valuttua, ei voi harjoittaa itsenäistä talouspolitiikkaa muillakaan tavalla," toteaa Jan-Magnus Jansson Näkemyksiä EMUsta -kirjassaan (Eurooppa-tietoa 159/1996).

Jansson viittaa artikkelissaan myös Saksan Bundesbankin johtajan Hans Tietmeyerin lausuntoon Dagens Industri -lehdessä, jossa tämä toteaa, että maat, jotka liittyvät EMUuun, eivät luovu vain rahapolitiikan riippuvattomuudesta vaan samalla "itsenäisyys katoaa myös finansi- ja palkkapolitiikasta". Ja Tietmeyer jatkaa, että "on harhaa kuvitella, että valuuttaliiton jäsenmaat voisivat harjoittaa itsenäistä veropolitiikkaa, eivätkä kaikki tätä vielä ymmärrä." Janssonin mukaan "viedään jäsenvaltioita tehokkaasti kansallisen talouspolitiikan mahdollisuudesta."

Aivan varmaa on se, että EMU-järjestelmä ei säteele ja kontrolloi kansainvälistä pääomaa vaan nimenomaan toimii sen pyrkimysten ja intressien mukaisesti. On sanottu, että EMU-ratkaisu on poliittinen ratkaisu ja tässä mielessä se on sitä mitä suurmäärä määrin. Siitä näyttää tulevan osa sitä järjestelmää, joka käytännössä toteuttaa rahavallan yltyöteen koko maailman talouden ja politiikan hallinnassa.

Hilkka Pietilä

Kirjoittaja on maa- ja metsätalous tieteen tohtori, hän oli Valtiovaltuutus EU:lle tiedotuskokouksen puheenjohtaja 1991/1995. Hän on myös entinen Suomen YK-liiton pitkäaikainen pääsihteerin.

Vastakokous Tampereella lokakuun puolivälissä

Linnake-Eurooppa vastaan!

päämäärä on tuhota lentoreitit Euroopan suoran sotilaallisen interventioon avulla, taloudellisella painotuksella kauttakulkumaita ja alkuperämaita kohtaan, ja know-how'n viennillä.

-Karkotuspolitiikkaa aletaan koordinoida. Esimerkiksi yleisiä joukkokarkotuksia charterkoneilla on suunniteltu. Eurodac-sormenjälki-järjestelmä tekee mahdolliseksi identifioita kaikki paperittomat maahanmuuttajat kaikkialla Euroopassa, ja estää näitä löytämästä turvapaikkaa jostain muusta Euroopan maasta. Ja tulevaisuudessa yksikään Euroopan maa ei voi tehdä omia toimenpiteitä kuten regularisaatio kansallisen tasolla - kuten Italiassa 1998.

-Se mitä he kutsuvat "matkustusvapaudeksi" tarkoittaa koko

maan kontrollioimista. Rajat häviävät EU-maiden väliltä - mutta sen sijaan kontrolli kiristyy kaduilla, junissa, asemilla... Poliisin valtuuksien lisääminen ja läsnäolo luo repression ilmapiirin ja rajoittaa kaikkien kansalaisoikeuksia.

Karkotusten vastaisten ja antirassistien ryhmien eurooppalainen verkosto kehottaa järjestämään toimintaa EU-huippukokousta vastaan 15. lokakuuta. Tiotojemme mukaan toimintaa on suunniteltu jo Ranskassa, Saksassa, Belgiassa, Tanskassa, Italiassa, Suomessa ja Alankomaissa. Henkilöllisyyspaperit kaikille Väitön loppu kaikille karkotetuille Kaksoisrangaistuksen poistaminen Liikkumisvapaus ja muutto-oikeus Tasavertaiset oikeudet kaikille

Ya Basta-yhdistys Italia
Sosiaalikeskus Leoncavallo Milano
via Wateau 7, Milano, tel 02
6705185, fax 02 6705621, email:
yabasta@tin.it csleo@tin.it

Tampereen kokouksen ohjelma

- Pe 15.10 Saapuminen Tampereelle ja majoittuminen. Rasimien vastainen konsertti (ilalla)
- La 16.10 Lehdistötilaisuus (aamulla) Mielenoisitus-info (aamulla) Mielenoisitus (klo 15)
- Su 17.10 Yleisötilaisuus, paneelikeskustelu. Lähtö Tampereelta Kuljetuksia koko maasta. Kuljetuksia ulkomaalaisille vieraille Helsingistä ja Turusta.

E-mail finlandia@ecn.org

NO BORDERS!
Tapaaminen vapaan ja solidaarisen Euroopan puolesta

16.10.99
Tampere
Tyyntöä kaikilla ja äänekäs mielenoisitus
Kuljetuksia kaikkialla Suomessa. Lisätietoja: Pl. 318, 00771 Hki. 09-135 2110. Tampere99@hotmail.com. http://come.to/tampere

Järjestäjä: Antifa, Autonome Offense, 99-urkudistan komitea, Solidaarisuus, Sosiaalifilmi, Suomen Anarkistifilmi

Työttömien kulttuuripäivät Joensuussa

Työttömien valtakunnalliset Kulttuuripäivät vietettiin tänä vuonna Joensuussa. Päiville osallistui yhdeksältä eri paikkakunnalta, osallistuneita yhdistyksiä 14. Kaukaisimmat, noin järjestävän yhdistyksen kumasta kotsottuna, Kuhmo, Kuhmoisten ja Vantaan.

Työtön ja toimeton ovat kaksi eri asiaa

Kun katsoi Käden taidot -näyttelyn antia niin päivien teemaksi sopii hyvin "työttömänä vaan ei toimeettomana", kuten kuhmoisten osallistuja osuvasti sanoi. Käden taidot -näyttelyyn oli tehty töitä paljon ja tässä yhteydessä voi todeta, ettei löydy mitään mitä ei voi uusiokäyttää.

Näyttelyssä oli upeita tilkkupeitteitä, -tauluja, -tyynyjä ja muita käytettyä kankaasta tehtyjä töitä. Kahvipaketit olivat kasseina, oli myös vanhat kankaat olivat saaneet uuden sävyn marmoriväryksellä ja monia muita tapoja oli käytössä kuten periteisesti kaatuneen koivun tuohi näkyi erilaisina tuohitöinä.

Eräs näyttelyn mieleenpainuvimmista töistä oli hienosti näytellessä asetettu työttömän ruoka, se kuvastaa kuinka työttömien asiat ovat tänä päivänä.

Valokuvakilpailun satoa oli myös nähtävillä näyttelyssä ja niistä ammattilaisraati teki valintansa ja voittajat ja kalenterikuvat löytyivät, voittajaluettelo jutun lopussa.

Kaiken kaikkiaan näyttely antoi ymmärtää miten paljon ammattitaitoa jää hyödyntämättä kun osaajat ovat työttömänä.

Kulttuuri yhdistää

Päivien ohjelmien anti oli myös runsas, vähäisestä osanottaja määrästä huolimatta. Kulttuuripäivien avaus ja

Työttömien kulttuurikilpailun valokuvakilpailun luontokuvien sarjan voitti kuhmolainen Jari Kinnunen kuvallaan, jossa yksinäinen koira on jäänyt lammen suomättäälle. Tämä kuva tulee tekeillä olevan työttömien vuoden 2000 kalenterin kanteen.

seminaari veti vain 40 osanottajaa eri puolilta Suomea.

Seminaarin aihe, kulttuurin merkitys työttömän elämässä, ei kiinnostanut ja se voi tulkita kahdella tavalla: joko työtön painiskelee paljon suurempien huolien kanssa, kuin kulttuurin merkitys tai merkisemättömyys ja toisena voi olla ettei kulttuurin antia osata hyödyntää kun kulttuuri on aina kuulunut vähän eri väestöosalle jos kansa jaetaan luokkiin, kuten tämän päivän suuntaus on Suomessa.

Kulttuuripäivien avajaistilaisuutta

juhlistivat TVY ry:n puheenjohtaja Lea Karjalainen ja Joensuun kulttuuri ja vapaa-aikajohtaja Pirkko Kylän-pään vierailut.

Puhujina seminaarissa oli P-K:n läänintaitelijä Petri Pullinen, ja taiteilija ja Soili Koistinen sekä näyttelijä Kai Paavilainen myös työttömän ääni kuultiin.

Puheissa annettiin ymmärtää, ettei kansaa pidä luokitella mihinkään ryhmään, vaan taiteen ja kulttuurin pitäisi yhdistää ihmiset. Puheitten välillä "Edo omaks iloks" viihdytti

pelimannimusiikillaan.

Toisena päivänä tuotiin esille monia taitoja näyttelyn ja musiikin muodossa.

Joensuun kaupungin ylioppilasteatteri Paavo Haavikon "Sulka", jossa Nils kolmen "vaimon" kanssa samassa taloudessa aloitti päivän hupaisesti Vantaan työttömien "Joutavat" ryhmän merellinen katsaus musiikkeineen sai yleisön mukaan reippaalla esityksellään ja vantaalaisten taikuri esitti tempupujaa ja hauskuutti yleisöä.

Kuhmon työttömien Riitta -

Liisa Kausela omine uunituoreine runoineen toi päivään sielukkuutta ja myös pohjoiskarjalainen runoilija näytti taitonsa esittämällä omia runojaan. Päivä huipentui illanviettoon, johon saivat osallistua kaikki vieraat.

Kolmannen päivän ohjelmaan kuuluu kiertoajelu Joensuussa ja tutustumiskäynti Joensuun kulttuurin taiteen kehtoon Carelicumiin. Näissä merkeissä alkoi päivien saldon laskeminen.

Taidot rohkeasti esiin

Yleisesti puhutaan että työttömät ovat passiivisia ja sisään päin kääntyneitä, mutta on syytä muuttaa käsitystään kun on seurannut näitä esityksiä ja kädentaitoja.

Työttömät ovat edelleen kansan liisäntävä "voimavara" ja sen ehtymistä on turha pelätä, mutta jos taito ja osaaminen jää työttömyyden mukanaan tuomien ongelmien jalkoihin, se on todella ikävää, eihän silloin työttömälle jää mitään ilmaista.

Yhteenvetona kolmansille Kulttuuripäiville voi sanoa että järjestelyssä oli puutteita mutta niitä oli paljon vähemmän kuin järjestelyssä yleensä, tiedotuksessa oli yhteyskatkos ja siitä on myös otettava vastuu.

Osallistujien vähäisyys voi johtua onista eri syistä, matkojen pituus voi olla yhtenä väenteenottavista tekijöistä, yhdistysten osallistuminen on mahdoton jo pelkien matka- ja majoituskustannusten takia, toimivathan yhdistykset yleensä avustusten varassa ja näin ollen osallistuminen kahteen merkittävään tapahtumaan lähemmäs on monelle yhdistykselle mahdotonta, sijoittuvathan ihmisoikeuspäivät jo lokakuulle.

Kulttuuripäivien tarve on tullut kyllä selväksi, saavathan työttömät näyttää osaamisensa valtakunnallisesti, muita mahdollisuuksia ei työttömälle juurikaan tarjoudu.

Kulttuurikilpailujen palkitut

TVY:n työttömän kalenterin vuodelle 2000 valittiin kuvat kulttuurikilpailujen palkituista. Kalenterin kanssa haukkuu kuhmolaisen Jari Kinnusen koira lammen heinämättäällä. Kinnusen lisäksi 11 muuta valokuvauksen harrastajaa saivat kuvansa kalenteriin oheisen luettelon mukaisesti.

Kuukausi:	Kuvaaja:	Paikkakunta:
Tammikuu	Jari Kinnunen	Kuhmo
Helmi	Ritva Valli	Lapua
Maalis	Hilkka Henriksson	Mikkeli
Huhti	Kauno Viklund	Kankaanpää
Touko	Eeva Pikkarainen	Kuhmo
Kesä	Sisko Kukkonen	Kuhmo
Heinä	Harri Sauramäki	Soini
Elo	Heli Komulainen	Ylivieska
Syys	Orvo Hautamäki	Hyllykallio
Loka	Ritva Valli	Lapua
Marras	Merja Haukilehto	Kukonkylä
Joulu 2000	Tero Lammisaari	Haapamäki
Joulu 1999	Jukka Huotari	Kuhmo
Kansi	Jari Kinnunen	Kuhmo

a. Ihminen

1. Anneli Sirviö, Kuhmo
2. Anneli Forsström, Kankaanpää
3. Toivo Koivisto, Helsinki

b. Luonto

1. Jari Kinnunen, Kuhmo
2. Pekka Jääskeläinen, Imatra
3. Kauno Viklund, Kankaanpää

c. Työ

1. Jukka Huotari, Kuhmo
(tässä sarjassa vain yksi osanottaja)

d. Harrastus

1. Anneli Forsström, Kankaanpää
2. Leena Romppanen, Kuhmo
3. Meeri Väisänen, Lapinlahti

Palkinnot voittajille lähetetään postitse myöhemmin
Kiitos kaikille osallistumisesta ja onnea voittajille!

Käsityöt ovat kulttuuria harrastavien työttömien sydäntä lähellä, kuten nämä kuvat osoittavat. Käyttö- ja koristetaiteen lisäksi hallitaan myös perinne, sillä esillä oli taidokkaita tuohitöitä.

Puheenjohtajan palsta:

Ikääntyneet työelämässä, putkessa ja EU-Suomessa

Suomen puheenjohtajuuskausi merkitsee Suomelle maana tärkeää kuukautta. Pääsemme esille eurooppalaisissa tiedotusvälineissä ja toivotavasti saamme julkisuutta monipuolisena matkailumaana. Saamieni ensikäden tietojen mukaan pohjoisinta Lappia myöten on opeteltu kansainvälistä tapaa palvella asiakkaita.

Maamme on kaunis ja siksi jää vielä ensi vuonnakin. Puheenjohtajuuskauden tärkeimpänä teemana järjestömmme kannalta näen sen, että puheenjohtajamaana Suomi nostaa esille työllisyysasteista myös ikääntymisen.

Ikääntyneet työelämässä

Kaikki tiedämme kuinka helposti ikääntynyt väki marssitetaan takaovesta ulos ja nuorempaa otetaan etuovesta sisälle. Samoin tiedämme kuinka vaikea on ikääntyneen saada uutta työpaikkaa.

Oudolta sen sijaan tuntuu se, että teemoista todella yksi on ikääntymisen ja Suomi itse asettaa kyseenalaiseksi ikääntyneiden työntekijöiden aseman omassa maassa.

Tällä hetkellä kymmenet tuhannet ihmiset tuntevat olonsa turvattomaksi ja se ei ainakaan tunnu hyvältä meistä, jotka teemme työtä työttömien parissa. Näen itseasiassa uhkia, joita en uskalla äänene sanoa.

Puron työryhmä on pohtinut ratkaisua putkilaisen tilanteeseen. Tai pa-

remmin miten putki tukittaisiin, niin että menettelytavan hyväksyisi ay-väki ja työnantajaosuus.

Työnantajille nykyinen laki on ollut suoranainen pelastus. On päästy helpon erilleen työntekijöistä, jotka eivät enää täysillä jaksaa kehityksen pyörässä. Harvoin on löytynyt vastarannan kiiskää.

Aina kuitenkin täytyy muistaa, että on ihmisiä, jotka haluavat tehdä työtä mahdollisemman pitkään ja kokevat tulleensa väärinkohdeksi joutuaan jättämään työpaikan.

Meitä on, joille työ on koko elämä. Kun työ loppuu, loppuu elämäkin. Joidenkin on mahdollista ajatella elämää ilman työpaikkaa. Työpaikalta löytyy syy miksi nousta aamulla ja työpaikalta löytyy oma sosiaalinen perhe.

Siunattu putki

Keskusteluissa ei saa unohtaa niitä työntekijöitä, joille putki on pelastus. Takuulla monet työntekijät ovat huokaisseet helpotuksesta turvauttavaputken ajasta.

Elämme aikaa, jolloin on todella vaikea päästä työkyvyttömyyseläkkeelle ja on todella siunaama juttu paastaa työstä pois turvatuille jatkolle. Putkiturvan avulla säilytetään kohtuudella ihmisarvo ja inhimillinen elämä normaaliin eläkeikään asti.

Puron porukan tulisi pohtia myös sitä mitä sitten näille ihmisille tehdään

jatkossa. Työelämässä ei jaksa, eläkkeelle ei pääse ja vaikea on sille työnantajallekin, jos firmassa harjoitetaan edes jonkinmoista inhimillistä politiikkaa.

Pistää mummo kilometritehtaalle, ilman tulevaisuuden turvaa. Sanottu on, että aina pääsee työntekijästä erilleen, jos haluaa. Siunattu putki, antakaa hyvät virkamiehet ja eläkekassojen johtajat olla sen rauhasa.

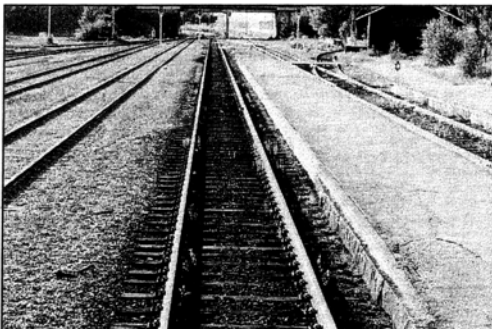
Asiantuntijat sanovat, ettei putken tukkimisella ole minkäänmoista taloudellista merkitystä yrityksen kannalta, jonka nimi on Suomi.

TVY:n puheenjohtaja Lea Karjalainen muistuttaa, että eläkeputki tarjoaa kohtuullisen toimeentulon kun työtä ei ole tarjolla.

TVY:n hallitus:

Taloukskasvusta eivät ole hyötynneet kaikki

TVY toteaa, että menneiden vuosien huippukorkeat työttömyysluvut saattavat sokaista meitä uskomaan, että työllisyystilanne on nyt tyydyttävä. Sitä se ei ole. Tarvitsemme elvyttävää talouspolitiikkaa ja kulutusta, myös julkisella puolella symnyttämään lisää työpaikkoja ennen kaikkea palvelusektoreilla. On muistettava, että valtionvelasta vain noin 600 miljoonaa markkaa on ulkomaista nettovelkaa.

Kaikki kansalaiset eivät ole hyötynneet vuosikymmenen loppupuoliskolla valinneesta noususuhdanteesta. Edellisen hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen 10.5.1996 sovittu "kaikkien leikkausten äidin" johdosta yhä useampi työtön putoaa ansiosidonnaiselta päivärahalta työmarkkinatuen varaan. Työmarkkinatukeen varattua määrärahaa joudutaan nostamaan melkein yhtä paljon kuin palkkaperustainen laskee.

Olemme tilanteessa, jossa yhä harvempi kansalainen on työttömänä. Työttömistään yhä pienempi osa kantaa kaikkien leikkausten äidin, ja toistuvaistyöttömyyden taakkaa. Tässä tilanteessa tulisi olla varaa keskittyä parantamaan ei ainoastaan työllisyyttä, vaan myöskin kansalaisten, ennen kaikkea työttömien mahdollisuudet ansaita toimeentulonsa turvautumatta toimeentulotukeen.

Edellisen hallituskauden vakauttamispolitiikalla ei tähän päästy. Moni esimerkiksi yhdistelmätyöhön päässyt työtön joutuikin edelleen jonottamaan -työllistymisestään huolimatta -toimeentulotukun edessä. Tämä jos mikä vie aktiivisen työnhauksen motivaatiota. Harva ihminen näkee mitään järkeä pyrkiä köyhästä työttömästä köyhäksi työlliseksi.

Työttömien "kovan ytimen" eli pitkäaikaistyöttömien työllistäminen oikeisiin töihin, joista maksetaan palkkaa jolla tulee toimeen, vaatii poikkeuksellista panostamista koulutuksen sekä määrään että laatuun. Pysyvä työllistäminen edellyttää ensinnäkin, että koulutuksen pääpaino on tulevaisuuden ammattitaidossa. Onnistuessamme pystymme samalla myös avartamaan ennustettuja työvoimakapeikkoja.

Pitkäaikaistyöttömien kouluttaminen niin, että henkilöt myös työllistyvät, vaatii lisäksi henkilöä kohti enemmän rahaa kuin korkeakoulussa opiskelevan kouluttaminen. Työllisyyskoulutusta tarjoavia tahoja tulisi saada kilpailemaan hyvällä koulutuksella (työttömistä) oppilaita niin kuin muutkin oppilaitokset tekevät, eikä alhaisilla hinnoilla TE-keskusten määrärahoista kursseille, joihin työttömiä pakotetaan. Minkäänlaisiin määrärahojen leikkauksiin työllisyyskoulutuksessa ei ole syytä mennä, jos halutaan työttömien työllistyvän ja taloukskasvun jatkuvan.

TVY peräänkuuluttaa myös laajaa keskustelua, ei vain hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen tai ainoastaan eri ministeriöiden virkamiesten kesken, vaan myös erilaisten sosiaalisten kansalaisjärjestöjen edustajien kanssa mm. verotuksesta ja sosiaaliturvasta, jotta välitettäisiin sama kansankuntaa kahtia jakava kehitystä kuin mitä esimerkiksi Britanniassa on tapahtunut.

EU-TIEDON LINKKEJÄ

Suomen EU-edustusto: Viikkotiedote

Ulkosaainministeriö: EU-Puheenjohtajuussuhteistot

Valtioneuvosto: Kotimaisen EU-tiedon linkejä

EU:n toimielimet : Euroopan komission Suomen edustusto, -Euroopan komissio, -Euroopan parlamentti, -Euroopan yhteisöjen tiilentarkastustuomioistuin, -Euroopan yhteisöjen tuomioistuin, -Euroopan oikeusasiamies

Valtiovarainministeriö : EMU-sivut, Euro - uusi raha, Tiedote: Nettomaksut EU:lle pienenevät vuonna 1997

Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA: Suomalaisen EU-kannanotot, syksy 1998

Suomen pankki: Talous- ja rahaliitto, EMU

Kansalaisjärjestöt: Vaihtoheito EU:lle, Eurooppalainen Suomi ry.

Tullin tietopalvelu

CIMO: Kansainvälisen henkilövaihdon keskus

Taloudellinen tiedotustoimisto

Yhdistys työnantajana -projekti tähtää verkostojohtamiseen

Projektin kautta työllistyneitä on tällä hetkellä 123 henkilöä. Huippu saavutettiin kesäkuussa, jolloin palkkaa maksettiin 135 henkilölle. Uusia työsuhteita ei toistaiseksi solmita (muutamaa poikkeustapausta lukuun ottamatta), joten työntekijämäärä tulee tippumaan alle sadan vuoden loppuun mennessä. Tavoitteenahan oli 100 työsuhdetta kuluvalle vuodelle, mikä on jo reilusti ylittetty.

Projektin koulutusosio: Elokuun aikana usealla TE-keskus alueella järjestettiin Työsuojelu- ja -turvallisuus

koulutusta, vetäjänä Työsuojelupiiri. Lisäksi syksyn aikana koulutuspäivä järjestetään kirjanpitolaista niin ikään kaikilla alueilla.

Uusi koulutusosio pyörittää käynnissä Turussa, aiheena VERKOSTOJOHTAMINEN. Koulutus on kahden päivän mittainen ja tarkoitettu Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueiden yhdistyksille sekä TVY:n hallituksen jäsenille ja työntekijöille.

Koulutus painottuu verkostoyhteistyön periaatteisiin, verkostojohtamiseen sekä konfliktien ja

ristiriitatilanteiden ratkaisemiseen että yhteistoiminnallisen ja vuorovaikutteisen toimintatavan kehittämiseen. Kouluttajana toimii kehittämiskonsultti Eija Ylisuanto, Learning Systems Oy:stä.

Mikäli tämä osio osoittautuu "hyväksi" ja tarpeelliseksi viemme sitä myös muille alueille, asiasta voi tiedustella lisää työllistämistä vastaava Sari Hedemäeltä 09-7745 3515 tai 040-573 2673.

Työttömien 5. ihmisoikeuspäivät European 2000

Seurakuntaopisto 8-10.10.1999

Järjestäjät:

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö-TVYry, Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön keskus KDYK, Seurakuntaopisto, Euroopan parlamentin tiedotustoimisto

Perjantai 8.10.

12.00: Saapumiset ja majoittuminen

17.30: Päivällinen

17.30-17.45: Lyhyt tervetuloilaisuus

18-19.30: Järvenpään kaupungin vastaanott, isäntänä kaupunginjohtaja Heikki Kukkonen
Saunat lämpiminä puoleen yöhön

Lauantai 9.10

8.00-9.15: Aamiainen

9.30-11.00: Ihmisoikeuspäivien avajaiset TVY:n puheenjohtaja **Lea Karjalainen**

Eurooppalainen puheenvuoro, tiedotuspäällikkö **Renny Jokelin**

Seurakuntaopiston tervehdys, johtaja **Jarmo Kökkö**

Työttömyyden jälkitaudit, **Mike Allen**, Pohjois-Irlannin työttömät

Eurooppa etsimässä uusia lääkkeitä, ulkoministeri **Tarja Halonen**

Musiikkia: *Köyhät Ritarit*

11.30: Lounas

Työttömien ihmisoikeudet ja sosiaaliset oikeudet:

1. Ihmisoikeudet ja työttömät: Professori **Martin Scheinin**, Åbo akademi

2. EU:n ihmisoikeuspolitiikka - ulottuuko se työttömiin: Europarlamentaarikko **Heidi Hautala**

3. Työttömien sosiaaliset oikeudet: Professori **Pertti Koistinen**, Tampereen yliopisto

15.00: Kahvi

Kanavatyöskentely

1. Työttömien ihmisoikeuksien toteutuminen Euroopan eri maissa

Vetäjänä ENU:n puheenjohtaja **Karl Gustav Kunnas** (englanninkielinen, kanava)

2. Sosiaaliset oikeudet eri maissa

Vetäjänä ENU:n sihteeri **Mike Allen** (englanninkielinen)

3. Kenellä oikeus toimeentulotukeen? Köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisy?

Alustajana Järvenpään sosiaalijohtaja **Ritva Lempinen**, vetäjänä **Kari Hanka**

4. Tulevaisuuden työttömyysturva ja työssäkäyvät köyhät?

Alustajana SAK:n sosiaalipoliittinen sihteeri **Kaija Kallinen**, vetäjänä **Markku Kekäläinen**

5. Työvoimahallinnon palvelut. Alueellinen eriarvoisuus?

Alustajana Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen erikoissuunnittelija **Marianne Toivonen**,

vetäjänä **Matti Nygren**

Ihmisoikeuksien toteutuminen kolmannelle sektorilla ja yhdistelmätyöllistettäessä

Alustajana Uudenmaan TE-keskuksen projektityöntekijä **Pekka Kaikkonen**, vetäjänä **Sari Hedemäki**

Juhlat: tanssimusiikkia yhtye *Jean S*, tarjoulua, saunat

Sunnuntai 10.10.

8-9: Aamiainen

Työyhteiskunnan murros ja ihmisarvon mureneminen: Professori **Juha Siitola**

Kanavat jatkavat, kahvit

13.00: Lounas

14.00-15.00: Loppuraporttien laadinta

15.00 Kahvi

15.30-17.30: Ihmisoikeuspäivien päätösistunto

17.30: Kanavatyöskentelyn tuloksia kommentoimassa EU:n talous- ja sosiaalikomitean jäsen **Philip Hamro-**

Drotz, europarlamentaarikko **Eija-Riitta Korhola**, ministeri **Maija Perho**, Elinkeinoelämän valtuuskunnan

johtaja **Tuulikki Petäjäniemi**, STTK:n puheenjohtaja **Esa Swanijung**

19.30: Illallinen

Maanantai 11.10.

9.00: Aamiainen

Mahdollisuus tutustua Helsinkiin

Lisätietoja:

TVY, puheenjohtaja **Lea Karjalainen**, puhelin 040-5447709, sähköposti: tvy@nettilinja.fi

KDYK, yhteiskuntatyön sihteeri **Ilkka Sipiläinen**, 09-1802308, sähköposti: ilkka.sipilainen@evl.fi

Tampereen yliopiston työpolitiikan professori Pertti Koistinen on aiemminkin ollut mukana työttömien ihmisoikeuspäivillä. Tänä vuonna hän puhuu työttömän sosiaalisista oikeuksista.

PRESS RELEASE EAPN SEMINAR

The Employment Guidelines: Are they working?

Brussels, 13 September 1999

On 9-10 September 1999, EAPN organised a seminar "The Employment Guidelines: Are they working?" in the European Economic and Social Committee building in Brussels, the day after the Commission adoption of the draft guidelines for the year 2000. Participants have made recommendations with a view to influencing these new guidelines.

Opening the seminar on Thursday 9 September, Mr Colin HAMPTON, rapporteur of the EAPN Task force on "The right to work", explained: "Flagship measures which are being presented by Member States as models of good practise vary widely in scope from a country to another. The quality of the jobs or opportunities leaves a great deal to be desired. Low status is a term that is often used. Generally speaking, the 'flagships' do not appear to be critically affecting the requirement for new jobs in Europe. Few of the schemes address the need for urgent demand side measures to fundamentally turn the rising tide of unemployment".

A preparatory report to this EAPN seminar has evaluated these 'flagship' measures. The main criticisms are as follows: the new jobs created are not really sustainable; as for remuneration, the norm is for the minimum wage, or a percentage thereof, to be offered; compulsion is an element in measures in an increasing number of countries.

This is deplorable. With unemployment across Europe reaching high levels and benefit rates being increasingly driven down, if measures were true 'flagships' then compulsion would be totally unnecessary!

On the first day of the seminar, presentations of good practice experiences in the UK, France, Italy and Ireland, were used to promote and disseminate information of examples where the existing Guidelines had been used to the

advantage of people facing poverty and social exclusion. However, much more needs to be done.

EAPN recommendations

In order to improve the European strategy for employment, in particular the proposed Employment Guidelines for 2000, participants to the EAPN seminar have made recommendations and proposed changes to these

guidelines after having acknowledged progress in guidelines 1 & 2 ("with a view to effective integration into the labour market") as well as for guideline 12 (stress on social economy and partnership): The concept of sustainable integration into the labour market should be added into Guidelines 1 & 2, in order to avoid the experience of long-term unemployed across Europe of being shifted from one programme to another.

Measures aimed at improving employability (1st pillar) should avoid conditionality and compulsion where it serves only to further exclude already disadvantaged unemployed people. Guidelines 3 & 4 should recognise the positive role that unemployment benefits offer in sustaining individuals in periods of unemployment enhancing their ability to re-enter the labour market. A new guideline under the employability pillar should deal with measures addressed to people who have been outside the labour market for a long period of time.

The role of the social economy and the third sector - which fully take part in wealth creation - should be boosted in Guideline 12 in order to create employment opportunities in sectors with a high public and/or social value.

Guideline 14: proposed reduction of labour costs for low-wage jobs should not lead to a reduction of wages or social protection. Public labour market management policies should be improved as a help to put young people, older people, long-term unemployed, etc. in touch with the job market.

The supply of public services and investment should be stimulated through the use of the central banks reserves, as proposed by Romano Prodi. Guidelines should recognise NGOs as partners in the European employment strategy. EAPN hopes that there can be a positive response to these concerns which flow from the direct experience of NGOs across the Community

The full preparatory report to this seminar is available from the EAPN Secretariat in English and French.

For further information, please contact Vincent Forest (Information officer) or Marie-Françoise Wilkinson (Director), tel. +32 2 230 44 55 - fax. +32 2 230 97 33 - email: eapn@euronet.be

Hallituksen jäsenet

Puheenjohtaja: Lea Karjalainen Sörnäisten rantatie 27 C 4 00500 Helsinki puh.015-228395 09-7745 3540 040-5477 099 015-	PIRKANMAA Hinkka Aila Keskuskatu 47 37830 Viiala 03-5497275	ETELÄ-POHJANMAA Valli Ritva Härsiläntie 19 62100 Lapua 06-4384742
Hallituksen jäsenet: UUSIMAA Wilén Mauno Helapolku 6 03620 Karkkila 09-2259705	KYMI Nygren Matti Yrjöntie 44 46800 Anjalankoski 05-3635113	POHJANMAA Mäkinen Tauno Ahlströminkatu 10 68660 Pietarsaari 06-7236998
VARSINAIS-SUOMI Hanka Kari Särkilahdenkatu 11 21200 Raisio 02-4387720	ETELÄ-SAVO Mönkkönen Riitta-Liisa Torikatu 17 76100 Pieksämäki 015-486955	POHJOIS-POHJANMAA Tomperi Jukka Tulliväylä 3 90100 Oulu 08-5347400
SATAKUNTA Suojanen Ismo, vpj. Mikonkatu 21 28100 Pori 02-6414695	KESKI-SUOMI Salomaa Tapio Kalevankatu 5 D 34 44100 Äänekoski 014-513117	KAINUU Kyllönen Seija Kainuuntie 99 88900 Kuhmo 08-6520320
HÄME Honkanen Jukka Ahertajantie 1 15880 Hollola 03-8801312	POHJOIS-KARJALA Pihlapuro Aulis Vallilankatu 3 80220 Joensuu 013-311518	LAPPI Kivelä Ritva Jäämerentie 53 99600 Sodankylä 016-618243
	POHJOIS-SAVO Hakkarainen Anja Tulimäentie 10 73900 Rautavaara 017-780039	

Toimihenkilöt

Toiminnanjohtaja Sirkka Rajala puh. 09-7745 3510 fax 09-7745 3550 sposti: tvy@nettilinja.fi	Projektipäällikkö Riitta Bastman Yhteistyöllä elämä hallin- taan -projekti puh. 09-7745 3520 fax 09-7745 3570 gsm: 040-561 1147 sposti: Riitta Bastman@tvynettilinja.fi	Työllistämävastaava Sari Hedemäki Yhdistys työnantajana - projekti puh. 09-7745 3515 fax 09-7745 3570 gsm 040-573 2673 sposti: Sari.Hedemäki@tvynettilinja.fi
Taloudenhoitaja Pirjo Kankaristo puh. 02-252 4316 fax 02-252 430 sposti: pirjo.kankaristo@dlc.fi		

Yhteistyöllä elämä hallintaan -projekti

Tukihenkilöt ja paikkakunnat:

Hilma Leena Valkonen Iisalmen Seudun Työttömät Karjalankatu 5 74100 IISALMI	puh.017-8170344 fax 017-8170344 gsm 040-7306794
Kimmo Vartiainen Aktiiviset Työtähakevat ry Vallilankatu 3 80220 JOENSUU	puh. 013-315910 fax 013-311518 gsm 040-7361573
Silja Juusela Jämsänkosken Työttömät ry Koivutie 8 42300 JÄMSÄNKOSKI	puh. 014-645755 fax 014-745748 gsm 040-7361536
Riitta Romppainen Kumppaniksi Lönrotinkatu 5 B KAJAANI	puh. 08-6155221 fax 08-6155929 gsm 040-7361538
Soili Poikela Sodankylän Työvoima- reserviläiset Liipitie 3 (käyntios. Jäämerentie53) 99600 SODANKYLÄ	puh. 016-618286 fax 014-745748 gsm 040-736153
Anja Vähäkoski Kankaanpään Työnhakijat Kuninkaanlähteenkatu 4 as. 11 38700 KANKAANPÄÄ	puh 02-57829235 fax 02-57829234 gsm 040-7361543
Risto Aaltonen Tukihenkilö Asematie 10 A 2 krs 01350 VANTAA	puh 09-83922535 fax 09-83922018 gsm 040-7306927
Anne Kellosalo Kokkolan Työttömät ry 67100 KOKKOLA	puh 06-8316510 fax 06-8315614 gsm040-7309725
Projektipäällikkö Riitta Bastman Sörnäisten rantatie 27 C 4 00500 HELSINKI	puh.09-77453520 gsm 040-5611147 fax 09-77453550

Pohjois- ja Itä-Suomen NiksiSEMINAARI työn, koulutuksen ja palvelujen kohtaamisessa

17-18.11.1999

PAIKKA

Kaukametsän sali, Koskikatu 5, Kajaani

KENELLE

Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon ja työvoimahallinnon viranomaisille ja työntekijöille, yrittäjille, kansalaisjärjestöissä työskenteleville, projektihenkilöstölle, työnhakijoille sekä kaikki työllisyyden ja palvelu-den tulevaisuudesta kiinnostuneille henkilöille.

TAVOITE

Tavoitteena on saada tietoa ja keskustella palveluiden tuottamisesta ja eri palvelutuottajien roolista tulevaisuudessa. Vaihetaan mielipiteitä ja rakentaa tulevaisuuden strategioita työllistämisen, yrittämisen ja kouluttautumisen uusista menetelmistä ja mahdollisuuksista.

JÄRJESTÄJÄT

Paikallinen kumppanuus, TE-keskus, Kajaanin kaupunki, TVY, Kainuun työttömien yhdistykset.

OSALLISTUMISMAKSU

Julkishallinto, yritykset ja muut tahot 250 mk, yhdistykset 150 mk, opiskelijat ja työttömät 50 mk. (Osanottomaksu sisältää 1 x kahvi/pv)

ILMOITTAUTUMINEN

15.10.1999 mennessä KumppaNiksi, Kajaanin paikallinen kumppanuus

puhelin (08) 615 5930, 615 5932, faksi (08) 615 5929,

sähköposti: erja.heikkinen@kajaani.fi

MAJOITUS

Huonevarauksista kukin osallistuja vastaa itse.

Kajaanissa olevia majoitusvaihtoehtoja:

SOKOS HOTEL VALJUS /uusi puoli

445,-/vrk/yhden hengen huone, 580,-/vrk/kahten hengen huone

SOKOS HOTEL VALJUS/perinteinen puoli

370,-/vrk/yhden hengen huone, 520,-/vrk/kahten hengen huone

HOTELLI VÄLSKÄRI

250,-/yhden tai kahten hengen huone

TIEDUSTELUT

Kauppakatu 20, 87100 KAJAANI, Puh. (08) 6150 200

HOTELLI KAJAANI

395,-/2hh/vrk350,-/1hh/vrk

Leiripolku 2, 87100 KAJAANI, Puh. (08)61531

SCANDIC HOTEL KAJANUS KAJAANI

230,-/hlö/2 hengen huoneessa, 425,-/hlö/1 hengen huoneessa

Koskikatu 3, 87200 KAJAANI, Puh. (08) 616 41

KAJAANIN SEURAHUONE

1 hengen huone 400,-/1hh/vrk, 2 hengen huone 500,-/hlö/vrk

Kauppakatu 11, 87100 KAJAANI, Puh. (08) 623 076

VARAUKSET

Varaukset tehdään merkillä "PALVELUT KOHTAAVAT"

Kymmenen kuukauden työllistämiskausko "ei anna aiheita toimenpiteisiin" Jyväskylässä

Jyväskylän kaupunginvaltuusto käsittelee elokuun lopulla viime vuoden marraskuussa tekemänsä aloitetta, jonka mukaan kaupungissa siirryttäisiin käyttämään 10 kuukauden työllistämiskauskoja kuuden kuukauden ajan.

Asiaa valmisteltiin yli kahdeksan kuukautta kaupungin virkamieskoneistossa. Kuitenkin kaupunginvaltuuston porvariennemistö palautti asian uudelleen valmisteltavaksi. Niin valtuustossa kuin hallitussessakin vasemmostoryhmät äänestivät 10 kuukauden jaksojen välittömän käyttöönoton puolesta.

Asiaa valmistellut Jyväskylän kaupungin työllistämisyksikön johtaja Antero Mikonranta on todennut, että puolen vuoden jaksot ovat ongelmallisia sekä työnantajille että työllistetyille. Nuorille se on liian lyhyt polun löytämiseksi työelämään ja

vanhemmille pitkäaikaistyöttömille ei ehdi kiertää 10 kuukauden työssäolo-ehdot.

Työvoimatoimiston kanssa on käyty keskusteluita asiasta ensi vuoden aiesopimusneuvotteluissa, mutta työvoimatoimisto on ilmoittanut vanhan käytännön jatkuvan myös ensi vuonna. Tämä merkitsee sitä, että kaupunki joutuu kustantamaan puuttuvat neljän kuukauden jaksot ilman työvoimahallinnon tukea.

Tällä hetkellä 10 kuukauden jaksoja Jyväskylässä käytetään vain kouluvastustajien, joidenkin vammaisten lasten avustajien ja Mobile-kriisikeskuksen tehtävissä. Niissä käytännön onneksi jatkuu! Miksei muualla, koska sekä työnantajat että työntekijät sitä hartaasti toivovat?

Jos kaupunki joutuisi valtion tuetta tukityöllistämään tuon kuuden kuukauden ylittävän osan, se maksaisi väl-

le vuodelle 1,3 miljoonaa markkaa ja ensi vuodelle reilut kolme miljoonaa markkaa.

lisää työllistämismäärärahoja, jos työllistettyjen määrä pidetään nykyisenä.

Jyväskylän kaupunki tukee kehittämissyhtiö Jykesin kautta yrittämistä yli 20 miljoonalla markalla vuosittain. Työllisyyden tukemista sekin, mutta suhteessa tarvittavat lisämarkat tukityöllistämiseen ovat minimaaliset pienet kaupungissa, jossa on maan toiseksi korkein työttömyys eli 21,8 prosenttia. Tämä prosenttiluku merkitsee, että kaupungissa on 7874 ihmistä työttömänä ja 1515 työvoimapolitiisten toimenpiteiden kohteena eli yhteensä 9389 jyväskyläläistä vailla varmuutta tulevaisuudesta.

Tottakai pysyvä työpaikka normaalia tukityöllistämistä olisikin parasta lääkettä tähän tautiin, mutta realismia on, ettei

niitä paikkoja yksinkertaisesti ole riittävästi olemassa. Ei ole eikä tule, joten kunnallispolitiikkojen velvollisuus on tarjota tukityötä enemmän kuin ennen.

Jyväskylän kaupunginhallitus päätti aiemmin syksyllä työllisyydestä keskustellessaan yksimielisesti, että se vetää tarvittavat johtopäätökset työllisyystilanteesta päättäessään kaupungin vuoden 2000 talousarviosta. Toivoo siis on, mutta paljonko kahdeksan kuukautta kestänyt virkamiesvalmistelu ja valtuuston porvarillisen enemmistön palautuspäätös lisää-toivottomuutta?

Tuulikki Väliniemi
työtön
Kaupunginhallituksen jäsen (SDP)
Jyväskylä

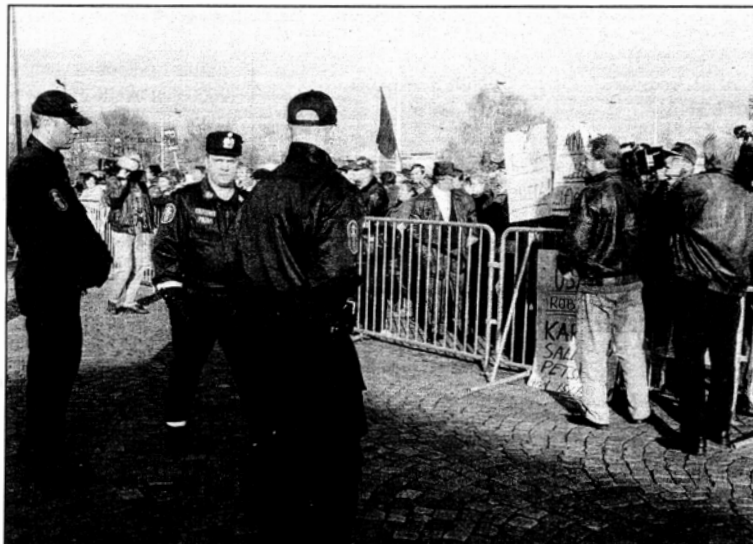
Kuka painaisi jarruja sosiaali- ja terveysministeriössä?

Syrjäytetyn kansanosan tuska syvenee ja kuntien sosiaalijohtajat kilpailevat sillä, kuka pystyy eniten "säätämään" avuntarvitsijoille tarkoitettuja rahoja. Luullaan, että hätäapuun tarkoitettua rahaa ovat pihtaamista eivätkä auttamista varten.

Hölmöily on helpompi ymmärtää - mutta ei hyväksyä - kun katsoo sosiaali- ja terveysministeriön järjestöntä määsällyä virkamiehistönsä lisäämisessä.

Vuonna 1990 ministeriössä oli 241 virkamiestä, mutta vuonna 1998 jo 509 eli 2,1 kertaa enemmän! Toimeentulotuen tarvitsijoista ykköseksi on noussut ttt:n jakaja. Eivätkä sen elättäjät, veronmaksajat huomaa mitään!

Markku Rouhiainen
Joensuu

Työttömät kampanjaketjuun ihmisoikeuksien puolesta

Meidän työttömien kärsivällisyyttä on koeteltu jo liiaksi, joten on monia painavia syitä siihen, että juuri nyt kaikkien Suomen työttömien pitää ehdottomasti ryhtyä erilaisiin tempauksiin ja kampanjoihin täystyöllisyyteen pääsemiseksi ja työttömien ihmisoikeuksien palauttamiseksi.

Hyvänä pohjana tässä toiminnassa olisi Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön TVY:n työllisyysohjelma, jonka järjestö on osoittanut Lipposen hallitukselle.

Tämän tulee tapahtua työttömien keskinäiseen solidaarisuuteen nojautuen, erilaisiin tempauksiin ja kampanjoihin. Itsekkin työtön voisi olla vuorollaan muutaman tunnin esimerkiksi näikäläksessä, ja tämä katkeamaton ketju jatkuisi niin kauan kuin työttömyyden orjuutta pidetään Suomessa keinotekoisesti yllä.

Suomen työttömyys on eräillä paik-

kakunnilla huomattavasti EU-maiden työttömyyttä korkeammalla tasolla, ja juuri näillä paikkakunnilla liikehdintää varmasti tarvitaan. Nyt on oikea aika liikehtyä senkin vuoksi, että valtion ja kuntien budjeteissa on liian vähän rahaa työllistämiseen. Budjetit pitää saada avoimiksi kansalaiskeskustelun alaisiksi.

Erityisen tärkeää on vaatia sitä, että työttömille turvataan yhtäläiset oikeudet osallistua tulopoliittisiin neuvotteluihin kuin kaikilla muillakin osapuolilla on jo olemassa.

Meidän työttömien on syytä lähteä liikkeelle myös paremman työsuhteturvan puolesta, sillä todella heikko ja muihin EU-maihin verraten matalatasoinen työsuhteturvamme kaipaavaa parannusta, johon tarvitaan valtiovallan toimia. Tietysti meidän työttömien pitää voimakkaasti osoittaa mielintämme kohtuuttomien työttömyysturvaamme kohdistuvien ja

leikkausten ja verokehtelumme vuoksi.

Pienituloisten verotus on koko ajan lisääntynyt, verotuksessa ei ole enää sosiaalisia vähennyksiä, indeksikorotuksia ei ole tehty eikä työtön saa työttömyyskorvauksestaan ansiotulovähennystä. Pääomaverotusta ei ole vieläkaan saatu nostetuksi samalle tasolle muiden EU-maiden kanssa.

Verotus siis kohtelee Suomessa kansalaisia hyvin eriarvoisella ja tuloeroja kasvattavalla tavalla, joten verotuksen oikaiseminen on myös tasarvoisia.

Nämä ovat muutamia niistä lukuisista syistä, joiden vuoksi juuri meidän työttömien on lähettävä yhdessä liikkeelle. Olen varma, että tällainen yhteinen ja maanlaajuinen kampanjamme ihmisoikeuksien ja täystyöllisyyden puolesta lisää yhteenkuuluvuuttamme ja keskinäistä solidaarisuuttamme.

Eikä tämä koske pelkästään työttömiä, sillä yhteiskuntamme ei ole enää sivistysyhteiskunta vaan saalistajien yhteiskunta, jonka sivistystaso laskee ja synnyttää työttömyyden ohella muitakin ongelmia: esiintyy joukkomittassa nälkää, asunnottomuutta, pitkiä sairaus- ja potilasjonoja ja yhä kasvavia tuloeroja.

Työttömät voisivat saada kampanjaansa mukaan muitakin, sillä päättyöläisten korpiakot eivät ole mahdollisuus, niin tiukalle heidän vierierinsä on vedetty. Heidän työehtoiensa on äärimmäisen tiukka, työstä saatu palkka kovin pieni eikä palkkasyrjintä-ongelmalle ole tehty työmarkkinoilla juuri mitään.

Suomen ollessa EU:n puheenjohtajamaana, tulisi maamme kutsua EU:n ja YK:n ihmis-oikeustarkkailijoita seuraamaan millaista työttömien syrjintä ja kohtelu on Suomessa. TVY:n valtakunnallisten

Vapaassa maailmassa on vaihtoehtoja

Globalisaatio on sitä, että maapallo läisähtää pannukakuksi, jonka reunoihin köyhät ja heikot päästetään putoilemaan pohjattomaan syvyyteen. Pannukakku tarjoaa ihmisille ainakin neljä tapaa elämöidä pinnallaan:

1. Kapitalismia kannattava ihminen lähtee mukaan markkinafundamentalismin hullunmyllyyn, varsinkin jos on sattunut syntymään parempiin piireihin, ja pääsee täten osalliseksi maailmanmurhaan. Tämän kunnan ihmisen kannatusesta parlamentaariset puolueet kilpailevat lähes yhtä kiihkeästi kuin kapitalismin kannattajista.

2. Kapitalismin salliva ihminen antautuu ja alistuu ylikansallisen suurpääoman vapauden ja ylivoiman edessä ja rajoittuu kyhäämään omaa yksityistä elämäänsä jotenkuten siedettäväksi saarekkeeksi markkinatalitarismin pimeyteen. Näitä raukoja puolueet joutuvat sietämään ja jopa kosiskelemaan päästäkseen hallitukseen. Nykyisen "vasemmiston" heiniä.

3. Kapitalismia tajuamaton ihmispolo voi haluta (jumalan) lapsiksi taantumista, hohottavaksi heittäytymistä ja pakeneamista päihteen ja viihteen viettäviksi. Puolueet yleensä sivuuttavat tämän minunkaltaisten joukon. (Ja ne surkkukset sivuuttamme puolueet, koska ne holhoavat meitä niin jumalattoman huonosti.)

4. Kapitalismille riikka (mutta lopulta harmiton) ihmiskuntamaajainen kenties noussee toivotonmaan taistoon maailmanhistoriaa vastaan, kapinoin ja saa markkina-voimilta ansaitsemansa rangaistuksen kohtuuttomasta hyveilytydestään, ylenpalttisesta pyhimyksellisydestään ja tragikoomisesta sankaruudestaan. Puolueen pääsy hallitukseen on kiinni tällaisten tyyppien torjumisesta.

Aivan samoin kuin Lipposen ja Niinistön leipäjonohallitukset, myös Maa-pannukakku saa sateenkaaren värinsä oikeiden ihmisten menestyksestä, väärin ja huonojen toivottomuudesta sekä saasteista.

Se, että maailmassa on näitä vaihtoehtoja, todistaa että ihminen on vapaa. Minäkin olen vapaa kannattamaan jättyihäiden vapautta.

Kauko Tuovinen
Tampere

ihmis-oikeuspäivien lisäksi voisi järjestää alueellisia ihmisoikeuspäiviä, joilla paneuduttaisiin työttömien elinoloihin ja oi-keusloukkauksiin eri paikkakunnilla.

Kun ei ole oikein, että satoja tuhansia työttömiä kohtalotoveriimme ja meidän kaltaisiimme pidetään edelleen vankuteen verratavassa orjuuden alennustilassa, epäinhimillisine kuulustelu- ja nöyryyttämisrituaaleineen, nousemme yhdessä barrikadeille vastustamaan huonoa kohteluaamme, puolustamaan oikeuksiamme, vastustamaan kohtuuttomaa vääräyksiä ja samalla kohtamaan solidaarisesti itse-tuntoamme.

Risto Lindroos
Tampere

EU:n puheenjohtajamaana Suomella on valta ja vastuu työllisyyspolitiikassa

Tunteilla hypättiin Euroopan Unionin jäseneksi. Siitä on jo useita vuosia ja varmaan ovat molemmat osapuolet - kyllä ja ei - joutuneet tarkistamaan kantaansa moneen kertaan.

Itse olin kyllä-äänelläni menossa jäseneksi ilman sen suurempaa tietämystä kuin, että meillä on suuri ja mahtava Neuvostoliitto naapurina ja sen perusteella ääneni annoin.

Myöhemmin kuitenkin tuli tietoaikin neijä kuukautta kestäväällä Eu-seminaarilla. Seminaarin jälkeen olisinkin jo antanut päinvastaisen ei-ääneni.

Tosiasiat on tunnustettava ja Eu:ssa ollaan sen ajan minkä se pysyy kasassa. Kriittisyyttä ei pidä kuitenkaan unohtaa, oli sitten kysymyksessä EU, valtio, ay-liike, puolue, TVY tai vaikkapa kunta, jonka jäseniä olemme. On suorastaan jäsenen velvollisuus tutkailla jäsenjärjestönsä tekemisiä, kun sitä on kerran ylläpidättävä.

Varsinkin työttömien, jotka ovat joutuneet suuren yhteiskunnallisen murroksen uhreiksi, tulisi avoimin silmin tarkastella niitä toimenpiteitä ja niiden tekijöitä, jotka vaikuttavat työttömän jokapäiväiseen elämään.

Olin mukana TVY:n delegaatiossa, joka edusti suomalaisia työttömiä runsas vuosi sitten Euroopan työttömien vuosikokouksessa Skotlannissa. Viidestätoista maasta oli työttömiä seitsemänkymmentä tuotettu paikalle. Sain huonekaverikseni portugalilaisen kollegan.

Siellä jos missä sai tuntea, että vaikka olemme samaa suurta EU:ta, emme voineet keskustella "samana päivänäkään" työelämäkysymyksistä, niin eri tasolla olemme näissä asioissa. Viikon kokouksesta ainoksi saavutukseksi tuli pooleat A4:n arkkiä julkilausumaa ja delegaation jäsenelle "Eu-virka".

Viime marraskuussa sain tilaisuuden tutustua itse pääkallonpaikkaan Brysselissä. Siellä saatiin todeta suomalaisten vähäiset mahdollisuudet vaikuttaa. Euroopan parlamentissa on yli kuusisataaparlamentaarikkoa, joista kuusitoista Suomesta ja heidätkin on

jaettu puolueittain eri ryhmiin. Sinne hukkuu suomalaisen edustaja kuin puolukka marjakorin. Onko ihme, että monet parlamentaarikkomme luopuivatkin turhautuneina uudesta ehdokkuudestaan viime vaalessa.

Suomella puheenjohtajamaana on kuluvana vuonna näytön paikka. Puheenjohtajamaalla on ainutlaatuiset mahdollisuudet ottaa esiin asioita, jotka EU ottaa käsiteltäväkseen.

Suomi on saavutettujen etujen maa ja siksi olemme nihkeitä kaikille uusille kokeiluille. Työttömyyttä ei ole kyetty hoitamaan, vaan kikkailemton työttömyystilasto osoittaa, että vuonna 1995 oli 716000 työtöntä ja 1999 sama tilasto osoittaa työttömiä edelleen olevan 597000.

Vain satakaksikymmentätuhatta ovat työttömyysluvut kaunistuneet neljässä vuodessa, ja joidenkin on onnistunut työllistyä ihan oikeasti. Koko Euroopan unionin alueella on 20 miljoonaa työtöntä. Työllisyyden hoito EU:ssa tulee olla ensi sijainen tehtävä, hoituaan moni muu ongelma sen myötä.

Verotuksella on suuret mahdollisuudet ohjailia työllisyyttä. Meillä on puhuttu vain tuloverojen alentamisesta. Se jatkaisi räikeää yhteiskunnallista kahtiajakautumista.

Tätä kirjoittaessani en tiedä minkälainen kannan Suomi otti vuoden 2000 arvonlisäverokokeiluun työvaltaisilla aloilla. Mikäli Suomi aikoo olla mukana kokeilussa, piti sen elokuun loppuun mennessä ilmoittaa komissiolle, millä palveluilla se haluaa al-alennuksen toteuttaa.

Työttömyystyötä viisi vuotta tehneenä odotan, että hallituksemme ottaa vihdoin aktiivisen roolin ja ajaa sekä EU:ssa että omissa maassa työllisyyteen tähtäviä toimenpiteitä mm. arvonlisäveron alennuksella työvoimavaltaisille aloille. Kuluva vuosi antaa siihen ainutlaatuiset mahdollisuudet!

Anja Luoma
Puheenjohtaja
Porvoon seudun työttömät ry

Työttömyyseläkkeeseen tulossa heikennyksiä

Pellon työttömät tuomitsevat johtaja Kari Puron työryhmän ja työmarkkinajärjestöjen sopiman työttömyyseläkkeen 0,8 prosentin aleneman 65 ikävuoteen asti.

Hallituksen ja eduskunnan ei tule tältä osin hyväksyä lakia. Täytyy ottaa huomioon se, ettei kaikilla työttömyyseläkkeelle pääseville ole pitkää työhistoriaa ja että monilla on vielä osa-aikatyöstä ansiot. Moni täällä pohjoisessa ja monen muun työttömyysalueen ikääntyvä henkilö ei saa edes 3 tonnin työttömyyseläkettä. Monessa tapauksessa se jää jopa 2000 - 2400 mk/kk bruttona ja silloin on jo työmarkkinatuki parempi.

Työttömien valtakunnallista järjestöäkin pitäisi kuunnella tällaisissa asioissa, koska sieltähän konkreettinen tuntemus löytyy. Koska tällaiset "oharit" loppuu. Toivottavasti TVY ottaa työttömien asian hoidettavaksi.

Hyvää tuossa esityksessä on tulevan ajan poistaminen työeläkkeen ehdoista. Se on monilta vie-

nyt oikeuden saada työeläkettä ja vain vaikeuttanut ihmisten ajatuksia, luonut turhaa epätietoisuutta. Myös ns. väliinpuotoajien tilanne tulee korjata niin, että he eivät kärsi jo olleesta ja tulevasta laista. Keinoitekoisen työntekijöiden työelämästä vähentämisen muutokset ovat myös OK.

Vielä lisäksi tulisi lakeja säätäessä ottaa huomioon työnantajan maksujen alentaminen, kun he ottavat ikääntyneitä työntekijöitä töihin. Tällöin poistuisi "ikärasismi" esim. yli 45-50 vuotiailta. Kokemus on valttia!

Eläkeuudistus on nyt sosiaalivaliokunnassa ja toivomme sieltä löytyvän järki-ihmisiä, jotta työttömyyseläkkeelle "joutuvat" henkilöt eivät kärsisi isoisten kustannuksella.

Anneli Korteniemi

Työttömän kokemuksia Emu-kurista

Oma raha on yksi itsenäisen valtion tunnusmerkeistä. Siitä luopuminen on monelle osoitus maamme viimeisenkin itsenäisyyden myymisestä. Tästä syystä on ymmärrettävää, että keskukselta ihmisten kanssa rahaliitto Emuun liittymisestä ja sen vaikutuksista tavalliselle kansalaiselle, ensimmäisenä nousee esille juuri tämä kysymys.

On selvää, että ihmisiä huolestuttaa jokapäiväisessä elämässä ensimmäisenä eteen tulevat asiat. Eräs yhteisvaltuutan puolustajien käytännön ongelman poistuminen ei paljookaan lohdu. Useammalla työttömällä kun ei ole varaa tehdä edes kotimaan matkoja, ulkomaan matkoista puhumattakaan.

Joku työtön on minulle sanonut, että hänelle on aivan sama mitä rahaa hänellä on, kunhan sitä vaan on riittävästi. Toisaalta moni mökin mummoo odottaa varmasti kauhulla sitä päivää, jolloin kaikki pitää maksaa vierailu rahalla.

Suomen poliittinen- ja ay-eliitti halusivat Suomen väen väkisin rahaliiton jäseniksi. Ne saivat myös tahtonsa läpi. Tavalliselle kansalle, joka ainakin täällä Ylä-Savossa on rahaliittoa vastaan, on kiertynyt jo merkittäviä kokemuksia siitä mitä Emu käytännössä merkitsee.

Viimeisten hallitusten toteuttama tiukka Emu-kriteerien inflaatio-, korkotaso- ja julkista sektoria koskevien kriteerien toteuttaminen on tuonut sen osaksi ihmisten joka päiväistä elämää.

Emu merkitsee uusliberalistisen talousopin toteuttamista käytännössä. Kirjoitin tuon sanan vaikka tiedän monen työttömän kiroavan sen johdosta. Tuon talousopin mukaan markkinavoimat ovat kapitalistisen talouden tärkein päättäjät ja julkinen säätely on sille myrkyä. Myös julkisen sektorin pienentäminen ja valtionyhtiöiden yksityistäminen ovat kyseisen talousopin

pääkohtia.

Viimeaikaiset hallitukset ovat yksityistäneet kaikkein tuottavimpia valtionyhtiöitä. Kansallismaisuutta on sirretty surutta keittelijöille ja ulkomaiselle pääomalle, jotka vähät välittävät työllisyydestä.

Suomi on ollut mallioppilas rahaliittoon valmistauduttaessa ja palkinnoksi olemme saaneet tästä pysyvän suurtyöttömyyden. Emu-kriteereitä ei ole kuitenkaan tarkoitettu noudatettavaksi vain sen kolmannen vaiheeseen valmistauduttaessa, vaan rahaliitossa niiden toteuttamista ryhdyttään valvomaan entistä tiukemmin.

Niiden ylittämisen takia voi ryhtyä vastatoimiin jäsenmaata vastaan ja jos ne eivät muuten tehoa, jäsenmaan maksettavaksi voidaan määrätä huomattavia sakkooja. Jo pelkästään kriteerien noudattaminen takaa suurtyöttömyyden jatkumisen.

Seitsemänkymmentäluvulla laulettiin tyhjentyneistä Euroopan syrjäkylästä. Laulu on ajankohtainen vielä nytkin rahaliitton siirryttyä. Markkinavoimien määrätessä rahaliiton taloin, alueellinen keskittyminen jatkuu ja syrjäseudut autioituvat. Viime vuonnakin Ylä-Savon kunnista muutti kymmeniä linja-autolasteittain työikäisiä ihmisiä Etelä-Suomen kasvukeskuksi. Asian ollessa näin ikära- kenne vinoutuu ja palvelurakenne rappeutuu täällä reuna-alueilla.

Emu-kelpoisuuden tavoitteluun lihtyen Rahaliitto edellyttää ihmisten suurta muuttovalmiutta. Ihmisiä ollaan valmistelemaan tällaisessa ja työssäkäyntiaueita laajentamassa heidät pakotetaan nykyisin hakemaan töitä entistä kauempaa ja käymään töissä entistä kauempana asuinpaikkakunnallaan.

Tiedän tältä kesältä tapauksen, jossa työtön sonkajärveläinen sai

rangaistuskarensin, koska ei persauksivana lähtenyt työpaikka-haastattelun Ivaloon. Matkarahat Ivaloon hänelle oli tosin luvattu, mutta ei muuta.

Rahaliitossa kansantaloudet eivät enää joustu. Tilalle tulevat uudet joustot työelämässä ja palkoissa. Työelämän joustoista olemme saaneet jo hyvää esimakua.

Ennen epätyöllisiksi kutsutuista työsuhteista on tullut viime vuosina crittään työllisiä. Erityisesti niin sanottu pätkä- ja osa-aikatyöt ovat yleistyneet. Alurakointi ainakin rakennus- alalla on lisääntynyt. Yliötöitä tehdään työttömyyden pelossa valtavasti, usein ilman asiaan kuuluvia korvauksia.

Työelämän joustoille on annettu mahdollisuuksia myös lainsäädännössä. Esimerkiksi työaikain muutoksella on lisätty työnantajien mahdollisuuksia teettää ylitöitä. Odotettavissa on uusia leikkauksia, joilla yhä heikennetään työntekijöiden asemaa ja oikeuksia.

Rahaliitossa saamme tottua myös yhä heikkenevään työttömyysturvaan ja eläkkeisiin. Emu-politiikan myötä työttömyysturvan tasoa on jo heikennetty ja työssäolohtoa on pidennetty. Valmistella on yhä uusia heikkennyksiä ja puhetta on ollut muun muassa niin sanotuista ansiosidonaisten työttömyyspäivärahojen alenema portaista Tällä hetkellä 2/3 työttömistä on jo puodotettu pelkän peruspäivärahan tai työmarkkinatuen varaan.

Suunta on selvä. Rikkaat rikastuu ja köyhät köyhtyy. Ammattiyhdistys- ja työttömien liikkeen on oltava koko ajan varpaillaan ja niiden on tarvittava esteettävä uudet heikennykset vaikka joukkovoimalla. Muuten meidät jyrätään rahaliitossa

Asko Julkunen
Työtön rekannusmies
Sonkajärvi

Laatua yhdistyksiin

Mielestäni oikea yhdistystoiminta on sitä, että jokaisella jäsenellä tehtävää ja toimintaa, ja jokainen halukas on mukana yhdistyksen ja sen toiminnan kehittämisessä ja toteuttamisessa.

Tämä onnistuu työryhmissä, joihin otetaan kaikki halukkaat. Kaikki on vapaaehtoisista, ryhmissä enemmistö päättää, kunhan sen hyväksyvät kaikki ja kullakin ryhmällä on jokin tehtävä. Jokainen ryhmä voi myös suunnitella ja tehdä kukin vuorollaan esimerkiksi virkistyspäivän työttömille.

Voi olla myös yhden henkilön työskentelyä kun asialle ei löydy muita kiinnostuneita tai kun joku haluaa keulla jotain asiaa toisin.

Ryhmä ei välttämättä tarvitse johtajaa, vaan yhteishengen täytyy olla niin hyvä, että yhteistyö sujuu. Tällainen vaatii toisten huomioonottamista, erilaisten ihmisten hyväksymistä ja

ymmärtämistä, sen tajuamista, että jokainen ihminen on samanarvoinen, se vaatii myös ehdotonta rehellisyyttä.

Jos kumminkin ryhmä tarvitsee johtajan, hänen täytyy olla tukena ja aktiivoina, ei määrällinen.

Tällä kitketään yhdistyksistä seurapiirikerhoilu, salailu, kateus ja juoruminen jne. sekä se, että vain yksi tai muutama ihminen päättää yhdistyksen asioista.

Luulen, että tiimityöskentelymallilla luotaisiin paljon enemmän ja uusia työllistymispaikkoja yhdistyksiin ja kansalaisjärjestöihin. Kumppanuusprojektien, työttömien ja muiden järjestöjen luomat tiimit yhteistyössä saisivat aikaan vieläkin enemmän.

Mielipidetutkimuksella, jossa käsitellään laajasti yhdistyksen asioita, saadaan paljon palautetta ja toiveita jäseniltä ja yhteistyökumppaneilta.

Eikö yhdistyksille, jotka pystyvät työllistämään parhaiten paikkakunnan työttömien määrään verraten työttömiä ja joissa on tyytyväisimmät jäsenet, voisi ajatella laatupalkintoa.

En pyri kirjoittamallani myötä määrälliseen, vaan tuomaan ajatukseni muidenkin tietoisuuteen. Otan mielelläni vastaan palautetta siitä, miten näissä asioissa on yhdistyksissä onnistuttu.

Hyvää ja toimeliaista vuosituhannen vaihdetta ja uuden alkua työttömille ja muille!

Tuomo Hyrylä
Viitasaari
os: Ilmolahdentie 931
44480 Niinilahti
puh: 014-536182

Rinteen malli. SILLOIN JA NYT

Rinteen malli oli 80-luvun puolivälissä kokeiltu työllistämismalli, jonka ideoi silloinen Porin työvoimatoimiston osastopäällikkö Heikki Rinne.

Lyhyesti idea oli se, että pitkäaikaistyötön työllistetään maksamalla hänelle suoraa vastikkeellista tukea. Siis työtön työllistettiin oikeaan työhön oikealla palkalla ja ehdoilla. Mikäli työtön kesken jaksosai muun työpaikan tms., tuki loputti, joten tuella ei voitu keinotella.

Vaikka kokeiluun piti olla vain 10 prosenttia maasta, sillä lyhyessä ajassa työllistettiin 4000 pitkäaikaistyötöntä, lisäksi mukaan on laskettava prosessin mukanaan tuoma oheistyöllistymisen ja muut positiiviset vaikutukset. Rinne arvioi itse, että malli olisi toiminut koko maassa, joten sen täysimääräinen käyttöönotto olisi työllistänyt 40000 työtöntä.

Ilmeisesti malli toimi liian hyvin, koska se piti väen väkisin lopettaa, samalla kun koko työllisyyslaki romutettiin vuoden 1987 syksyllä. Tuoreena kansanedustajana Rinne piti kiinni mallistaan ja uhmasi ryhmän kantaa. Sitten alkoi Suomen työllisyyspolitiikassa yhä jatkuva näpertelyjakso, joka tosin on vaihtumassa tilastojen näpertelyksi.

Metsurina, tehdas- ja rakennustyöläisenä, sosiaalityöntekijänä, tutkijana, työvoimaviranomaisena ja kansanedustajana toiminut Heikki Rinne suunnittelee nyt nuorten työpajatoimintaa Turun TE-keskuksessa. - Omakohtainen kokemus oli työllistämismallini taustalla, samoin se järkeenkäypä laskelma, että työllistäminen on halvempaa kuin työstä syrjäyttäminen, pohtii Heikki Rinne.

Metsurina, tehdas- ja rakennustyöläisenä, sosiaalityöntekijänä, tutkijana, työvoimaviranomaisena ja kansanedustajana toiminut Heikki Rinne suunnittelee nyt nuorten työpajatoimintaa Turun TE-keskuksessa. - Omakohtainen kokemus oli työllistämismallini taustalla, samoin se järkeenkäypä laskelma, että työllistäminen on halvempaa kuin työstä syrjäyttäminen, pohtii Heikki Rinne.

Varsin moni sai kesken tukijaksosai itsetuottamusta niin paljon, että he työllistyivät vapaille markkinoille, perustivat yrityksen tai jatkoivat kesken jääneitä opintoja, kertoo Heikki Rinne.

Tuella ei myöskään keinoteltu, sillä jos työtön lopetti kesken jaksosai, tuki lakkasi. Se ei myöskään väärinäytynyt yritysten välistä kilpailua, sillä tukeen oli oikeutettu mikä tahansa työttömän työllistävänä yritys. Suoritetun puoleettomien seuranta- ja tutkimusten mukaan sekä työllistetyt että työllistäjät olivat tyytyväisiä malliin lähes sataprosenttisesti. Molemmat osapuolet kokivat tällä tavoin työllistetyt täysivaltaisiksi työntekijöiksi ja työyhteisön jäseniksi.

- Se oli työpaikkojen nettolisäystä, joka ei ollut pois keneltäkään. Ei ollut kyse myöskään pakotyöstä ja sitä vastaan saatavasta nimellisestä korvauksesta, vaan työstä ja palkasta jolla tuli toimeen. Niinpä malliin ei liittynyt minkäänlaista työttömän syyllistämistä, joten sillä oli työttömän itsensä lisäksi myönteinen vaikutus yhteiskunnan ilmapiiriin, Rinne pohtii.

Työ se on, joka tiellä pitää

Mallin isä itse on varma, että mikäli kokeilualueena olisi ollut koko maa, työllistyneiden määrä olisi ollut 40000. Kun lisäksi huomioidaan yhden työllistetyn myönteiset heijastusvaikutukset, lisääntyneet verotulot ja yhteiskunnan sosiaalimenojen radikaali vähennys, oltaisiin tullut hyvin toisenlaisen lopputulokseen kuin mihin vuosikymmenen vaihteessa päädyttiin.

Mutta mitä oli idean takana, mistä kaikki lähti liikkeelle?

- Ensimmäinen omakohtainen työttömyyskokemukseni puhui mallin puolesta. Käytännön syytäsi oli kun Rauman kansalaisopiston eräissä tilaisuuksissa muam pienviljelijä-metsuri esitti konkreettisen laskelman suoran vastikkeellisen tuen pohjaksi, Heikki Rinne sanoo.

- Perusajatus on, että tuottava työ ihmisen ehdoilla on kaikille osapuolille kannattavampaa kuin työstä syrjäyttäminen. Rinne päätyi omassa laskelmassaan samaan tulokseen, samoin eräs asiaan perehtynyt Kansainvälisen työtjärjestön ILO:n tohtori.

Tämänhän pitäisi olla selvää laskemattakin, mutta kun nykyään ei uskota enää laskelmiinkaan. Miten malli tuolloin meni läpi?

- Silloin elettiin aikaa, jolloin vielä oli yhteiskunnan kunnia-asia hoitaa työllisyyttä, vaikka tietenkään asiasta oltiin eri mieltä, jopa rajusti. Pitkäaikaistyöttömyyttä pidettiin todella pahana asiana, ja nuorisotyöttömyyttä sanan nykyisessä merkityksessä ei ollut olemassa. Sitäpaitsi työväenliikkeessäkin oli vielä jonkinlaista potkua olemassa.

Heikki Rinne on sitä mieltä, että silloinen pääministeri Kalevi Sorsa oli viimeinen johtava poliitikko, joka suhtautui vakavasti työttömyyteen - siis aivan tekojen tasolla. Parjattu työministeri Urpo Leppänen saa Rinteeltä tunnustusta mallin toteutuksesta.

- Sorsa sanoi valtiovarainministeri Ahti Pekkalalle, että kokeiluun lähdetään. Sen jälkeisten hallitusten aikana ei hanke olisi onnistunutkaan. Malli lopetettiin vuonna 1987, vaikka kaikki tulokset puhuivat jatkamisen puolesta.

- Samana vuonna aloitettiin työllisyyslain romuttaminen, joka merkitsi mm. kuntien ja valtion työllistämismallin lakkauttamista. Nyt se malli leipäjonoi on kaikkien nähtävissä, ulkomaisia uutistoimistoja myöten.

Heikki Rinne muistelee Esko Ahon hallituksen valtiovarainministerin Iiro Viinanen kuuluisaa väittämyä vuodelta 1992, jolloin nykyinen pääjohtaja väitti työttömyyden maksamisen olevan valtiolle edullisempää kuin työllistämisen.

- Jos tämä pitäisi paikkansa, silloinhan yhteiskunnalla menisi parhaiten silloin kun kaikki ovat työttöminä, kirjastää Heikki Rinne.

Niin silloin, entä nyt?

Vuodet ja hallitukset tulevat ja menevät, mutta työttömyys on alenemisestaan huolimatta edelleen sietämättömällä tasolla. Työttömyys ei ole enää niin yksiselitteinen käsite näinä päätökiden aikoina kuin 80-luvulla. Jopa entisten yksien tilastojen tilalla on kaksi, ellei kohta kolme tapaa mitata työttömien määrää.

Mikä olisi Rinteen malli nyt, Heikki Rinne?

- Itse asiassa aivan sama, eihän perusasetelma ole miksiään muuttunut. Se raha joka menee kuluttavaan työttömyyteen, tarvittaisiin tuottavaan työllisyyteen. Ainut muutos on Brysselin kautta kiertätyt työllisyysrahat, joissa on EU:n leima. Ne projektimarkat vain ovat tehotomampia kuin omat vastikkeelliset työllistämisasiat, sanoo työllisyyden moniottelija Heikki Rinne armon vuonna 1999 Suomen Turussa.

Teksti ja kuvat:
Hannu Oittinen

Euroopan Unionin työllisyysprojektit

TAVOITE 3 ja TAVOITE 4:

Jyväskylän kaupungin nuorisoverstas, Mikkelin oppimis- ja multimediatyöpaja, Neuvosa antava - Parkanon aikuisopiston nuorten työpaja, New Page, Nuokkarin paja, Nuorten työpaja, POWERIA!, RULLA - Rullaava rekrytointi, Satakunnan osuustoiminnan kehittäminen, SAVE-Savuna verkkoon, Tammermet, Työhön paluu -projekti, Työpaikkakouluttajakoulutus -projekti, Y+Ympäristötyöhön, Alihankintayrittäjyyden kehittämisprojekti, Asianajoharjoittelu, Automaatio-osuamisella turvattu tulevaisuus TAC, Kielipuoli -projekti, Koulutusmeklari -projekti, Metsäsertifiointiin liittyvät asiantuntijapalveluiden tulevaisuuskuvat, Monitaito -projekti, Osaava Uusimaa, Pirkan oppivat organisaatiot, Päiväkirurgisen hoitotyön kehittämisprojekti, Tuki -projekti, Työympäristön kehittämisprojekti, Verkottumisprojekti, Väikky -projekti

TAVOITE 6 TAVOITE 2:

INTERNETIX, Järvi-Suomen oppivat organisaatiot, Kipinä -projekti, KYTKE 2005, Levi -projekti, Lex Kai-nuu, Medikes -terveydenhuollon maakunnallinen tietoverkko Keski-Suomessa, PAIKU, Rakennusalan pk-yritysten yhteistyöryhmät, Tietoyhteiskunta/ETätyö Koillis-Savossa -projekti, Työpooli -projekti, Yrityspaja, Etätyö työmarkkinoiden ja yritystoiminnan kehittämisessä, HEKE - yritysten henkilöstön kehittämisprojekti, Naisten resurssikeskus Karhutar, Rakentamisen avoimen tietoverkon käyttöönotto Keski-Suomessa, Tilitoimistot kuntoon

TAVOITE 5b : Yhteisöaloitteet

Pk-net hanke, Raahen tietokonealan oppilaitosten teknologia-toiminnan kehittäminen, Saari-stokulttuuriprojekti, Tietoyöllä Toimeentuloa, Agro-Food Network, Bittibusiness - Virtual Expo & Business Center, Eco Trade Point, Ekorinki, ERA -projekti, Europlus, EVEN - European Virtual Enterprise Network, Flexiserve, Horizon, E.C.H.O, STEPS, Finse ...?, Into Work, Kilpailukyisten liikennepalvelujen kehittämis- ja tuoteistamisprojekti (KiPa), Maahanmuuttajille suunnattu Integra Southern Finland -projekti, MIAME - Multimedia for Indoor Air Management and Education, MONET -projekti, Pk-yritysten sähköiset valmiudet / TEVANAKE / Rockmanagerikoulutusohjelma, SPARK, Train Key ja Virtual Workplace, Train Key, Trend Breakers - Nuorisoprojekti, Työllisyysprojekti / Perinteiset ammattit katoavat - kurojen työttömyys kasvussa / Uusiin ammatteihin pätevytymisen helpottava kurojen suurytömyyttä, Uusi kirjatalous -projekti, Venäjän ja Karjalaa -opetusohjelma, Virtual Furniture Factory, Virtual Workplace, Women and Industrial Learning, Yhteisöistautuudella yrittäjyyteen

INTERREGIT:

Baltic Business School, Creating Public - Private Partnerships, FiLEE - Suomalaisen ympäristöosaamisen kehittämisprojekti Latviaan

Puolitoista vuosikymmentä työllistämiskokeilun jälkeen Heikki Rinne olisi valmis aloittamaan saman homman uudelleen.

- Eiväthän perusasiat ole miksiään muuttuneet, eli työllistäminen ihmisen ehdoilla on myös yhteiskunnalle kannattavampaa.